

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 19 oktober 2015*§ 3 Interpellation om arbetet med att inrätta nya naturreservat (nr 2015:30)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för det väldigt konkreta och tydliga svar som jag har fått från finansborgarrådet. Men jag undrar: Varför tog det dig fem månader, Karin Wanngård, att skriva 22 ord? Det är alltså ett ord i veckan. Är det så att det är först nu som ni har kommit överens om att det är på det beskrivna sättet som ni ska hantera frågan om naturreservaten, eller är det helt enkelt så att det tidigare inte fanns något svar på frågan?

När jag skrev interpellationen var det för att jag var oroad över vad som ska hända med Kyrkhamn, Årsta holmar och Årtaskogen. Sedan interpellationen lämnades in har en del andra frågetecken kring Älvsjöskogen kommit upp. Det kanske jag kan återkomma till i den fortsatta debatten.

Jag börjar med att ställa frågan: Varför har det dröjt så himla länge att få ett svar på den här ganska enkla interpellationen?

Anförande nr 3

J a n V a l e s k o g (S): Jag får väl kompensera det korta svaret med ett längre muntligt svar. Det är exploateringskontoret och exploateringsnämnden som har huvudansvaret för naturreservaten, men arbetet sker tillsammans med andra nämnder och förvaltningar, miljö och hälsa och stadsbyggnadsförvaltning bland annat. Jag ska då säga några ord om de olika projekten.

Det pågår ett arbete i frågan, som också nämns i svaret. När det gäller Kyrkhamn har exploateringskontoret tillsammans med de andra förvaltningarna i uppdrag att utreda ett bildande av naturreservat för Kyrkhamn. Kyrkhamn är inte en avgränsad fastighet eller ett avgränsat område utan mer en plats och en udde. När man tittar på gränserna är det viktigt att titta på hur gränserna ska se ut, och det gäller naturligtvis alltid i naturreservatsfrågorna. Kyrkhamn har den fördelen att det kan bildas som ett naturligt avslut på Görvälns naturreservat och i stället få det som en gräns vid kommungränsen. Som många känner till är hela området 107 hektar, varav 29 hektar är vatten. Det är faktiskt en stor yta som motsvarar Kungsholmen och Södermalm tillsammans.

Det finns delar i det här som behöver utredas, och det kanske jag kan återkomma till.

När det gäller Årsta pågår ett arbete med naturreservatsfrågan och var gränsen är lämplig att placera, framför allt på den östra sidan. Där finns det diskussioner i frågor som varit uppe i samrådet. Det sker också en viktig avvägning som gäller anpassning till programarbeten för Söderstaden som pågår.

En annan fråga om tas upp gällande översynen är huruvida och på vilket sätt koloniträdgårdarna ska omfattas eller inte av naturreservat. Likaså är berörda båtklubbar en del av det som ska utredas. Även här liksom i fråga om Kyrkhamn är det också fråga om bostadsbebyggelse i närheten eller om delar av området kan utnyttjas för det.

Östra Älvsjöskogen är kanske, om man får gissa så här offentligt, det ärende som är närmast i tur. De andra reservaten får vi ta upp nästa år. Östra Älvsjöskogen har det varit en hel del debatt om. Även här handlar det om att det försöka få den här vackra naturen tillgänglig för fler. Men det ligger i utredningsuppdraget till förvaltningen att utreda och säkerställa en bostadsbebyggelse i anslutning till den östra delen. Det är ingenting som de borgerliga mig veterligen tog upp, men vi tycker att det är viktigt.

Anförande nr 4

K a r i n E r n l u n d (C): Det där var ganska mycket svar ändå, så det tackar jag för. Det var synd bara att vi inte kunde få lite mer av det skriftligt.

Nu förstår jag att arbetet med Kyrkhamn, Årsta holmar och Årstaskogen är på gång och kommer att ske under 2016. Det har vi fått veta i interpellationssvaret, i budgeten och nu muntligt här. Men frågan återstår fortfarande vad som kommer att hända med Älvsjöskogen. I exploateringsnämnden i augusti fattade ni dels beslut om att utreda och gå vidare ifall även den östra delen ska bli naturreservat, dels beslut om att gå vidare ifall det ska bli bostäder.

Jag måste säga att jag är ganska oroad över hur ni hanterar frågorna om naturreservat. Först och främst ser vi hur ni dröjer med att svara på frågor, hur ni undviker att svara på frågor om vad som händer och att det tar fem månader att svara på en ganska enkel interpellation. Vi ser också att ni fattar dubbeltydiga beslut i nämnderna, både att bilda naturreservat och att bygga bostäder på samma ställe. Vi såg redan i förra årets budget att ni skar ned 5 miljoner från anslagen till underhåll av naturreservat, pengar som jag inte har sett återkommer i årets budget.

Det här är frågor som vi kommer att behöva återkomma till, för jag ser med oro på hur ni hanterar de här frågorna.

Anförande nr 5

J a n V a l e s k o g (S): Jag får fortsätta med att kompensera den korta texten med att berätta lite mer. När det gäller östra Älvsjöskogen är det som sagt så att det handlar om både att bilda en del av området till naturreservat och att bygga bostäder i området. Det är ett väldigt tydligt utredningsuppdrag. Det arbetet hoppas jag att de borgerliga är beredda att stödja. Jag hoppas att vi kan få upp ett sådant ärende så fort som möjligt gällande östra Älvsjöskogen.

Det är inte enkla saker. Alla vet att vi har stora krav på oss när det gäller bostadsbyggande, och samtidigt är vi måna om att åstadkomma bra avgränsningar för de naturreservat vi bestämmer oss för. För att fortsätta att beskriva arbetet med Kyrkhamn har vi i översiktsplanen tagit upp en del av Lövsta som är avsedd att utgöra en del av stadens tekniska försörjning, de tippar som finns i Lövsta.

Konkret handlar det om den anläggning i Hässelby som Fortum Värme har där. Det man håller på att titta på, och vi måste få det klarlagt från Fortum senast under nästa år, är om man ska kunna flytta Hässelbyverket till Lövsta. Även om det kommer att försörjas från sjösidan vad gäller biobränslen handlar det om en industriell verksamhet som är väldigt viktig för Stockholm. Med en sådan lösning, om det går i lås, handlar det om att frigöra mark i Hässelby för bostäder. Det skulle bidra, vilket vore väldigt bra, till att kunna avveckla kolverket i Värtan. Men den översynen är någonting som kommer att ske nästa år.

Det finns naturligtvis andra avgränsningsproblem, som vi alla känner till, vad gäller båtklubbar, koloniområden och dylikt. Det är en del som man ska titta på. Jag skulle säga att en väl avvägd reservatsbildning av Lövsta skulle gagna framför allt friluftslivet, men det måste vara klart att vi ska kunna använda området för bostäder och kanske även för teknisk försörjning.

Anförande nr 6

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för det kompenserande långa svaret. Jag tycker att det är jätteintressant att höra att det verkar som att det var meningen att ni skulle fatta det dubbeltydiga beslutet i exploateringsnämnden. När man sitter i opposition och ser den här typen av dubbeltydiga beslut tror man lätt att det var så att ni på förmötet egentligen inte hade hunnit diskutera igenom hur ni ska hantera frågan. Därför råkade det bli ett beslut där man skulle titta på att både göra området till naturreservat och bygga bostäder på exakt samma ställe.

Det var intressant att höra att det var meningen att fatta båda de här besluten i ett och samma ärende. Frågan är: Vad är det som kommer att vara det avgörande? Vad är det som kommer att avgöra ifall området ska bli ett naturreservat eller ett bostadsområde? Vi har inte fått se några underlag alls eller hört några resonemang kring det. Jag ser inte heller att Miljöpartiet deltar i den här debatten. Jag antar att det är Miljöpartiet som vill göra området till naturreservat, och Socialdemokraterna vill bygga bostäder. Vem är det som kommer att vinna i förhandlingen, och på vilka grunder kommer den nya majoriteten att bestämma huruvida ett område ska vara naturreservat eller bli ett bostadsområde? Det har jag inte fått höra några svar på.

Anförande nr 7

J a n V a l e s k o g (S): Det var inte alls ett dubbeltydigt beslut, utan vi var helt eniga om innebörden att ge i uppdrag till exploateringskontoret när det gäller östra Älvsjöskogen att utreda om det delvis ska användas till naturreservat och delvis exploateras för bostäder. Då får vi återkomma när vi har förslagen från exploateringskontoret när det gäller avvägningen av gränsdragningarna. Det kommer säkert att bli en spännande debatt. Det intressanta är om ni borgerliga ställer er bakom det här förslaget och går med på en lösning att ta en del till naturreservat och en del till att exploatera till bostadsbebyggelse.

Anförande nr 8

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tänkte bara förtydliga att vi var ganska så överens om förslaget. Det finns jättevärdefulla delar i östra Älvsjöskogen som är värda att bevara och värda att bli naturreservat. Samtidigt har vi behov av bostäder. Det är då väldigt viktigt att vi får tillgång till naturdelarna och att vi försöker se om man kan

göra en akvedukt mellan östra och västra delen för att få bästa möjliga resultat av hela naturreservatet.

Det var ett väl genomtänkt och genomarbetat beslut.

§ 5 Interpellation om strategin mot våldsbejakande extremism (nr 2015:33)

Anförande nr 9

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

A n d r e a S t r ö m (M): Tack för svaret, borgarrådet! Det här är en interpellation som jag skrev efter det att socialnämnden hade tagit ett kanske något sammansatt beslut, får man säga, i våras. Moderaterna har alltid tyckt att det är viktigt att ta fram en strategi men tyckte att det gick lite fort. Vi är glada över att det nu blir en mer stadsövergripande strategi där även oppositionen är inbjuden att delta.

Men jag vill ställa några följdfrågor om hur vi går vidare med den strategi som vi lade fram i socialnämnden och hur vi ska hantera den. Jag undrar också hur vi ska jobba mot de olika grupperna. Socialborgarrådet hänvisar till det förebyggande stöd som nämns i interpellationen. Hur ska det se ut gentemot olika åldersgrupper, beroende på vilken typ av våldsbejakande extremism det är man riktar in sig på? Jag funderar vidare över dem som rekryteras och hur man hanterar det.

I svaret står det också att man nu haft strategin ute på remiss till olika nämnder och bolag. Men det är inga bostadsbolag med, vilket jag tycker är olyckligt. Jag undrar hur socialborgarrådet ser på det. När det gäller svaret undrar jag också hur vi ska inhämta kunskap från frivilligorganisationerna. Det står att socialborgarrådet för kontinuerlig dialog med de olika verksamheterna, men jag skulle vilja se någonting lite mer formaliserat än bara en dialog med socialborgarrådet.

Anförande nr 11

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det här är väldigt viktiga frågor som har berört många människor. Jag har följt debatten på avstånd under min föräldraledighet och tycker att det är komplicerade frågor där det krävs att vi lägger debatten på en bra nivå.

Jag är väldigt glad över att vi i den nya majoriteten har sagt att vi nu lyfter de här frågorna och att Stockholm tar steg framåt i arbetet med att bekämpa våldsbejakande extremism. Jag är också glad över att oppositionen har ett stort engagemang i de här frågorna.

Stockholms stads socialnämnd beslutade den 19 maj att anta strategin mot våldsbejakande extremism. Det var ett viktigt steg för att värna det demokratiska samhället och motverka att människor rekryteras till miljöer där våld ses som en legitim metod för förändra samhället.

För mig är det självklart att starka rättsliga åtgärder måste till för att bemöta och lagföra människor som begår hemska brott, även i andra länder. Det kan tyckas vara en självklarhet, men jag vill ändå lyfta det när nu frågan är uppe på bordet därför att det har funnits frågor som har lyfts fram just om dessa självklarheter. Jag vet att vi alla är överens om att människor som begår brott ska lagföras.

Polisiära åtgärder är dock ingenting som ryms inom den kommunala kompetensen, utan socialtjänstens uppdrag är att främja människors ekonomiska och sociala

trygghet, jämlika livsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Det innebär att socialtjänsten behöver både arbeta förebyggande, som också nämns i interpellationen, därför att det är oerhört viktigt att förhindra att människor över huvud taget kommer in i de här miljöerna och också se till att människor som befinner i våldsbejakande miljöer kan lämna dem. Det handlar om att skapa trygghet för stockholmarna. Men det finns även en ekonomisk aspekt på det hela. Det kostar samhället oerhört mycket pengar när människor begår våldsbrott.

Här handlar det om att bygga på de erfarenheter som finns i Stockholms stad sedan länge. Det är inget nytt för socialtjänsten att arbeta med till exempel en nazist som har avtjänat ett fängelsestraff. Där har samhället ett ansvar att se till att personen inte fortsätter att begå nya brott. Det finns mycket erfarenhet av hur vi ska arbeta med de här frågorna, där det inte är min uppgift som politiker att styra i detalj exakt hur insatserna ska se ut. Men det är viktigt att ta vara på den erfarenhet som finns inom staden.

Jag är glad att vi nu kommer att ta steg framåt även på stadsövergripande nivå.

Anförande nr 12

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tänkte ställa en fråga till Lindhagen om något jag kom att tänka på. Det var tal i planen om att det eventuellt skulle förekomma att man skulle erbjuda dem som har varit i strid och som återvänder en bostad när de kommer hem. Det vore intressant att få lite klarhet i frågan, för jag vet att det är många som undrar.

Kan du, Lindhagen, berätta om ni kommer att erbjuda personer som varit ute och stridit, kanske mördat och våldtagit, en bostad när de kommer tillbaka till Stockholm.

Anförande nr 13

A n d r e a S t r ö m (M): Jag tycker att det känns positivt att socialborgarrådet trycker på att vi ska lagföra personer som begår brott, även i andra länder, och det har blivit mycket tydligare i det nya utkast till strategin man har tagit fram.

Men jag upplevde inte att jag riktigt fick svar på hur vi ska gå vidare med den strategi som ändå har antagits i socialnämnden och inte heller svar på varför bostadsbolagen inte är med samt hur vi säkerställer de erfarenheter som stadsdelarna och frivilligorganisationerna löpande får in. Därför kvarstår de frågorna.

Anförande nr 14

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tycker som sagt att det har varit lite nedslående att följa debatten på avstånd; det måste jag i ärlighetens namn säga. Då tänker jag kanske främst de diskussioner som har förts angående jobb och bostad. Det har framställts som att Stockholms stad ska belöna människor som har begått hemska brott när de återvänder till Sverige, tillhandahålla en bostad och skaffa fram särskilda jobb. Det är ett tydligt missförstånd. Jag vill vara väldigt tydlig med det.

Jag som politiker, och det gäller oss alla här som politiker, beslutar inte om insatser på detaljnivån. Jag fattar inte beslut om vem som ska få vilken typ av insats. Det är väldigt viktigt att förstå att det är professionen som fattar den typen av beslut, baserat på lång erfarenhet av hur man gör för att minska våldsbrott i samhället. Det tycker

jag är viktigt att ta med sig när det gäller arbete och bostad. Jag tycker att det är väldigt olyckligt hur debatten har förts.

Mitt svar på frågan om arbete och bostad: Fattar jag som politiker beslut om det? Nej, det gör jag inte. Jag konstaterar att socialtjänsten under väldigt lång tid har arbetat på olika sätt med människor som kommer ut från fängelse efter att ha avtjänat ett fängelsestraff, exempelvis för våldsbrott, för att förhindra att de människorna återfaller i våldsbrott. Där finns det beprövad erfarenhet och kunskap om hur man ska göra för att kunna arbeta så effektivt som möjligt.

Som socialborgarråd kommer jag inte att gå ut och säga att socialtjänsten ska låta bli att göra vissa insatser som den tror är det bästa för att skapa en tryggare stad. Det måste professionen få sköta.

Andrea ställde också en fråga om remittering till bostadsbolagen. Jag vet inte om det föreligger ett missförstånd, för såvitt jag vet har förslaget till den stadsövergripande strategin skickats ut på remiss till bostadsbolagen. Där är vi överens om vikten av att bostadsbolagen också är med i den här processen. Det tycker jag är viktigt.

Det var ytterligare en fråga om vägen framåt i socialnämnden. Vi har fattat beslut om en strategi, och det är så att den strategin har socialförvaltningen redan börjat jobba med. Det har bland annat anställts en särskild samordnare i socialförvaltningen för att arbeta med de här frågorna. Jag vill hävda att det inte är en dag för tidigt som Stockholm börjar arbeta med att bekämpa våldsbejakande extremism.

Anförande nr 15

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här är en fråga som har, precis som borgarrådet säger, föranlett ett antal missförstånd och ett antal saker som jag tycker är viktigt fastläggs här i kommunfullmäktige och i förlängningen också i socialnämnden.

Det beslut som drevs igenom och fattades den 19 maj var väldigt olyckligt på många sätt. Det skickade väldigt dåliga signaler ut i samhället. Jag har själv jobbat med de här frågorna under förra mandatperioden och vet hur pass viktigt det är att vi verkligen kan jobba effektivt lokalt. Där behövs det ett stort stöd och förståelse för de olika lokala organisationer som jobbar med de här frågorna – stadsdelar, samfund och så vidare.

Därför har jag en fråga till borgarrådet i dag. Det gäller det löfte om samråd som Karin Wanngård gav, mycket förtjänstfullt, tidigare om att omarbete förslaget som antogs i socialnämnden efter det att remisserna nu har kommit. Hur kommer det att genomföras, och hur mycket hänsyn kommer att tas till remisserna?

Jag menar att det finns några viktiga principer som bör fastläggas, nämligen att man framför allt ska jobba förebyggande och lokalt. Det här med efterarbetet när våldsverkarna kommer hem är en annan diskussion, och där kommer det säkert att bli många olika synpunkter. Jag är av den åsikten att vi inte bör göra hur mycket som helst för dessa personer. Det har till exempel varit tal om bostäder och sociala insatser, jobb och gräddfiler eller inte. Det kan man diskutera, men det skulle vara

väldigt olyckligt om det blir den allmänna uppfattningen att vi som politiker bejakar detta.

Jag tycker att man måste skilja på brottslingar, terrorister och vanliga medborgare. När dessa brottslingar kommer tillbaka efter att ha varit i till exempel IS ska de verkligen bli grundligt undersökta, förhoppningsvis rättsförda och dömda efter de regler som finns. Där kan man ha synpunkter, men det är inte den här kammarens uppgift utan regeringens uppgift att bestämma hur straffskalan ska se ut.

Jag tror att det här är viktigt, för det skulle sända tydliga signaler till resten av samhället att vi inte accepterar dessa som hoppar av från Sverige och demokrati och ansluter sig till terrororganisationer som har en helt annan syn på det hela.

Anförande nr 16

A n d r e a S t r ö m (M): Jag kan hålla med socialborgarrådet om att det var en olycklig debatt i våras och somras, men hon får det att låta som att det berodde på oppositionen. Så var det faktiskt inte, utan det var majoriteten som lade fram ett förslag till en strategi som gick att tolka som att man skulle få jobb och bostad eller försörjningsstöd när man var hemvändande. Det var en strategi som inte tog upp att brottslingar skulle lagföras, utan man bara talade om socialnämndens olika insatser. Människor runt om i vår stad tog fruktansvärt illa vid sig, personer som har familjer och släkt som är på flykt från exempelvis IS. Vi har svenska ungdomar som åker ned och krigar. Därför blev det en stark debatt, och det tror jag är viktigt att komma ihåg.

Det är bra att vi nu jobbar framåt med en ny strategi. Men det gör mig lite orolig när borgarrådet säger att den strategi som antagits i socialnämnden och som uppåddat allt detta engagemang och frustrationer hos människor ska ligga kvar.

Anförande nr 17

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i denna debatt därför att jag tyckte att vi hade ett jättebra samarbete på gång, och jag var glad för det möte som vi hade i förra veckan. Jag var glad för det fall framåt som det nya förslaget till strategi visar.

Men nu blir jag lite brydd, Åsa. Du säger att socialnämnden ska fortsätta att arbeta med den strategi som var så dålig att finansborgarrådet såg sig nödgad att arbeta om det. Hon stod här och sade att det fanns en stor förbättringspotential. Hon sade på mötet i förra veckan att hon förväntar sig att socialnämnden rättar sig efter de nya riktlinjer som vi håller på att arbeta fram och som jag tror kommer att bli bra när vi haft överläggningar och har diskuterat det hela igenom.

Det blir väldigt konstigt om vi ska ha två olika strategier. Det är helt omöjligt. Därför frågar jag både finansborgarrådet och socialborgarrådet: Hur ska ni ha det egentligen?

Anförande nr 18

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Den strategi som antagits av socialnämnden gäller förstås för socialnämnden. Sedan kommer det att antas en stadsövergripande strategi. Det är inte på något sätt orimligt att man har en strategi i nämnd men säger att det här är en så viktig fråga att vi behöver jobba stadsövergripande med den.

Det som sades i mötet där oppositionen och majoriteten tillsammans hade en diskussion om de här viktiga frågorna är att vi inte kan ha strategier och styrdokument i enskilda nämnder som går emot stadsövergripande styrdokument. Det är självklart så att om det stadsövergripande styrdokument, som jag hoppas att vi kommer att kunna enas om och som jag trodde att vi var ense om på mötet, på något sätt motsäger det som gäller för socialnämnden innebär det att vi måste ändra i socialnämnden.

Bo Sundin lyfte mycket viktiga frågor och pratade om signaler vi sänder i de här frågorna om att skapa gräddfiler och att det vore olyckligt om vi skickar ut signaler till staden om gräddfiler. Jag vill bara säga att jag verkligen håller med om det. Jag tror att vi alla har ett ansvar för hur vi talar i de här frågorna. Därför ser jag det som positivt att vi nu haft gemensamma samtal därför att vi alla som politiker i vår opinionsbildande roll alltid måste fundera kring hur vi för samtal, på vilket sätt vi driver frågor och vad vi vill uppnå. Jag delar den uppfattning som Bo Sundin förde fram. Det är olyckligt hur detta uppfattades utåt.

Jag tar till mig det som förts fram, att det är viktigt att verkligen slå fast att vi tycker att brottslingar ska lagföras. Jag vill också peka på svårigheten med de här frågorna men konstaterar att i samband med den remissrunda som har varit kom det fram att det finns moderater ute i stadsdelar som blev förvånade att vi i den stadsövergripande strategin slagit fast att våldsamma extremister ska lagföras.

Vi fick mycket kritik i våras för att vi inte var tydliga i den frågan. Därför tycker vi att det är viktigt att vara tydlig nu, så att det inte blir missförstånd. Jag vill ändå lyfta fram det som ett exempel på att det finns många olika tankar och sätt att tolka frågan på. Å ena sidan får vi kritik för att vi inte slår fast en självklarhet, och å andra sidan får vi kritik för att vi gör det.

Jag är väldigt mån att vi för ett bra samtal i de här frågorna. Om jag på något sätt tyckt att debatten kanske inte har varit helt lyckad vill jag inte på något sätt förhindra framtida goda samtal. Jag hoppas verkligen att vi gemensamt kan fortsätta med sådana bra möten som jag uppfattade att vi hade för att komma framåt i de här frågorna.

Anförande nr 19

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att Åsa Lindhagen tangerar grundproblemet när hon säger: Det är inget konstigt med två styrdokument i den här frågan. Vi kan ha ett stadsövergripande dokument, och så har socialnämnden ett annat. I så fall skulle vi ha börjat med de stadsövergripande riktlinjerna mot våldsbejakande extremism. Sedan kunde man utifrån det stadsövergripande styrdokumentet ha lokala eller nämndvisa handlingsplaner för hur man ska uppnå målen och jobba vidare med riktlinjerna i det övergripande. Men att börja i en facknämnd och sedan lyfta upp det på en stadsövergripande plan är för mig väldigt konstigt.

Då får vi i oppositionen och många andra som är kritiska till socialnämndens styrdokument eller riktlinjer mot våldsbejakande extremism märkliga svar som: Nej, vi jobbar bara med socialnämndsfrågor. Vi kan inte svara på den och den frågan, vi jobbar med socialnämndens insatser.

Jo, men det räcker inte om vi ska komma åt den våldsbejakande extremismen med socialtjänstens och socialnämndens insatser, utan det krävs stadsövergripande planering på detta område. Därför menar jag att det blev fel redan från början.

Jag kopplar vidare till som Andrea Ström var inne på. Åsa Lindhagen säger att hon har varit bekymrad över den debatt som har varit. Ja, det är bra. Men det beror på de formuleringar som har varit i styrdokumentet. Det har varit klanliga formuleringar där ord som avkodifiering och avradikalisering inte har nämnts, utan man har nämnt ord som bostadsbolag och Arbetsförmedlingen. Det är klart att det leder tankarna någon annanstans än till att ställa de här människorna inför rätta och till svars för de grymma handlingar som de begått.

Det andas av ett gräddfilstänk inför människor som har begått enormt bestialiska övergrepp, och jag har alltid förstått att det inte har varit meningen med dokumentet. Men det språkbruk som man använt har gjort att det uppfattats som så; man har valt att inte använda ett annat språkbruk, ett mer passande språkbruk, i sammanhanget. Det har förvirrat hela arbetet mot våldsbejakande extremism.

Jag vill bara säga att det är mycket bra att borgarrådet har bjudit till blocköverskridande samtal om mer stadsövergripande arbete mot våldsbejakande extremism. Där kommer vi kristdemokrater och övriga i Alliansen såklart att komma in med våra synpunkter. Vi har fortfarande en hel del synpunkter på det arbete som kvarstår.

Anförande nr 20

R a n a C a r l s t e d t (S): Fru ordförande! Det är olyckligt att man har uppfattat att vi har börjat i fel ände. I vilken ände vi än har börjat har vi ändå påbörjat arbetet med de här extremt viktiga frågorna. Socialnämndens dokument syftar till socialnämndens arbete. Då kommer självklart centrala riktlinjer, om de står i konflikt med dem vi har antagit i socialnämnden, att stå över. Det är många självklarheter som jag upplever upprepas här från talarstolen. Jag tror att lösningar framåt är att vi är överens om självklarheterna. De som har begått brott ska straffas. Sedan måste samhället se till att dessa inte begår brott igen och sätta in de insatser som behövs.

Anförande nr 21

S t i n a B e n g t s s o n (C): När vi satt i socialnämnden i maj var det ganska tydligt att det här var riktlinjer som skulle läggas fram som Stockholms stads riktlinjer mot våldsbejakande extremism. Socialnämnden antog dem för egen del, men tanken var att det skulle bli stadsövergripande. Det är inte tvekan om den saken. Att man förändrar historien nu kan jag inte stå för, men så var det.

I dokumentet saknas till exempel skrivningar om vänsterextremism, och jag var på mötet så jag vet hur diskussionen gick. På sittande möte diskuterade dåvarande socialborgarråd med bland annat Vänsterpartiet och konstaterade att vänsterextremism inte finns. Det kan vi alltså inte skriva in. Kan nuvarande socialborgarråd stå för det?

Det är helt orimligt att ha den här arbetsgången. Det är klart att det är helt orimligt att fortsätta med ett dokument som faktiskt inte kopplas an till det stadsövergripande dokument som jag tror kommer att bli bra. Jag kan bara konstatera att det här verkar ha blivit en prestigefråga för Miljöpartiet.

Anförande nr 22

J o a r F o r s e l l (FP): Jag har en fråga till socialborgarrådet. Jag uppfattade det som att hon menade att det är olyckligt ifall olika linjer från staden bryter mot varandra, olyckligt ifall den stadsövergripande linjen går i riktning som socialnämnden inte står bakom, att det är olyckligt om den strategi som ni ska anta i socialnämnden skulle bryta mot den stadsövergripande strategin.

Då undrar jag: Tycker borgarrådet att staden ska ha linjer som går i samklang med varandra och att vi ska ha en kommunikation utåt som är rimlig och som vi står bakom i och med överenskommelsen? Är borgarrådet beredd att omvärdera den strategi som ni kommer att anta i socialnämnden utifrån den stadsövergripande strategin, både den stadsövergripande strategins andemening och konkreta formuleringar? Det är vad det handlar om.

Vi borde kunna vara överens om att vi inte ska genomföra gräddfil till några terrorister eller extremister, men vi är rädda för att det kan bli så ifall man inte tar den stadsövergripande först. Vi måste kunna säga här i dag att om man bryter mot andemeningen i den stadsövergripande strategin är man beredd att ompröva det som kom att antas i socialnämnden. Annars bryter ju det som står i strategin för socialnämnden på något sätt mot den stadsövergripande som vi försöker komma överens om.

Anförande nr 23

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Precis som det beskrivs i det utdelade svaret från socialborgarrådet och som hon också har sagt håller vi på att ta fram en stadsövergripande strategi. Ni i oppositionen är delaktiga i det. Då är det den som kommer att gälla. Det tror jag att vi kan säga från vår sida. Att den nya majoriteten har påbörjat arbetet borde ni tycka är glädjande, om ni nu tycker att det behövs.

Vi vet att det förekommer rekrytering till extrema miljöer av olika slag i Stockholm, men ni klarade inte av att börja det här arbetet under alla era år vid makten är beklagligt. Om ni hade påbörjat det tidigare hade vi kommit längre vid det här laget.

§ 6 Interpellation om ekonomiskt bistånd (nr 2015:34)

Anförande nr 24

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 25

A n d r e a S t r ö m (M): Tack för ett mycket bra svar på mina frågor. Jag är glad att socialborgarrådet och jag är överens. Det är positivt att färre personer är beroende av försörjningsstöd i dag. Tyvärr har vi en stor utmaning med dem som är beroende av försörjningsstöd under väldigt lång tid. Det är dem vi behöver fokusera på.

Som jag förstår av svaret har man haft olika nätverksträffar där man har diskuterat med stadsdelarna. Jag skulle vilja höra om det har kommit fram några konkreta åtgärder på de mötena för hur vi ska hantera och se till att bidragsberoende inte ärvs från generation till generation och om tanken är att mötena ska fortsätta.

Vidare tycker jag att det är positivt i socialborgarrådets svar att man trycker på att det behövs insatser från statligt håll. Jag undrar om det är någonting som Stockholms stad kommer att driva och föra en dialog om med regeringen.

Anförande nr 26

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Precis som Andrea var inne på kommer behovet av ekonomiskt bistånd att fortsätta minska de kommande åren. Sedan är det självklart viktigt att prioritera att även minska det långvariga behovet av ekonomiskt bistånd, framför allt för dem som månad efter månad och år efter år tvingas till socialtjänst för sin försörjning.

Det är glädjande, tycker jag, att nuvarande regering tillsammans med Vänsterpartiet har tagit initiativ till att ta bort den så kallade stupstocken i försäkringen, som Alliansen införde. Många tvingades till socialtjänsten för sin försörjning och har blivit kvar för att de är för sjuka och helt enkelt inte kan jobba. De borde i alla dessa år i stället ha haft sin ersättning därifrån.

En annan viktig sak, förutom det som i svaret nämns som viktigt i sammanhanget, är att socialsekreterare har tid att utföra socialt arbete och arbeta individuellt med varje person som de möter och också har utrymme att erbjuda någon form av insats som gör att folk kommer vidare i sin rehabilitering. Socialtjänsten är utsatt för hårt tryck i dag, och det är viktigt att även bevaka den frågan.

Anförande nr 27

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är jätteviktiga frågor som interpellanten lyfter. Jag kan väl börja med frågan om nätverk som har funnits och som adresseras i interpellationen. Bland annat kommer de erfarenheter som dragits i det arbetet att lyftas in när vi reviderar riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Också rutinerna i samarbetet mellan jobbtorg och socialtjänst har uppdaterats.

Senaste konkreta output från det arbetet är den rehabprocess där staden har gått igenom processen med chefer för det lokala arbetet. Där har många stadsdelsförvaltningar utvecklat arbetet och sett över sina rutiner. Det är flera goda resultat som har kommit ut av det arbetet, som naturligtvis måste fortsätta.

Det är förstås viktigt att det som vi från den kommunala nivån observerar behöver förbättras på den statliga nivån förs fram. Det är självklart viktigt att vi som kommun tar ett ansvar i att föra fram vår uppfattning gentemot den nationella nivån, och det ska vi göra.

§ 7 Interpellation om hemtjänstens kvalitet (nr 2015:35)

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja be att få hänvisa till det utskickade svaret.

Anförande nr 29

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande, stockholmare! Kul med den första interpellationsdebatten som interpellant. Jag har ställt frågor till äldreborgarrådet kopplade till de låga ambitionerna inom äldreomsorgen. Det syns tydligast om man kollar på vad som sker i hemtjänsten. Vi kan se att hårdare krav ställs på hemtjänsten, i till exempel stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör. Där har man en tydlig ambition att bevilja färre hemtjänsttimmar. Det här har beskrivits i medier, och det är anledningen till att jag tagit upp frågan i en interpellation för diskussion och för att få höra äldreborgarrådets synpunkter. Jag upplever detta som ett problem när hemtjänsten har en så viktig funktion i Stockholm. Fler väljer att bo kvar hemma, och då måste vi ha en politik som följer efter.

Jag vill tacka för svaret som jag fått och som jag har gått igenom. Men mina frågor kvarstår delvis. Jag kollade på den berörda stadsdel som jag tar upp i interpellationen och ser att sedan jag skrev interpellationen har det varit rubriker som: Miljoner i underskott. Nu skärps kraven för att äldre ska få hemtjänst.

Ambitionen här är kopplad till de underskott som vi ser inom äldreomsorgen. Man pratar från majoriteten om att öka ambitionen, men samtidigt ser vi att tydliga underskott samlats på sig under året som man inte mött upp. Vi har en situation där biståndshandläggarna stramar åt. Det innebär i så fall att äldre inte får del av den omsorg som de egentligen borde ha.

Jag ser allvarligt på den här utvecklingen och tycker att det viktigaste givetvis är att nå överenskommelser, och jag hoppas att många i rådssalen kan ställa upp bakom det som vi kallar ramtid och de förändringar som vi står inför när det kommer till biståndsbedömning och äldreomsorg. Vi måste helt enkelt se till att äldre människor får de hemtjänsttimmar som de blir, eller borde bli, beviljade. Problemen vi ser i stadsdelarna är att man kopplar det hela till ekonomin och drar ned på timmarna.

Jag tackar för svaret när det gäller de höjda avgifterna för hemtjänsten, som regeringen har aviserat. Det är intressant hur det skiljer sig från det vi hörde i valrörelsen då det var väldigt högljutt tal om att kvaliteten har blivit sämre. Det kompenserar man genom att höja avgifterna för hemtjänsten på nationell nivå. Jag tackar för det tydliga beskedet i olika avseenden att det inte ska bli så i Stockholm.

Anförande nr 30

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej! Först och främst skulle jag vilja säga att jag är väldigt glad över att det ser ut att kunna bli en blocköverskridande överenskommelse om formerna för biståndsbedömning. Jag har ända sedan jag tillträdde pratat om ramtid, och det är glädjande att det begreppet har börjat komma in i både stadsdelarnas tertiärrapporter och Moderaternas inlägg i kommunfullmäktige. Det betyder att om vi lyckas få igenom förändringarna, vilket är min stora ambition, kommer systemet att överleva över tid.

Vi ser över huvud taget i hela landet att det går mer och mer mot en mer flexibel hemtjänst. Människor förstår att det är orimligt med en biståndshandläggning som detaljreglerar exakt vilka insatser som ska genomföras, hur de ska genomföras och hur lång tid det kommer att ta. Jag tror över huvud taget att ett system som utgår från de äldres behov och preferenser i större utsträckning kommer att dels höja kvaliteten inom äldreomsorgen, dels bli billigare för stockholmarna på sikt. Det har vi sett bland annat i Lidköping.

Det blir lite som att vi föregriper budgetdebatten. Men man kan säga generellt sett vad gäller äldreomsorgen i Stockholms stad att vi har haft ett beställarutförarsystem under ganska många års tid, vilket gör att om man vill påverka de ekonomiska förutsättningarna för biståndsbedömning bör man alltså lägga resurserna på beställarsidan, inte på utförarsidan. Där ser vi bland annat det som Dennis hänvisade till i den förra oppositionsbudgeten, den höjda hemtjänstpengen. Det är jättebra. Men att höja hemtjänstpengen påverkar inte möjligheterna till biståndsbedömning, utan då ska de medlen läggas på beställarsidan. I årets budget finns det, som ni har sett, 52 miljoner just till biståndsbedömning på beställarsidan.

Förutom det höjer vi hemtjänstpengen med 2 procent, vilket motsvarar omsorgspris-index, OPI. Dessutom tillkommer 87 miljoner. Vi är väldigt glada över att samtliga medel kommer att fås ut under hösten, det vill säga de statliga bemanningspengarna. Jag måste säga att jag var lite orolig för att vi inte skulle kamma hem dem. Jag sprang omkring och skrek: Inte en krona tillbaka till staten. Nu lyckas vi få ut de här pengarna. Givet att alla partier tar sitt ansvar i riksdagen får vi det dubbla under nästa år.

Jag är inte orolig. Jag vet att vi har stora förändringsprocesser på gång. Vi har hela diskussionen om ramtid, vi inför kvalitetsuppföljningen, vi ser över hela Paragonsystemet som har varit väldigt kostnadsdrivande för stadsdelarna. När det här är klart tror jag att vi kommer att ha en hemtjänst och en äldreomsorg i Stockholms stad som präglas av kontinuitet, samverkan, personcentrering och digitalisering.

Anförande nr 31

Dennis Wedin (M): Ordförande! Det är väldigt lockande att gå in i en budgetdiskussion redan nu, men det ska vi ju vänta med. Jag tackar för borgarrådets inlägg. Jag tar upp frågan om ramtid i mitt eget parti och även förenklad biståndsbedömning, och jag välkomnar den förenklade biståndsbedömningen. Där kommer vi nog att komma ännu längre än majoriteten när vi kommer med våra besked när det kommer till en biståndsbedömning som dels fokuserar på bedömningen, dels följer upp med korrekt valfrihetsrådgivning men också en särskild uppföljning på enskild nivå. Där ser vi att vi tappar efter.

När det gäller ramtid ska vi låta äldre påverka sina insatser. Det är en väldigt viktig fråga. Men här måste jag komma in på det vi ser. Ni har makten nu, och det blir svårare med högljudd retorik, för ni måste ta ansvar och höja ambitionen. Nu är det ni i stadsdelarna som måste ta ansvar. Då ser vi rubriker om miljard i underskott, och kopplat till det skärps kraven för att våra äldre ska få hemtjänst.

Jag tar en enskild stadsdel som exempel och kollar på dess T 2 och ser att minskade timmar har inneburit minskade kostnader. Trenden beräknar man fortsätter under

hösten. Hur rimmar det med er ingång? Hur ska vi se på er ingång i ramtidsdiskussionen? Man ska kunna påverka sina insatser, men kommer vi att se en åtstramning som är bredare över staden? Hur rimmar det med att stockholmarna ska få vård efter behov och att vi har fokus på att de äldre ska få de insatser som de också förtjänar?

Jag ser allvarligt på det här, och jag ser allvarligt på underskotten. Vi ser ett stort underskott på 95 miljoner kronor. I min egen stadsdel och svalkrets pratar vi om 45-miljonersnivån. Det är stora kostnader. Vad Alliansen gjorde under sin tid vid makten var att möta upp det med satsningar. Det var en miljard mer under den tid som Alliansen hade majoritet i Stadshuset.

Borgarrådet nämnde 52 miljoner. Jag blir oroad. Hur mycket av den planerade skattehöjningen kommer egentligen att gå till de äldre? Vi ser, utöver kostnader på olika håll, till exempel ökad organisation i Stadshuset. Det är också en viktig fråga. De pengarna skulle kunna gå till äldreomsorg. Se på satsningen på 2 miljoner på broddar. Det hade varit bättre med utomhusgaranti som är värd namnet i stället. Vi initierade arbetet med en utomhusgaranti, och vi ser att man bara gjorde det till att man skulle få tid på balkongen. Där ville vi i Alliansen gå längre. Att vifta med satsningar som kanske kan ge en DN-artikel om broddar är fel prioriteringar i ett läge där vi ser att ekonomin måste prioriteras och satsningarna gå till rätt saker.

Anförande nr 32

T o r u n B o u c h e r (V): Fru ordförande! Jag är väldigt imponerad över att Dennis Wedin är så orolig för att hemtjänsttimmarna som beviljas i dag minskat på en del ställen. Antalet timmar har trots allt inte sjunkit lika mycket som den moderatstyrda äldreutskottet planerade för. När man införde Paragon planerade man för att beställningarna skulle minska betydligt mer än vad de faktiskt har gjort. Det är vi glada för; det har inte sjunkit lika mycket. Hade de gjort det hade Dennis Wedin antagligen varit ännu mer missnöjd.

Den hemtjänst som Alliansen byggt upp under åtta år är en väldigt kostnadsdrivande hemtjänst. Den är i jämförelse med hemtjänsten i resten av Sverige dyr. I Socialstyrelsens öppna jämförelser för 2014, Alliansens sista år i Stadshuset, får inte äldreomsorgen en grön plupp på ett enda område. Det finns gröna, orangefärgade och röda pluppar. Grön plupp får man om man tillhör de 25 procent bästa kommunerna i Sverige i något område. Men Stockholm kammar inte hem en grön plupp någonstans.

Vi är dyra, och vi är dåliga. Det är ett ganska stort och gediget arbete, och det är därför vi har en hemtjänstutredning. Den fortsätter. Vi har inte kommit fram riktigt ännu från start till mål. Vi kommer att landa i, det är jag helt övertygad om, betydligt högre ambitioner än Moderaterna någonsin har haft. Vår ambition är att få motsvarande en hemtjänst bland de 25 procent bästa i Sverige. Det är ingen quick fix, men där Moderaterna misslyckades är jag helt övertygad om att vi kommer att lyckas.

Anförande nr 33

D e n n i s W e d i n (M): Fru ordförande! Det här är lite problematiskt. Låt oss se på T 2 i de olika stadsdelarna och kolla på vad stadsdelarna anger är problemet till underskott. Det är ofta de egna verksamheterna. Det är de som ofta ger underskott. När vi till exempel pratade om en ökad insyn i verksamheter, privata som offentliga, ja, då gillade ni att problematisera vinsterna. Jag skulle lika gärna kunna säga: Låt

oss se på underskotten och vilka verksamheter som ger det. Låt oss få till en bra diskussion om det är höga vinster och vad det beror på och om det är för höga underskott och vad det beror på.

Ni säger att vi är ineffektiva i staden. Det är på grund av de egna verksamheterna, som man borde kolla närmare på. Jag hoppas att er ideologiska hållning här inte ska sinka er i det. Underskotten är problematiska; det vill jag än en gång hävda. Ni måste möta det med satsningar, vilket vi gjorde med hemtjänstpengen för det här året. Vi har följt efter och kopplat det till satsningar under vår tid vid makten.

Jag vill ändå säga när det gäller de symboliska satsningar som ni har fokuserat på att jag snarare skulle vilja se att vi i alla fall kan ta i hand i att de höga ambitionerna ska vara sträckta över hela äldreomsorgen. Paragonsystemet har vi gått igenom många gånger. Utgångspunkten för oss där var att det systemet välkomnades, men det problematiska var: Ska man betala för restiden eller inte för utförarna? Det vi såg där var att Paragon kunde vara en hjälp i det arbetet, vilket det också gjort.

Jag vill snarare föra över diskussionen till det som interpellationen handlade om och den stadsdel som jag tog som exempel. Man pratade så högljutt från majoriteten om att satsa på äldreomsorgen. Hur rimmar det med att man i de olika stadsdelarna, kopplat till underskotten, stramar åt? Hur rimmar det att ni viftar med en satsning på 52 miljoner framåt, kopplat till biståndsbedömningen, med att vi ser att underskotten är så stora i dag? Vad säger ni om era prioriteringar i er budget? Vad säger ni när ni inte tar ansvar för utvecklingen i stadsdelarna?

Vi har haft en stor diskussion i den här salen om återkommunaliseringar tidigare. Då var det också någonting där ni gillade att hänvisa till stadsdelarna. Ska vi nu se en utveckling där ni hänvisar till stadsdelarna varje gång underskotten kopplas till att de äldre inte får de insatser som de borde bli beviljade? Om det är den utvecklingen vi kommer att få se under den här perioden tycker jag inte att det rimmar bra med de ambitioner vi borde ha för äldreomsorgen.

Anförande nr 34

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det blir lite orättvist, för Dennis kan inte bemöta detta, men vi kan återkomma till denna diskussion under budgetdebatten.

Det jag kan säga generellt är att det, precis som Torun lyfte, uppenbarligen är ett strukturellt problem i stadens äldreomsorg. När vi tog över äldreomsorgen redovisades det, det visade sig i verksamhetsplanen, ett underskott på över 130 miljoner. Det var det underskott som ni lämnade efter er. Jag är inte heller nöjd med ett underskott på 95 miljoner. Jag tycker att det är ett väldigt tydligt tecken på att det är någonting som är ruttet i Stockholms stads äldreomsorg.

Några saker som vi kan titta på är de som Torun har nämnt. Vi har administrativt tunga system som kostar hundratusentals arbetstimmar utan att ge mervärde för brukaren. Vi har stora transaktionskostnader med anledning av det enormt stora antalet aktörer på hemtjänstmarknaden, som givetvis skapar kostnader för uppföljning, för sökning och så vidare, allt det som man inom nationalekonomin benämner transaktionskostnader. Vi ser till och med att man i kommunstyrelsens pensionärsråd, som består av både PRO och SPF som brukar klassas som lite mer borgerligt, är helt

överens om att vi har för många aktörer på stadens äldreomsorgsmarknader. Det leder till kostnadsdrivande system.

Jag tror att vi behöver strukturera om. Vi behöver se till att medlen som vi avsätter till stadens äldreomsorg kommer de äldre till del och inte försvinner i administrativa överbyggnader.

Dennis var inne på något väldigt viktigt, och det är att vi måste ha tanke om vad vi vill med vår hemtjänst. Det gäller inte minst vår egen kommunala hemtjänst. Vi kan inte bara fråga om vi ska driva den privat eller kommunalt och låta diskussionen stanna där. Vi ska fråga oss: Vart ska vi? Hur ser hemtjänsten ut 2040? Har vi då en hemtjänst som lyckas bemöta behoven hos en åldrande befolkning, där allt fler sjuka äldre behöver vårdas i hemmet och där vi har en annan generation som kanske har andra krav och preferenser? Det är därför jag är väldigt glad över att vi i samband med budgeten kommer att initiera ett utvecklingsarbete för att vi ska kunna möta behoven hos framtidens äldre.

Broddar är också en budgetfråga. Men jag tycker att det är lite problematiskt att man raljerar kring ett försök att testa förebyggande åtgärder för att förebygga fallolyckor. Fallolyckorna bland äldre kostar 1 500 människoliv varje år. Det kostar samhället 14 miljarder kronor. Nu prövar vi ett sätt att förebygga fallolyckor, och jag tycker att man ska vara försiktig med att raljera kring sådana saker.

*§ 12 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Skogskyrkogårdens dag*

Anförande nr 35

Kristina Lutz (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Borgarrådet Helldén meddelade den 6 oktober 2015 att trafikkontoret skulle utreda möjligheten att eventuellt helt eller delvis stänga av trafiken på Nynäsvägen mellan Tyresövägen och Gullmarsplan samt på delar av Tyresövägen i syfte att få en tyst dag på Skogskyrkogården.

Som boende i Skarpnäck och som vice ordförande i Skarpnäcks stadsdelsnämnd blev jag väldigt orolig. Det är 100 000 fordon som passerar den här vägen varje dag. Väldigt många människor i stadsdelen är helt beroende av bussarna som går mellan Nynäsvägen och Tyresö. Det enda ställe där de går till Tyresö är just via Gullmarsplan. Både Sköndal och Skarpnäck är i stort beroende av att den här trafiken fungerar under alla tider på dygnet.

Min fråga till trafikborgarrådet är därför: Hur har ni tänkt er att det här ska fungera för de personer som verkligen är beroende av trafiken, inte bara människor utan också transportföretag, service till medborgare i vår stadsdel och så vidare? Hur har ni tänkt? Är det rimligt att isolera ett antal personer för att återskapa en känsla och en miljö som existerade för 90 år sedan?

Anförande nr 36

Borgarrådet Helldén (MP): Tack, Kristina, för frågan. Jag ska börja med att säga att jag inte sagt att de här vägarna ska stängas av. Jag har sagt att det ska utredas, och det är någonting som står i den kommande budgeten. Det är en liten initial budgetdebatt, det här.

Jag har i min rotel hand om våra kyrkogårdar, så jag är både kyrkogårdsborgarråd och trafikborgarråd. De här sakerna hänger ihop, och det tycker jag är intressant i detta sammanhang. Meningen är inte att det ska ske någon form av allmän avstängning under en dag, utan meningen är att det ska utredas om man kan, vid ett tillfälle om året, kanske under någon timme begränsa eller stänga av trafiken för att återskapa en upplevelse av det som var när Skogskyrkogården skapades.

Första invigningen var redan 1920, och den formella invigningen var 1940 när den var klar. Sedan dess har det hänt mycket. Jag är fullt medveten om att Nynäsvägen är en pulsåder, eller en bullrande pulsåder, och även Tyresövägen. Det är vägar som vi måste ta hand om och se till att de fungerar. Det här är ett utredningsuppdrag som går både till trafikinämnden och till kyrkogårdsförvaltningen för att se om man kan göra det här.

Det vore jättekul om hela kommunfullmäktige åkte ut till Skogskyrkogården och fick se den här platsen. När den invigdes kunde man beskriva den som en harmonisk enhet av natur och arkitektur. Det är fortfarande en harmonisk plats. Det är vackert, och begravningsplatserna är spridda bland träden. Och så har man ett ganska kraftigt buller från Nynäsvägen och Tyresövägen. Att någon gång få uppleva det som var

tänkt när de här två arkitekterna, Lewerentz och Asplund, ritade det hela vore ganska spännande. Men om det blir av vet jag inte.

Anförande nr 37

Kristina Lutz (M): Jag tillhör dem som besöker Skogskyrkogården regelbundet och tycker att den är en av de finaste platserna i hela Stockholm. Jag hoppas att så många som möjligt besöker Skogskyrkogården vid allhelgonahelgen som är en magisk upplevelse. Jag har dock aldrig upplevt att bullret har stört mig, men så var jag inte heller där på 1920-talet eller 1930- eller 1940-talet. Det finns ett antal platser i Stockholm som säkerligen – vi kan säkert göra en lång lista – som i dag inte alls upplevs som tidigare därför att staden har växt och som på den tiden upplevdes på ett annat sätt än i dag.

Vi har investerat 2012 i bullerplank för 150 miljoner längs med vägen som verkligen har förbättrat situationen och minskat bullret och som gjort boendemiljön och miljön vid Skogskyrkogården betydligt bättre än vad den var förut.

Jag personligen tycker inte att det är värt att man riskerar framkomlighet och gör det svårt för människor att transportera sig i ett nav när det inte finns några alternativ för att återskapa den känslan.

Anförande nr 38

Borgarrådet Helledén (MP): Att Kristina inte har upplevt att Skogskyrkogården är bullerstörd är lite märkligt. Jag brukar också röra mig där, och det är helt uppenbart att det är något helt annat än vad man kunde uppleva i en skogskyrkogård.

Jag tycker att det här är ett bra initiativ såklart och tycker att vi ska prova det. När det gäller bullerplanket, som ni lade massor med pengar på, börjar det efter Skogskyrkogården, så det har ingen bäring på denna plats. Däremot påverkar det Enskede. Det börjar vid gångbron vid Sockenvägen, och Skogskyrkogården är efter den. Så det har inget med den saken att göra.

Det handlar inte om att blockera eller stänga av trafiken eller att på något vis ge sig på det. Det handlar om att se om man tillfälligt kan komma dit och uppleva det. Sedan avslutas det hela, och man går därifrån. Det här är Stockholms enda världsarv och värt detta.

Anförande nr 39

Kristina Lutz (M): Det var delvis lugnande besked från trafikborgarrådet. Men det är väldigt många som har blivit oroliga av beskedet tidigare. Jag hoppas att trafikborgarrådet kommer att vara tydlig med att det här inte på något sätt kommer att störa framkomligheten för människor som är helt beroende av den här trafiken. Det är viktigt att det kommuniceras på ett bra sätt till de boende.

Anförande nr 40

Borgarrådet Helledén (MP): Jag tror inte att boende i Enskede har något som helst problem med detta, däremot vet jag att kommunalrådet i Tyresö gick i taket och andra som inte har läst och riktigt förstått vad det här handlar om. Jag kan garantera att vi inte ska göra någonting som förhindrar framkomligheten i Stockholm. Däremot

ska vi göra något som kan upphöja upplevelsen av Stockholm vid ett tillfälle om året, förhoppningsvis.

Fråga nr 2. Tillstånd för att sälja klimatsmart mat i Stockholm

Anförande nr 41

J o a r F o r s e l l (FP): Vi vet, och där tror jag att borgarrådet och jag är överens, att det finns människor som flyr för sina liv därför att vi har klimatförändringar. Det finns människor som flyr för sina liv därför att vi har en otillräcklig livsmedelsförsörjning. Stockholms stad har slagit fast i sin klimatsmarta kokbok, som vi står bakom, att ett sätt att lösa den krisen är att tillåta insektsprotein. Det är till och med så att det är en viktig del i den klimatsmarta kokboken. Det är också en analys som till exempel FN ställer sig bakom.

Då är det väldigt märkligt att Stockholms stads agerande har slagit sönder en aktör som försöker sälja insektsprotein i Stockholm. Man har sagt att han ska få göra det, och man har sagt att han inte ska få göra det. Det har lett till att en ung entreprenör inte har kunnat sälja insektsprotein fastän Stockholms stad säger att man ska kunna göra det och att det är en lösning för att människor ska slippa att fly för sina liv.

Jag undrar ifall ni tycker att det är rimligt att Stockholms stads agerande krossar en ung entreprenör som annars skulle kunna tillgodose vårt behov av insektsprotein inför framtiden.

Anförande nr 42

Borgarrådet L u h r (MP): Det är en ganska olycklig sak som har kommit upp. I den klimatsmarta kokboken har vi rekommenderat att man, för att få proteinkällor, ska kunna använda insekter och larver. De är en proteinkälla som skulle kunna användas på ganska många ställen i världen och används på många håll i världen som en proteinkälla. Det finns en EU-förordning som säger att man inte får sälja insekter. Det innebär att miljöförvaltningen, som är en tillsynsmyndighet, har måst gå in och lägga saluförbud på de produkter som inte tillåts som livsmedel i Sverige eller i Europa.

Just i det här specifika fallet handlar det om en företagare som har kollat av men inte anmält eller ansökt om att få sälja insekter och fått flertydiga besked från miljöförvaltningen om att man kan sälja insekter. Jag vet att företaget säljer även andra saker och har inte slagits ut på grund av saluförbudet. Men att först få ett slags besked och att miljöförvaltningen sedan går in och stoppar det är såklart problematiskt. Men det finns en EU-lag, och miljöförvaltningen som är en tillsynsmyndighet måste följa lagen.

Anförande nr 43

J o a r F o r s e l l (FP): Det är klart att även om entreprenörens företag inte helt har slagits sönder riskerar man att krossa marknaden som annars hade kunnat blomma upp. Borgarrådet har helt rätt i att det finns ett EU-direktiv som säger att man ska vara försiktig när nya produkter introduceras på marknaden. Men det finns också ett EU-direktiv som säger att om en produkt är tillåten i ett EU-land ska man respektera den interna marknaden, och därför kan man godkänna det på default utan

att göra en egen granskning. Det här är, som borgarrådet säger, en populär produkt på stjärnkrogar i till exempel Frankrike och Belgien där man har tillåtit det.

Stockholms stad hade kunnat göra som man har gjort i andra EU-länder och hänvisa till beslut som har fattats i andra EU-stater för att godkänna produkten. Man hade kunnat säga att vi värnar den inre marknaden, vi värnar entreprenörskap, vi värnar utvecklingen och vill skydda klimatet, så vi ställer oss på samma sida som Frankrike och Belgien eftersom det är en populär produkt, och det gäller just den här specifika produkten.

Anförande nr 44

Borgarrådet L u h r (MP): Det blir en lite märklig diskussion eftersom vi är överens om att det här kan vara en bra basvara för att få protein och att det är någonting som man skulle kunna äta utan att påverka klimatet, vilket man gör när man äter kött. Men det är inte min personliga bedömning som gör att miljöförvaltningen har gjort den lagbedömning som den gjort, att produkten inte ska säljas på grund av det EU-direktiv som säger att det inte är ett godkänt livsmedel. Då tycker jag att det är oerhört viktigt att jag inte går in och säger att de ska göra på ett visst sätt. Den bedömning som miljöförvaltningen har gjort är att det här är någonting som inte är tillåtet att sälja i Sverige. Då måste man agera.

Anförande nr 45

J o a r F o r s e l l (FP): Tycker du, borgarrådet Luhr, att det är lyckligt eller olyckligt att miljöförvaltningen i Stockholms stad går emot EU-direktiv som säger att vi ska värna den inre europeiska marknaden och ha samma regler i alla länder? Tycker du att det är olyckligt att man har slagit sönder en växande marknad i Stockholms stad?

Sedan undrar jag om du tycker att det är rimligt att ge olika besked hit och dit. Entreprenören satsar pengar, investerar och köper produkten som redan är godkänd som säker produkt i andra EU-länder, och sedan blir resultatet att man inte får sälja den? Det blir väldigt problematiskt. Å ena sidan säger man att vi ska ha klimatsmart mat och satsa på insektsprotein, och å andra säger man att vi inte värnar den europeiska marknaden, att vi inte värnar och uppmuntrar entreprenörskap, vi är emot nya jobb, emot klimatsmarta proteiner. Det blir mycket problematiskt.

Till slut skulle jag vilja överlämna en kartong med insektsproteinknäckebröd som kanske du och majoriteten i miljönämnden kan äta i morgon när ni har gruppmöte.

Anförande nr 46

Borgarrådet L u h r (MP): Vad glad jag blir; det är jätteroligt! När vi serverade knäckebröd vid klimatsmarta kokbokens invigning hade vi inte insekt i det på grund av EU-lagstiftningen.

Jag tycker att det är väldigt olyckligt om den här företagaren har fått flertydiga besked om möjligheten att sälja det eller inte. Så ska det inte vara. Därför är det oerhört viktigt att miljöförvaltningen och förvaltningens handläggare följer lagstiftningen så att det blir tydliga besked om vad man kan sälja. Jag tycker att det är roligt med insektsprotein, och det är ju en viktig proteinkälla. Då får vi väl jobba med EU-

lagstiftningen. Men jag tycker att det är väldigt viktigt att man får tydliga besked om vad man får och inte får göra.

Fråga nr 3. Hälsokurser för romska kvinnor

Anförande nr 47

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Det här är en fråga som engagerar och intresserar Sverigedemokraterna. Till exempel tog vår partiledare upp frågan i sitt sommartal i slutet av augusti i Sölvesborg. Då hade den precis kommit ut i massmedier. Det var vikarierande socialborgarrådet Ewa Larsson som gick ut i massmedier och skrev om dessa frågor. Jag har sett vidden av problemet, skrev hon, och så vidare.

Det vi är nyfikna på är att få veta: Vad är det för problem som Miljöpartiet har sett i de här miljöerna, och vad vill man göra åt det?

Anförande nr 48

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill tacka frågeställaren för att han lyfter frågan. Det känns väldigt roligt att få prata om den. Vi lämnade in en projektansökan för några månader sedan till EU som handlade om att ge stöd i hälsofrämjande åtgärder för kvinnor som försörjer sig i gatumiljö. Det känns roligt att kunna berätta för kommunfullmäktige att den projektansökan har beviljats.

Det här tar sin utgångspunkt i Världshälsoorganisationens tydliga fastslagande att god hälsa är en förutsättning för att ta sig ur ett utanförskap. Om man är fattig och utsatt och dessutom sjuk är det förstås lätt för oss att förstå det är svårare att ta sig ur fattigdomen. Genom att på olika sätt jobba med en väldigt utsatt grupp som finns på våra gator i Stockholm och sprida kunskap om hur man kan ta hand om sin hälsa stärker vi den här gruppen och ytterst ökar förutsättningarna för gruppen att ta sig ur sin situation.

Anförande nr 49

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Jag tackar för svaret. Jag är här för att fråga, och jag har fått veta mer.

Då läser jag vidare i texten från vikarierande socialborgarrådet Ewa Larsson, Miljöpartiet. Hon skriver: Jag har också träffat på flickebarn på Sveavägen som bara är 14 år och väntar barn.

Om en flicka på 14 år väntar barn innebär det enligt svensk lagstiftning närmast per definition att hon har blivit utsatt för en våldtäkt. Då undrar jag: Ser Miljöpartiet att det finns problem i de här miljöerna med våldtäkter på minderåriga flickor? Det är så jag läser texten i varje fall, enligt svensk lag och svenskt synsätt. Är det så jag ska uppfatta att ni har sett problemet och försiktigt närmat er frågan? Är det Miljöpartiets syn?

Anförande nr 50

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Den här insatsen, som vi har fått pengar från EU-fonden Fead för att driva kunskapshöjande insatser för kvinnor som försörjer sig gatumiljöer, riktar sig till vuxna. Det är *en* insats.

Sedan lyfter du en annan grupp, och det är barnen, alla människor under 18 år. Där har vi i Stockholm varit mycket tydliga med att socialtjänsten ska ingripa omedelbart om vi ser att det finns barn som far illa i Stockholms stad. Det är självklart så vi måste jobba. Socialtjänsten har alltid ansvaret för att ingripa om vi ser att barn far illa. Det spelar ingen roll vilket barn det är, med vilken bakgrund, från vilket land, vilken kommun. Är det ett barn som far illa i Stockholms stad har socialtjänsten ett ansvar att ge stöd till det barnet.

Anförande nr 51

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Nej, enligt texten jag läser i Dagens Nyheter den 26 augusti handlar det om barn under 15 år. Det är så vikarie-rande socialborgarrådet skriver: Jag har träffat flickebarn på Sveavägen som bara är 14 år och väntar barn.

Då blir förstås min fråga: Ser Miljöpartiet eller har Miljöpartiet sett ett problem med våldtäkter, enligt svensk lagstiftning, i EU-migrantmiljöerna? Är man intresserad till exempel av att lagföra gärningsmännen, eller ser man mellan fingrarna på det? Man kanske tycker att det är unga charmiga sydländska män, och då får det vara?

Jag upprepar frågan: Har Miljöpartiet sett ett problem så som jag läser texten i Dagens Nyheter? Finns det våldtäkter som är ett problem?

Anförande nr 52

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag konstaterar att vi åter är inne på området att lagföra brottslingar. Det är väl bra att jag fortsätter att vara tydlig på den punkten: Vi i den styrande majoriteten tycker att brottslingar ska lagföras och dömas.

När det gäller kommunens ansvar – det här faller inte inom den kommunala kompetensen – är det så att när vi ser ett barn som far till, till exempel en 14-åring på våra gator, och som vi ser har behov av stöd och skydd ska Stockholms stad ingripa. Och det gör vi genom socialtjänsten som har ett ansvar för att ge stöd till barn som är i en utsatt situation.

Fråga nr 4. Klimatsmart kokbok

Anförande nr 53

K a r i n E r n l u n d (C): Jag har redan fått en del svar på min fråga eftersom jag och Joar Forssell har engagerat oss i precis samma fråga, den klimatsmarta kokbok som staden har tagit fram. Där finns bland annat ett recept på en pizza som är tillagad med syrsor. Tyvärr går det inte att köpa den produkten i Stockholm eftersom Stockholms stad har utfärdat ett saluförbud på insekter. Vi har redan diskuterat frågan lite, och jag har som sagt redan hört en del svar.

Jag undrar hur miljöborgarrådet avser att gå vidare för att möjliggöra att insekter kan säljas i Stockholm?

Anförande nr 54

Borgarrådet L u h r (MP): Det här var inte den fråga jag hade väntat mig, och nu har vi redan varit inne på frågan. Maten står för ungefär 30 procent av vår klimatpåverkan. Därför är det viktigt att man kan titta på hur vi kan äta mer klimatsmart.

Därför har vi olika tips i kokboken. Vi visar att man kan halvera sin klimatpåverkan från maten om man äter mer klimatsmart. Insekter är en proteinkälla som man skulle kunna använda sig av. Jag tycker att det är bra att det finns med som exempel i kokboken. Även om insekter inte är tillåtna i Sverige i dag används de på många ställen i världen. Jag tycker att det är spännande att se hur man skulle kunna laga mat i framtiden.

Som vi varit inne på är det i dag enligt EU-regelverk inte tillåtet att sälja insekter som livsmedel. Det innebär att i dag kan man inte få tag på dem i Sverige. Jag tycker att det är synd.

Frågan var: Hur ska vi gå vidare? Vi har bland annat i miljö- och hälsoskyddsnämnden ett möte i morgon. Där trycker vi lite mot regeringen om olika klimatåtgärder som skulle kunna vidtas eftersom vi har svårt att påverka regelverket själva. Jag tror att även en sådan här sak skulle kunna vara någonting att lyfta upp. Kan det bli tillåtet? Sedan vet jag inte om det är den viktigaste klimatåtgärden i Sverige i dag, utan jag menar att kokboken visar exempel på hur man kan äta mer klimatsmart. Att minska köttintaget är faktiskt en av de viktigaste delarna, och det med eller utan insekter.

Anförande nr 55

K a r i n E r n l u n d (C): Först hänvisar borgarrådet till EU-regelverk. Som känt är Sverige expert på att implementera EU-regelverk. Sverige är kanske det enda land i EU som implementerar EU-lagstiftningen rakt av. Ofta implementerar vi EU-lagstiftning lite mer rigoröst än vad vi måste göra. Jag tror att det är det som är fallet även i det här ärendet. Insekter säljs ju i andra EU-länder, så jag tror att det kanske är Sverige och Stockholms stad som den här gången har valt att vara överdrivet rigida när det gäller att tolka EU-regelverken.

Jag tror att man skulle kunna möjliggöra försäljning om du som borgarråd är beredd att uppdra åt miljökontoret att se över frågan en gång till och se: Är det inte möjligt att häva saluförbudet i Stockholm?

Anförande nr 56

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tycker att vi var inne på problematiken förut med Joar. Om man tillåter företag att börja sälja insekter, och EU sedan går in och begränsar verksamheten blir det svårt att veta hur man ska bete sig. Det kan drabba andra, inte bara stockholmarna. Det kan drabba företag som börjar med en verksamhet som vi säger kanske är tillåten trots att det är utanför EU-regelverket. Jag tycker att det är ganska viktigt att man har tydliga spelregler för vad man får sälja eller inte. Om vi ska gå ut och säga att det här nog ska vara tillåtet tycker jag att vi ska ha bättre stöd för det än vi har i dag.

Anförande nr 57

K a r i n E r n l u n d (C): Då kanske man skulle ha tittat på det innan man skrev om det i kokboken. Det blir dubbla budskap. Å ena sidan uppmuntrar man den här typen av varor i kokboken och vill att stockholmarna ska läsa och laga mat efter den, och å andra sidan utfärdar man ett saluförbud på de ingredienser som finns med i recepten.

Jag ser ingen riktig kämpaglöd i frågan. Ska vi lyckas lösa klimatutmaningarna måste vi vara lite innovativa och våga ligga i framkant. Det är det som har gjort att Stockholms stad är en föregångare i miljöarbetet. Vi vågar gå före och vågar testa nya idéer. Om vi ser att insekter säljs både i Amsterdam och i Paris, vad är det som säger att Stockholm ska vänta på att det eventuellt kommer någon EU-byråkrat och säger att man inte får göra det?

För det första tror jag att det är rigoröst tolkade EU-regler, och för det andra är jag väldigt orolig över att Stockholm inte längre kommer att ligga i framkanten i miljöarbetet.

Anförande nr 58

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tycker att vi med tanke på det faktum att vi har insekter som ingredienser i recepten ligger i framkant i miljöarbetet. Det här är en kokbok som inte bara finns i tryck, utan den kan även laddas ned över hela världen så att det går att laga insektsmat i de länder där insekter för tillfället är tillåtna.

Sedan tycker jag att det är viktigt att vi inte förespeglar folk att de får göra saker och sälja saker som gör att de sedan kan råka illa ut på grund av det. Därför är det viktigt att ha en bas i lagstiftningen. Jag tycker att det är bra att insekterna finns med i recepten, och jag har diskuterat insekter ganska mycket sedan kokboken kom ut. Och jag tycker att det är viktigt att lyfta att det är en viktig proteinkälla, men jag tycker att det är bättre att försöka ändra lagstiftningen än att vara svajig med vad vi tillåter i Stockholm.

Fråga nr 5. Funkismello – melodifestival för personer med funktionsnedsättning

Anförande nr 59

S o f i a M o d i g h (KD): Stockholms stad har varit med i den nationella Funkismellon i några år, fyra år tror jag närmare bestämt. Finalen i tävlingen hålls på Cirkus i Stockholm, lämpligtvis. Men nu verkar det vara lite oroande inför det här året, och frågan verkar ha fallit mellan stolarna.

Därför undrar jag helt enkelt om den som är ansvarig för funktionshindersfrågorna generellt har någon uppfattning om detta så att vi kan få klarhet i om Stockholm tänker vara med eller om det är ett aktivt beslut att man inte tänker vara med i Funkismellon i år.

Anförande nr 60

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag blev kontaktad för en tid sedan av Mikael Valier, som är kollega till dig i Kristdemokraterna, i den här frågan. Han berättade lite om verksamheten, och jag tycker att det verkar vara en jättefin verksamhet.

Som det fungerat hittills är det kulturnämnden som har finansierat deltagaravgiften för Funkismellon. Det är klart att man kan fundera på om det är där det hör hemma, eller om det ska ligga någon annanstans. Jag tror att det var den frågan som lyftes kring var stödet hör hemma. Min uppfattning är att det här verkar vara en väldigt bra verksamhet och någonting som Stockholm borde fortsätta att stödja.

Anförande nr 61

S o f i a M o d i g h (KD): Det kanske är därför som frågan på något har hamnat mellan stolarna. De som har haft ansvaret flera år har tagit sin hand från det och inte gett besked till den nationella ideella organisation som driver verksamheten om hur det ska vara i år. Då måste jag som värnar Funkismellon försöka lyfta frågan där den kan tänkas höra hemma och förutsätter i sådant fall att de olika förvaltningarna kan kommunicera med varandra. Om du som borgarråd är positiv kan jag kanske ta det som ett halvt löfte om att det finns hopp för Funkismellon även i år.

Det är symboliskt lite intressant. Vi har ett budgetförslag om att lägga 85 miljoner kronor på Eurovision i staden. Om vi samtidigt skulle säga nej i Stockholm till 50 000 för Funkismellon skulle kännas lite trist.

Anförande nr 62

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Nej, de två verksamheterna står förstås inte mot varandra på något sätt. Det är väl jättebra att ni uppmärksammar frågan. Den har hittills inte varit en fråga för socialroteln, men jag är jätteglad över att jag har fått lära mig mer om den här verksamheten, som jag inte kände till tidigare och som jag tycker verkar vara en på många sätt bra verksamhet.

Anförande nr 63

S o f i a M o d i g h (KD): Jag noterar att jag inte får något löfte från den som är ansvarig för omsorgsfrågorna om någon vidare dialog med kulturförvaltningen. Det här verkar falla lite platt, och det tycker jag i så fall är tragiskt.

Anförande nr 64

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Då kan jag lugna dig, Sofia, att jag har en enligt min egen uppfattning bra relation med borgarrådet Roger Mogert och har inga som helst problem med att ta upp den här frågan med honom framöver.

Fråga nr 6. Skolan

Anförande nr 65

S a r a J e n d i L i n d e r (M): Ordförande, kära kommunfullmäktige! Majoriteten har lagt fram förslag i sin budget på återigen en skattehöjning nästa år, en skattehöjning för stockholmare och för Stockholms stad. Förra årets skattehöjning innebar för en genomsnittsfamilj 3 500 kronor per år i höjd skatt. Det är viktiga pengar för en familj. Skatt ska aldrig tas ut lättvindigt.

Det var med anledning av en artikel som jag läste förra veckan i Svenska Dagbladet, där kopplingen mellan skattehöjning och skolsatsning gjordes, som jag blev lite fundersam över. I budgeten för 2016 lär den här satsningen utebli. De medel som i budgeten läggs på skolan går till att täcka volymökningen och en vanlig uppräknings av kostnader.

Jag vill därför fråga skolborgarrådet om han är lika besviken som väljarna kommer att bli över att endast en liten del av den skattehöjning som nu genomförs tycks gå till skolan och inte hela beloppet som var utlovat.

Anförande nr 66

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Sara skrev ”Skolan” som rubrik på frågan. Stockholms skola är stor, 16,8 miljarder, så jag satt och fantiserade om vad frågan skulle handla om. Kanske är det insekter i skolan? Då hade jag säkert tyckt att det verkar jätteäckligt. Där får jag känna mig själv översprungen av tidens utveckling. Snart ska vi äta insekter här också. Men frågan handlar i stället om kommande budget, och den kommer vi att debattera och gräva ned oss i ganska rejält i kommande kommunfullmäktige.

Jag är otroligt stolt över att det förslag som är presenterat innehåller stora satsningar på skolan. När ni sätter er in i budgetförslagen kommer ni att se att utöver schablonökningen kommer det att skapas ett ordentligt mycket större utrymme för verksamhet inom Stockholms stads skolor som verkligen kommer att komma våra ungdomar och elever till del.

Det är helt nödvändigt att göra stora satsningar på skolan. Det handlar om ett antal områden som har fått en utveckling som sattes i gång under den förra perioden. Jag välkomnar verkligen digitaliseringen; där vi ska ligga i framkant. Det handlar också om andra områden som har varit eftersatta, som elevhälsan. Där kommer vi att göra stora satsningar. Vi kommer att kunna lita på att våra rektorer, precis som alltid, utifrån att det ser väldigt olika ut i olika skolor kommer att kunna använda den större påse pengar som de får till sitt förfogande för det som är viktigt just där. Det kan vara ökat modersmålsstöd, det kan vara ytterligare förbättringar på elevhälsan, det kan vara att anställa fler lärare och så vidare.

Den debatten ser jag verkligen fram emot att ta. Jag är som sagt väldigt glad att förskolan får en jättestor satsning, likadant med skolan.

Anförande nr 67

S a r a J e n d i L i n d e r (M): Tack, skolborgarrådet Olle Burell, för svaret. Det är kul att vi i kommunfullmäktige kan hoppa mellan insekter i maten och skolfrågor. Nu är det här med skolan väldigt viktigt, och jag är fortfarande funderksam. Du talar i ditt inlägg om satsningar. Men hur ska de här satsningarna finansieras? Det ser vi inte i ert budgetförslag. Ja, vi kommer att ha en stor budgetdiskussion i november.

Som ledamot i utbildningsnämnden saknar jag kvalitativt bra och kvantifierade stora satsningar, konkreta satsningar, på skolan från er sida. När det gäller förskolegrupperna, som växer, behövs extra resurser. Vi ser bland annat på Kungsholmen att förskolegrupperna växer. Det gäller även andra delar av Stockholm.

Den ökning i budgeten som ni gör är till stor del en följd av att Stockholm växer, inte på grund av era satsningar. De här ökningarna måste ske, för vi får fler och fler barn och det är fler och fler som flyttar till Stockholm, så min fråga kvarstår.

Anförande nr 68

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Om Sara tycker att det är många frågor som jag inte svarar på kan jag säga att ni har den enormt stora frågan att svara på hur ert budgetalternativ ser ut. Jag har inte sett det. Utifrån det är det ganska meningslöst att just i kväll ställa den frågan och försöka jämföra de olika

alternativen, för de finns inte framlagda. Jag kan bara konstatera att i de senaste årens budgetar har de socialdemokratiska förslagen innehållit betydligt större ökningar än vad alliansförslagen har inneburit, eller de som den förra majoriteten lade fram.

Vi fortsätter med samma höga ambitioner i den nuvarande majoriteten, som består av fyra partier. Jag är som sagt väldigt glad över att vi fullt ut finansierar satsningar på förskola, fritidshem och på både grund- och gymnasieskola. Det ska som sagt bli väldigt intressant att se hur ni matchar det. Ni kanske kommer med några jättebra förslag som vi också kan ställa upp på.

Anförande nr 69

S a r a J e n d i L i n d e r (M): Jag blir lite ledsen om du tycker att kopplingen mellan ert budgetförslag och skolans område är en meningslös fråga att ställa här i kommunfullmäktige. Det är inte meningen från min sida att ställa meningslösa frågor och ta upp dem i kommunfullmäktige. Men jag läste artikeln i Svenska Dagbladet i förra veckan där ni så starkt gjorde den kopplingen men som jag har svårt att se i det budgetförslag som ni nu har lämnat.

Visst, du har inte hunnit ta del av oppositionens budgetförslag, och där kommer vi att ha en diskussion.

Vad jag vill se och vad jag behöver se för att bli lugn som ledamot i utbildningsnämnden och som ledamot i kommunfullmäktige är konkreta satsningar från er som ger resultat. Skolan är ett alldeles för viktigt område för att säga att detta är, som du säger, en meningslös fråga. Vi behöver se resultat och konkreta åtgärder från er sida. Då ska de ha koppling till den satsning som ni påstår att ni gör, vilket jag har svårt att se.

Min fråga kvarstår delvis fortfarande.

Anförande nr 70

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag vill inte på något sätt mena att frågan i sig är meningslös, den är väldigt viktig, men diskussionen blir mindre meningsfull om den frågan ställs när man inte har de olika alternativen att jämföra emellan. Det kommer vi att ha när vi har en ordentlig budgetdebatt.

Fråga nr 7. Effekterna av de nya riktlinjerna för stadens äldreomsorg

Anförande nr 71

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande! Den 21 maj beslutade vi här i kommunfullmäktige om nya riktlinjer för boende inom bland annat äldreomsorgen. I de riktlinjerna står det att större hänsyn ska tas till ålder och ensamhet.

Min fråga är hur ni följer upp för att se om dessa får avsedda effekter. På vilket sätt har man jobbat med att implementera dem ute i verksamheterna?

Anförande nr 72

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill tacka Ann-Katrin Åslund för att hon ställer en så tydlig fråga på frågelappen. Det gör det lättare att förbereda sig än om det bara hade stått till exempel "Äldreomsorgen".

Det tar alltid lite tid innan nya riktlinjer implementeras ute i verksamheterna. Det vi har gjort är framför allt att i det här skedet informera beställarchefen via äldreförvaltningen, och vi kommer också att genomföra utbildningssatsningar där vi utbildar biståndshandläggare i de nya riktlinjerna, ungefär som man brukar arbeta. Så kommer vi att ha en budgetdebatt där vi bland annat kommer att diskutera det tillskott till beställarsidan som vi har lagt in i vår budget.

Alltså: utbildnings- och informationsinsatser och en noggrann uppföljning av stadsdelarnas biståndsbedömning.

Anförande nr 73

Ann-Katrin Åslund (FP): Jag tolkar det svaret som svar på vad som ska göras, kanske inte så mycket vad som är gjort. När man antog riktlinjerna tyckte ni att det var viktigt att de skulle slå igenom. Då kan man bli rätt förvånad när man kan konstatera att i till exempel Hässelby-Vällingby har en 101-åring nekats boende på särskilt boende för att hon inte hade behov av det, bedömdes det. Hon var alldeles för frisk för sin ålder, tyckte man. Hon är alltså 101 år. Hon hade dessutom flera hemtjänstbesök varje dag, så det skulle inte behövas. Det skedde samtidigt som det konstaterades att kvinnans bostadsrättsförening hade stängt av hennes spis, för det hade varit nära att börja brinna flera gånger.

Det känns lite konstigt när man har beslutat om de här nya riktlinjerna att en 101-åring samtidigt inte får ett särskilt boende beviljat.

Anförande nr 74

Borgarrådet Lindblom (V): Jag talade inte bara om vad ska göras utan berättade också om att vi har informerat beställarchefen så som man gör från äldreförvaltningens sida. Det har varit tydliga diskussioner och tydliga instruktioner till beställarcheferna. Sedan kommer vi även att genomföra utbildningar av biståndshandläggare. Jag tycker att det är fruktansvärt med den här 101-åringen, men precis som Ann-Katrin Åslund vet kan jag inte lägga mig i enskilda fall. Det skulle bli jätteproblematiskt om en politiker skulle gå in och ta över en del av myndighetsutövningen. Det handlar om att göra individuella bedömningar.

Det är min avsikt, och det har jag sagt från början, att se till att vi ska bli mer generösa med biståndsbedömning för boende. Bland annat därför skjuter vi till medel på beställarsidan för att man ska kunna ta större hänsyn till ålder, oro och ensamhet. Det är viktigt att vi upprättar trygghetsboenden och att de blir fler, dels genom att se till att höja trygghetsnivån i trygghetsboenden, dels genom att se över hyrorna som stänger ute många människor.

Anförande nr 75

Ann-Katrin Åslund (FP): Hässelby-Vällingby fick pisk för det här. Enligt förvaltningsrätten fick de inte göra så. Men det här är inte det enda exemplet. Rent krasst vet man inte hur länge man får vara med i den här världen när man är 101 år. Då är det en klen tröst att få veta att det så småningom kommer att bli lite bättre.

Vi i Folkpartiet hade i förra årets budget föreslagit 50 miljoner för garanterat boende om man är över 85 år och vill komma till ett boende. Det hade jag gärna sett infört, för då hade den här 101-åringen sluppit hela den här processen. Det är inte alltid så

lätt och det är inte alltid man har anhöriga heller som kan fixa det. Jag tycker att det är ett oerhört avskräckande exempel. Hon är som sagt inte ensam, även om inte alla har uppnått en lika hög ålder.

Anförande nr 76

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker alltid att sådana enskilda berättelser är fruktansvärda, och det gör ont i mig. Det måste ha känts likadant för dig, Ann-Katrin Åslund, under de år som ni satt vid makten. Vi har sett att biståndsbedömningen för bland annat boende har blivit hårdare. Det har varit en sådan utveckling i Sverige de senaste 10–20 åren.

Det gör ont i mig, och det måste ha gjort ont i dig. Men precis som jag sade förut kan varken du eller jag gå in och påverka enskilda myndighetsutövares bedömningar i enskilda situationer. Det man kan säga är återigen att vi vill ha en mer generös biståndsbedömning, att vi har uppdaterat riktlinjerna, att vi kommer att göra stora utbildningsinsatser för att se till att dessa verkligen efterlevs och att vi gör tillskott i nästa budget.

Det är det svar jag kan ge dig.

Fråga nr 8. Varför plockar staden bort vågar på samtliga simhallar?

Anförande nr 77

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Vi har talat en hel del om insekter, insekter som hoppar. Nu tänkte jag ta upp en fråga om människor som gärna hoppar på vågar, eller i vart fall står stilla på dem.

Jag har lite svårt att utveckla bakgrunden till min fråga eftersom jag inte vet varför det har inträffat att vågar plockats bort, varför dessa åtgärder har vidtagits. Jag förstår det inte, och det är därför jag riktar frågan till Emilia Bjuggren: Varför har man tagit bort vågarna på samtliga simhallar? Jag förmodar att det är på gång att ta bort dem även från övriga idrottsanläggningar. Varför har man gjort så?

Anförande nr 78

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det var inte något politiskt beslut att ta bort vågarna från stadens simhallar, utan det är ett beslut som förvaltningen har fattat. Man har inte tagit bort utan fasar ut dem, helt enkelt inte ersätter dem. Det beror på att det har varit en debatt om att det blir en stor hets kring vågarna. Unga tjejer jämför sig med varandra, och många har upplevt att det har lett till en negativ stämning.

Det som däremot finns ett politiskt beslut över blockgränserna om är att vår idrottspolitik ska vara i riktning mot folkhälsa och mot att få folk mer fysiskt aktiva, särskilt unga tjejer som i dag inte är så fysiskt aktiva. En bakgrund är att som det ser ut ökar de ungas psykiska ohälsa ganska snabbt. 40 procent av tjejerna i årskurs 9 känner sig ofta ledsna eller deppiga. En fjärdedel av de tjejerna känner att de inte duger. Hälften av tjejerna i 15 års ålder svarar att de känner sig överviktiga. Vi vet att en av fem tjejer bantar redan i 13 års ålder.

Utifrån hur verkligheten ser ut och vilken negativ konsekvens som vissa upplevt att vågarna på offentlig plats får, tycker jag att det låter som ett klokt beslut av vår idrottsförvaltning att man väljer att helt enkelt fasa ut vågarna. I fortsättningen får människor naturligtvis väga sig men ta det initiativet själva. Det är ingenting som stadens idrottsförvaltning aktivt kommer att uppmuntra dem att göra.

Anförande nr 79

P e r O s s m e r (SD): Jag måste säga att resonemanget om folkhälsan hade jag svårt att hänga med. 95 procent av den svenska befolkningen, skulle jag påstå, tycker att det är alldeles utmärkt med vågar. De flesta ställer sig utan blygsel på vågen även om de kanske väger tresiffrigt tal som jag. Det är upp till dem om de tycker att de väger för mycket och kanske vidtar åtgärder. De kanske vill sätta i gång med att springa eller kanske till och med banta. Emilia talar mest om kvinnor eller unga flickor. Då kan man behålla vågarna på de manliga avdelningarna där problemet inte är lika stort.

Jag tycker att det är fel. Jag ser inte sambandet. Så enkelt är det inte mellan anorexi och att det finns vågar på offentliga inrättningar. Det är egentligen mitt huvudargument. Det är lite grann en fråga om förtryck, en liten minoritet ska få förtrycka den stora majoriteten som vill behålla vågarna.

Anförande nr 80

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vänder mig starkt mot beskrivningen att det skulle vara ett förtryck att man tar bort vågarna på stadens badhus. Jag tycker att det är väldigt grova ord i sammanhanget. Jag tycker heller inte att det ska vara ett politiskt beslut om vi ska ha vågar på stadens badhus. Man har haft det av gammal vana. Förvaltningen har bedömt att det ger en negativ inverkan på unga flickor som använder våra anläggningar. Förvaltningen bedömer att vi ska fasa ut vågarna. Jag tycker verkligen inte att det är kontroversiellt eller ett politiskt beslut. Det är en bedömning som ansvariga tjänstemän har gjort på plats i de anläggningar som det gäller.

Det är upp till var och en, varje stockholmare som så vill, att antingen köpa sin egen våg eller uppsöka en annan plats, till exempel en vårdcentral, för att väga sig och också få hjälp med kostplan om man är vuxen och känner sig behöva det.

Anförande nr 81

P e r O s s m e r (SD): Varför ska man försvåra för den stora majoriteten att väga sig på vågar som visar rätt? Varför ska de skaffa sig egna vågar i stället för de utmärkta vågar som finns på den här typen av offentliga inrättningar?

Jag vet att man resonerar på samma sätt i Friskis & Svettis, där jag har tränat i många år. Det var en dumhet att man tog bort dem, och jag tycker att dumhet ska man inte upprepa.

Jag håller med om att detta inte är ett politiskt beslut. Nej, det är ett förnuftsbeslut. Här är det fråga om en dumhet.

Anförande nr 82

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller med om att det är ett beslut om förnuft. Jag tycker att idrottsförvaltningen i det här fallet har varit förnuftig. Om man åstadkommer ett problem som gör att vissa unga flickor mår ännu sämre än vad de redan gör så gör förvaltningen en klok bedömning och förenklar lite för dem. De ska kunna gå till en simhall utan att behöva hetsa kring sin vikt.

§ 16 Valärende, fyllnadsval

Anförande nr 83

E r i k S l o t t n e r (KD): För stadsdelsnämnden Rinkeby-Kista står det tyvärr fel på Kristdemokraterna. Det ska stå ”vakant” där. Vi återkommer vid nästa fullmäktige med ett nytt namn.

*§ 19 S:t Erik Markutveckling AB:s förvärv av fastighetsbolaget Martin Olsson Fastigheter AB, med Postgården 2 och 4, Vasslan 4 och Ängsbotten 8.
Fastställande av bolagsordning (Utl. 2015:102)*

Anförande nr 84

J a n V a l e s k o g (S): För åhörarna på läktaren och alla andra som lyssnar på detta ska jag säga att detta ärende handlar om förvärv av fyra tomträtter med ett underliggande fastighetsvärde om 605 miljoner kronor. Syftet med förvärvet är att få en större rådighet över marken vid utbyggnaden av Årstafältet och Norra Djurgårdstaden.

Därigenom kan vi också bättre bidra till att uppnå de ambitiösa produktionsmål som vår stad har när det gäller nya bostäder, inte minst nya hyresrätter.

Jag konstaterar att det finns enighet om detta förvärv, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

*§ 22 Riktlinjer för projektspecifika och gröna parkeringstal
(Utl. 2015:105)*

Anförande nr 85

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! Stockholms stad bygger i dag många bostäder, och åren framöver kommer ännu fler bostäder att byggas. Det måste vi göra för att möta den kraftiga befolkningstillväxt som vi kan se i dag. Inte minst ungdomar letar bostad. För Stockholm är det viktigt att bygga betydligt fler hyresrätter. Vi behöver också få fler mindre lägenheter, och vi måste få ned prisnivån på dessa lägenheter.

En stor del av kostnaden för produktionen är parkeringsplatser, som ofta är nödvändiga för att de hushåll som behöver ha bil ska kunna parkera någonstans. Det är viktigt att merparten av kostnaderna för parkeringsplatserna läggs på bilägarna, men det är också viktigt att vi inte bygger fler p-platser än vad som är absolut nödvändigt.

Att vi generellt de senaste åren har haft höga p-tal i vissa projekt är ett faktum. Dessutom har det funnits en oklarhet om vilka principer som tjänstemännen ska arbeta efter. Även politikerna har i många ärenden haft ändlösa diskussioner om vad som är en rimlig parkeringsnivå eller inte i enskilda projekt.

Det är därför glädjande att vi nu här kan införa en modell där parkeringstalen verkligen tar hänsyn till de särskilda omständigheter som naturligtvis gäller för varje enskilt projekt och att byggherren nu också kan förhandla om och sänka parkeringstalet ytterligare genom olika mobilitetstjänster, cykelfaciliteter, bilpooler eller liknande.

Hänsyn tas i förslaget till närhet till kollektivtrafik, närhet till city, andelen små eller stora lägenheter och liknande omständigheter. Parkeringstalen kommer normalt sett att hamna mellan 0,2 och 0,6 platser per lägenhet. Det kommer generellt sett att innebära en betydande minskning jämfört med tidigare.

En stor fördel med denna modell är att det nu finns starka incitament för byggherren att vidta åtgärder och införa olika mobilitetstjänster för att ytterligare få ned p-talen i projektet och att därmed också minska byggkostnaderna och i den andra änden även boendekostnaderna. Vi ska självfallet utvärdera modellen för att se om den fungerar som vi önskar att den ska göra.

Jag vill med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 86

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är bra att vi i Stockholm i och med detta beslut får mer förutsägbara och tydligare parkeringsnormer. Detta var en fråga som vi kristdemokrater drev i valrörelsen och som jag har skrivit ett flertal debattartiklar om. Att ha mer förutsägbara parkeringstal kan vara ett sätt att pressa byggkostnader och skapa större säkerhet i enstaka projekt. Målet ska enligt oss vara en parkeringsnorm som bättre motsvarar det behov som finns i varje enskilt projekt.

Det ärende vi i dag ska fatta beslut om är ett bra steg på vägen till att uppnå en bättre balans även om man inte riktigt har nått hela vägen fram, tycker jag. Av den anledningen har vi tillsammans med den övriga Alliansen lagt in en gemensam reservation i kommunstyrelsen. Först och främst tycker vi att det generella talet är väl snävt tilltaget. Vi anser att det bör sättas till 0,4–0,7 för att bättre spegla det verkliga behovet. Däremot anser vi att det projektspecifika parkeringstalet ska få ett större genomslag. Nu föreslås det att man kan sänka parkeringsintervallet med 30 procent om det exempelvis bara byggs små lägenheter i ett projekt. Men den sänkningen anser vi behöver kunna vara upp till 50 procent för att bättre motsvara behovet, liksom det övre intervallet ska kunna öka med mer än 20 procent om det exempelvis byggs endast stora lägenheter i ett område långt ifrån tunnelbanan.

Parkeringstalen ska vara realistiska och bättre motsvara behovet. Genom att det projektspecifika parkeringstalet väger tyngre kommer byggföretagens drivkrafter att bygga mindre lägenheter att bli större. I dag är ofta p-normen ett hinder för byggföretag att bygga just mindre lägenheter.

När stadsbyggnadsnämnden helt utan hänsyn till boendes behov bestämmer p-tal ökar drivkraften att bygga större lägenheter för att på så sätt kunna hålla nere antalet parkeringsplatser men ändå hålla uppe den andel som stadsbyggnadsnämnden har beslutat. Jag välkomnar därför att nya parkeringstal tas fram för att undvika en sådan här situation, men jag anser ändå att man inte har nått ända fram.

Jag yrkar därför bifall till den reservation vi har lagt fram i kommunstyrelsen.

Anförande nr 87

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! För inte särskilt länge sedan var det norm i den här staden att bygga en ny parkeringsplats till varje ny lägenhet – detta trots att färre än hälften av Stockholms lägenhetsinnehavare har en bil.

Hemma hos mig där jag bor, i Hägersten, syns resultatet. I ett område som är uppskattat för urbana kvaliteter finns alldeles nyanlagda markparkeringar längs gator där i stället till exempel bostäder, kaféer eller grönområden kunde rymmas. Under en del av husen finns stora parkeringsgarage som vad jag förstår inte är fullt uthyrda och vars kostnader därför belastar alla boende, även dem utan bil. Just den aspekten är särskilt viktig för Vänsterpartiet, för ju tätare vi bygger staden, desto fler p-platser förläggs i garage – ofta till kostnader uppemot 4 000–5 000 kronor styck. Det fördyrar såklart byggkostnaderna avsevärt samtidigt som husägarna ofta inte kan täcka dessa kostnader eftersom de inte kan ta ut tillräckligt höga avgifter. Resultatet blir att en stor del av kostnaderna för dessa garage överförs på alla boende, som sagt oavsett om de har bil eller inte.

Som vi vet har män och höginkomsttagare i större utsträckning bil. Det innebär en direkt ekonomisk omfördelning till dessa grupper från kvinnor och låginkomsttagare. Cyklister och kollektivtrafikresenärer subventionerar bilister. Höga p-tal, som det har varit tidigare, leder till dyrare bostäder och fördelar kostnaderna orättvist.

Ett annat skäl att sänka p-talen är förstås också att i den täta och gröna storstad som vi bygger måste bilarna börja maka på sig både av miljöskäl och utrymmesskäl. Bilarna står för en stor del av stadens miljöproblem, växthusgasutsläpp, andra

föreningar och buller. De tar också plats från kollektivtrafik, från cyklister, från grönområden och från lekande barn. Bilismen behöver börja minska, och då måste staden göra det möjligt och attraktivt att leva utan bil. Att subventionera parkeringar mitt inne i staden skickar motsatt signal.

Av dessa skäl har Vänsterpartiet länge kämpat för lägre parkeringstal. Vi är glada och nöjda med det förslag som kommunstyrelsen lägger fram i dag. Det är ingen hemlighet att vi skulle vilja gå ännu längre, kanske ned mot p-tal noll i kollektivtrafiknära centrala lägen. Men förslaget är ändå klart och tydligt ett steg i rätt riktning. Vi hoppas även att de gröna tjänster som möjliggör för byggherrarna att sänka p-talen ytterligare blir attraktiva och att vi ska utvärdera detta och se hur de skulle kunna vara en viktig del av förslaget.

Jag vill avslutningsvis passa på att välkomna att även de borgerliga partierna rör sig i samma riktning. Även om några av er känner ett behov av att markera mot lägre p-talsintervall, som majoriteten föreslår, är det inte direkt några galaxer som skiljer oss åt. Det är positivt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 88

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Fullmäktige! Jag har ägnat mig lite åt att räkna på skillnaderna mellan oppositionen och majoriteten, hur de små p-talen skiljer sig åt, vilka konsekvenser det får för Stockholm och varför det är så viktigt. Om vi räknar på grundintervallet i p-talet skiljer vi i majoriteten oss från oppositionen med 0,1 i p-tal per lägenhet. Det kan tyckas som lite. Men med antalet bostäder som vi bygger får det konsekvenser för Stockholm.

När vi bygger 40 000 bostäder och varje parkeringsplats kan uppskattas till 25 kvadratmeter innebär detta med Alliansens förslag att staden måste planera ytterligare parkeringsplatser motsvarande 18 fotbollsplaner. Låt det sjunka in! Det är alltså ytterligare 18 fotbollsplaner med parkeringsplatser där annars skog, skogsmark eller bostäder hade kunnat få plats. När vi bygger 140 000 bostäder innebär det att Alliansen kommer att bygga ytterligare 65 fotbollsplaner med parkeringar. Låt också detta sjunka in! Det blir ytterligare 65 fotbollsplaner med parkeringsplatser där annars park, skogsmark eller bostäder hade kunnat få plats.

Vi tar till skillnad från er ansvar för att vi i framtiden behöver göra prioritering av mark. Vi prioriterar bostäder och ett grönt Stockholm till skillnad från er. Jag röstar självklart för en ansvarsfull politik.

Därmed bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 89

E l i n O l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag är otroligt glad att vi äntligen är här och ska fatta beslut om riktlinjerna för projektspecifika och gröna parkeringstal. Det känns otroligt bra att vi äntligen gör det. Jag noterar också att Centerpartiet inte har varit med på den del av oppositionen som har velat lägga ett annat, höjt, grundtal och ha en annan inriktning. Det är jag tacksam för. Jag ser också att Centerpartiet var en drivande kraft under förra mandatperioden för att sätta igång

detta arbete. Jag ser därför en stor möjlighet för att vi kan ta det blocköverskridande samarbetet vidare och kanske komma ännu längre via utvärdering i det fortsatta arbetet.

För de kollektivtrafikhärra, små lägheterna där man arbetar med ambitiösa mobilitetstjänster kommer man i de förhandlingar som kommer att ske mellan byggherrarna och staden att kunna komma ned till någonstans kring 0,15 bilar per läghet. Det är oerhört bra att kunna se att vi går i den riktning som närmar sig en nollnivå för p-tal när det gäller kollektivtrafikhärra lägheter. Detta skapar förutsättningar – viktiga förutsättningar för en stadsutveckling där fler har möjlighet att välja bort bilen till förmån för kollektivtrafik, bil- och cykelpool, tillgång till fraktcykel-pool och rimliga leveransmöjligheter med de lösningar som vi ser kan tas fram via den flexibla gröna delen av strategin.

Jag vill också lyfta fram möjligheten till parkeringsköp, som jag ser finns i riktlinjerna. Det tycker jag verkligen ska nyttjas och uppmuntras. Det bör bli lika bekvämt eller obekvämt – beroende på hur man väljer att se det – att ta bilen och att ta sig till kollektivtrafiken. För detta är parkeringsköp oerhört viktiga i riktlinjerna. Jag hoppas att det kommer att nyttjas betydligt mer i dag, också av de kostnadsdrivande skäl som har lyfts fram här tidigare.

Det jag kan konstatera vad gäller förslaget från Moderaterna tillsammans med Folkpartiet och Kristdemokraterna är att man vill göra avdraget vad gäller de små lägheterna motsvarande det vi vill sänka grundintervallet och där vi vill lägga fokus på det kollektivtrafikhärra, som just ger utslag när man sänker grundintervallet, snarare än att fokusera på läghetsstorlekarna.

Därav yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Problemet ligger lite grann där vi inte har en samsyn: Ni tar ganska liten hänsyn just till lägheternas storlek. Storleken på lägheten säger ganska mycket om det behov som finns av att inneha en bil och en parkeringsplats. Det är klart att en barnfamilj, kanske med flera barn, som bor i en större läghet har större behov av bil och införskaffar bil betydligt oftare än vad en nyinflyttad ung person eller en person i 30-årsåldern som bor för sig själv i en etta eller en mindre tvåa har. Vi ser detta; det finns en verklighet, och man måste anpassa terrängen lite efter verkligheten också.

Jag vet att ni egentligen inte vill att man ska ha bil över huvud taget. Men vi ser att bilen behövs i ett samhälle. För många familjer kan bilen vara avgörande för att få vardagen att gå ihop. Då måste vi ta större hänsyn till läghetens storlek, för läghetens storlek säger mycket om den typ av människa eller familjekonstellation som finns där. Det är också det som i mycket avgör om det finns behov av bil eller inte.

Anförande nr 91

Elin Olsson (MP): I det läge som vi står i i dag på Stockholms bostadsmarknad ser vi också att många barnfamiljer blir tvungna att bo i mindre lägheter. Det

är inte alltid storleken på lägenheterna blir drivande för bilinnehavet. Utvärderingen av att se hur detta slår ser vi som en viktig del.

Men det handlar också om att kunna se att detta är ett golv. Om man ser från byggherresidan att man bygger för en målgrupp som kommer att inneha betydligt fler bilar i den ekvationen räknar vi med att marknaden tar ansvar för den utvecklingen. Men vi ser inte att staden ska gå in med sina direktiv och vikta upp de stora lägenheterna mer än vad man nu gör med dessa 20 procent.

Anförande nr 92

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Jag tänkte fortsätta att sjunka det sänkta parkeringstalets lov. Detta är verkligen ett riktigt roligt och trevligt ärende. För mig har detta varit en personlig hjärtefråga ända sedan 2009, då det stod klart hur mycket parkeringsnormen hela tiden trissade upp bostadspriserna i Stockholm. Att vi nu både kan sänka grundintervallet och införa mer differentierade möjligheter till antalet parkeringsplatser som behöver byggas är verkligen win-win på alla sätt.

Frågan handlar som sagt inte bara om trafik. Det höga p-talet har även varit en hämsko på ett ökat bostadsbyggande, speciellt vad gäller små lägenheter. De har verkligen kommit i kläm. P-normen har därtill bidragit till att trissa upp lägenhetsstorlekarna i onödan på ett sätt som även Kristdemokraterna var inne lite på här. Det är någonting som vi verkligen ser som en fördel att slippa.

Dessutom har det varit en estetisk stadsmiljöfråga, dels genom att det har drivit fram alla de fula, stora ytparkeringar som vi ser mycket av i Stockholm i dag, dels genom att det har bidragit till att försvåra möjligheterna att bygga mer av en kvartersstrukturstad, som så många tycker om. Det har även gjort att man har behövt lägga pengar på parkeringsplatserna i stället för på mer skönhetsskapande värden. Jag säger hejdå till den höga och styltiga parkeringsnormen. Kom aldrig mer tillbaka!

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 93

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Fru ordförande, ledamöter! Det är otvetydigt så att en växande, modern storstad som dessutom vill vara både hållbar och fungerande måste konstatera att bilismens andel av transporterna ska minska. Om man ska minska bilismens andel av transporter måste bilarna bli färre, och då måste vi till syvende och sist också göra det lite jobbigare att parkera. Jag tror egentligen inte att det finns någon större motsättning i denna sal när det gäller detta. Eller som någon vänsterpartist sade: Det är inte direkt några galaxer mellan de rödgrönrosa och Centern och Folkpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets, Moderaternas och Kristdemokraternas förslag i kommunstyrelsen.

Det finns i dagsläget en lång rad områden som har en ansträngd parkeringssituation, framför allt i innerstaden. Jag tror att det ytterligare pekar på att man kan göra på två sätt. Antingen kan vi bygga bort detta genom att bygga många fler garage eller ännu fler parkeringar på gatorna eller så försöker vi att med olika morötter, och inte bara

piskor, förmå folk att inte använda bilar. Jag tycker att det är bra, och jag tycker att en hel del av de förslag som finns på hur man kan minska bilismen verkar åt rätt håll.

Om vi vill att många ska bo i staden måste man också kunna transportera folk på ett effektivt sätt, och då måste vi minska antalet parkerade bilar så att bussar, cyklar och andra yteffektiva transporter kan komma fram.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag återigen bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 94

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Sverigedemokraterna säger nej till kommunstyrelsens förslag. Vi säger också nej till Alliansens reservation med ett lite högre parkeringstal.

Orsaken till detta är att Sverigedemokraterna är för ekonomiska styrmedel inom trafikpolitiken – inte administrativa regleringar, som p-talen faktiskt är. Sverigedemokraterna i Stockholms stad har antagit ett grundintervall för p-normen: 0,5–1,0. Vi vet sedan tidigare, vilket också nämndes här, att tumregeln under bilismens decennier har varit en parkeringsplats per lägenhet. Men vi vet också att i till exempel Stockholms innerstad var det bara hälften som utnyttjades.

Vi vill att grundintervallet och även p-normen ska vara försörjande. Vi bekymras över att de projektspecifika talen till exempel kan styra storleken på de bostäder som produceras. Det är inte parkeringsnormens uppgift att styra den saken. När det gäller gröna p-tal står det även i riktlinjerna explicit att syftet är att påverka. Vi menar att det i så fall finns andra metoder att påverka. Det betyder inte att vi absolut säger nej och att vi låser oss vid att det ska vara massor av bilar. Vi säger bara att vi tror att ekonomiska styrmedel är mer effektiva, eller vi *vet* som nationalekonomer att de är mer effektiva ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Vi har det klassiska exemplet trängselskatter. Ekonomiska styrmedel fungerar. Administrativa styrmedel fungerar sämre. Måluppfyllelsen är sämre.

Avslag till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 95

O r d f ö r a n d e n: Jag har en fråga till Sverigedemokraterna: Är detta bara ett avslag? Om ni vill ha en text till måste ni lämna in den till oss i presidiet.

Anförande nr 96

R i c k a r d W a l l (SD): Jag hoppas att jag har uttryckt mig klart här så att alla har uppfattat Sverigedemokraternas budskap. Vi behöver inga texter och voteringar, utan det räcker med vad jag har sagt.

Anförande nr 97

M a l i n E r i c s o n (FI): Ordförande! Det är verkligen bra att vi nu kommer att få riktlinjer för parkeringstalen som inte utgår ifrån att alla hushåll har, eller ens vill ha, en egen bil. Läge och lägenhetsstorlek får nu betydelse för var i p-talsintervallet ett bygge hamnar. Så mycket av samhällsplaneringen utgår och tar sitt avstamp från

bilen som transportmedel. Bilen tar mycket stor plats i det offentliga rummet. De nya p-talen är ett av de första stegen mot ett skifte i synen på bilismens plats i samhället.

Det är viktigt att arbeta för att göra alternativen till bil mer tillgängliga och intressanta att välja. Därför är vi särskilt glada över de gröna parkeringstalen, som uppmuntrar byggherrarna att erbjuda sådant som cykeltjänster och tillgång till bilpool.

Vi i Feministiskt initiativ skulle gärna gå ännu längre för att minimera privatbilismens utrymme i staden, men vi ser detta som ett första mycket bra steg.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 98

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid väldigt roligt när man ser att ens politiska visioner blir verklighet. Det här är en av Centerpartiets stora hjärtefrågor från den förra mandatperioden, som nu blir verklighet. Därför är det extra roligt att höra alla de hurrarop som vi får från den rödgröna sidan.

Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, där Centerpartiet ansluter sig till majoriteten.

Detta är ett jätteviktigt och bra förslag. Det handlar om att både minska kostnader och att minska beroendet av bilen. Om vi kan lägga de pengar som det kostar att bygga en parkeringsplats, vilket är ungefär i snitt ungefär 350 000 kronor per parkeringsplats i Stockholm, på andra saker har vi alla förutsättningar att skapa en grön och hållbar stad. Dessa saker kan vara, som det också står i ärendet, cykelrum, kollektivtrafik, bilpoolsplatser och andra saker som bidrar till en hållbar mobilitet.

Det gör också att vi kan bygga fler bostäder på samma yta. Det är intressant, tycker jag, att vi ganska sällan debatterar just parkeringsfrågan när parkeringspolitiken kanske är en av de viktigaste frågorna för vilken typ av stad vi vill bygga. Jag tror att om vi nu lyckas använda det verktyg som detta är – ett väldigt viktigt verktyg för stadsutvecklingsfrågor – på bästa sätt kommer det att göra stor skillnad när det gäller att bygga ett grönare och skönare Stockholm. Jag är jätteglad att vi kan fatta det här beslutet i dag.

Anförande nr 99

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag har tillbringat de senaste dagarna i stämmopresidiet på Moderaternas partistämma, och jag vet att det kan hända konstiga saker med talarlistor. Jag ser det som något slags himmelsk hämnd att detta nu händer mig, och jag petades ned helt utan egen förskyllan, vill jag säga. Det innebär att ni kommer att höra samma sak en gång till, vilket jag redan från början ber om ursäkt för.

Jag har inte yrkanderätt i dag, för jag tjänstgör inte. Det behövs nu inte eftersom både Erik Slottnér och Patrik Silverudd redan har yrkat bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Men det finns ändå en del som jag tycker att man bör komma ihåg. Vi tycker alltså att det är bra – jag vill göra detta tydligt – att man har transparenta riktlinjer som

faktiskt går att begripa. Förhoppningsvis leder detta till att p-talen motsvarar det praktiska behovet och att det blir lättare att genomföra vissa projekt. Men parkerings-situationen i vissa delar av staden är väldigt ansträngd. Vi kan önska bort den; det finns det en hel del här i salen som gör. Men den *är* ansträngd. Man kan inte vifta med något trollspö för att lösa situationen. Därför menar vi att det generella grundintervall som finns i majoritetens förslag är rätt snävt. Vi vill öka det en aning: Vi vill sätta det till 0,4–0,7.

Vi tycker också att det projektspecifika parkeringstalet, som alltså ska göra det möjligt att frångå de generella riktlinjerna i vissa specifika projekt, bör få större genomslagskraft. På det sättet kan man lättare anpassa parkeringstalen till de faktiska behoven. Det blir en modell som är mycket mer flexibel och som är lättare för exploatörerna att hantera. Det gör det också möjligt för dem att hålla ned produktionskostnaderna.

Som sagt: Om jag hade kunnat yrka så hade jag yrkat bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 100

B o A r k e l s t e n (M): Fru ordförande, fullmäktige! Jag vill bara vara säker på att det blir rätt i protokollet. Av det skälet vill jag hänvisa och yrka bifall till den reservation som bland andra Moderaterna har lagt i kommunstyrelsen.

*§ 23 Instruktion med mera för exploateringsnämndens strategiråd
(Utl. 2015:106)*

Anförande nr 101

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! Exploateringsnämnden har, som ni vet, ett huvudansvar för ett stort antal exploateringsprojekt i staden som är kopplat till markanvändning och till hur vi strategiskt ska utnyttja våra markresurser på ett effektivt sätt. Det handlar om att nämnden ska fatta kloka beslut med kvalificerade underlag från exploateringskontoret. Över 500 projekt är ständigt på gång på kontoret. Det är naturligtvis viktigt att politikerna i nämnden är så väl informerade som möjligt i många av dessa projekt, åtminstone.

Normalt träffas politikerna i nämnden en gång i månaden för högst en timmes sammanträde. Förutom att de varje gång fattar beslut i 20–30 ärenden sker det ofta presentationer av aktuella projekt. Jag tror att de flesta av de förtroendevalda är nöjda med att projekten presenteras så tidigt som möjligt i nämnden innan beslut fattas.

Tyvärr är det ändå svårt att i nämnden hinna diskutera och fördjupa sig i alla viktiga strategiska ärenden och projekt som är på gång på exploateringskontoret. För att underlätta för ledamöterna i nämnden att diskutera sådana frågor har vi inrättat ett så kallat strategiråd under exploateringsnämnden. Det har inget beslutanderätt, utan i huvudsak två andra uppgifter: dels att avhandla och diskutera övergripande strategiska exploateringsfrågor, dels att bjuda in och möta externa aktörer för att diskutera stadens markpolitik och för att överlägga om policyer och strategier som påverkar denna markpolitik. En sådan öppen dialog med externa aktörer har inte skett tidigare.

Jag tror att det har varit en brist att byggherrar och fastighetsägare upplever att stadens politiker har varit dåliga på att föra en dialog med bygg- och fastighetsbranschen. Det är en bransch som är mycket viktig för stadens utveckling. Vi tror att strategirådet, som kommer att träffas fyra fem gånger per år, kan bli ett spännande och informativt forum för en sådan dialog med branschen. Det första möte vi hade om markanvisningspolicyn var till exempel mycket givande. Således föreslår vi att ett strategiråd under exploateringsnämnden inrättas med redovisade inspektioner.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 102

E l i n O l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Stockholm växer, som Jan precis nämnde. Markpolitiken är ett av stadens viktigaste verktyg för ett högt och kvalitativt bostadsbyggande. En aktiv markpolitik är en avgörande fråga, som under alltför lång tid har underskattats. Då är det viktigt att kunna lyfta blicken från enskilda ärenden och se markpolitiken i dess sammanhang. Det kommer att kunna ta Stockholm mycket längre både vad gäller den sociala och den ekologiska hållbarheten.

Strategirådet står, som Jan nämnde, på två ben – ett för interna diskussioner och överläggningar om utvecklingsprojekt och policyer och ett där vi har möjlighet att bjuda in till rundabordssamtal med externa aktörer för att möjliggöra en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling av Stockholm.

Nyckelordet, som jag ofta hör när man åker runt och talar om stadsutveckling och bostadsbyggnation med olika aktörer, är just att ökad samverkan är efterfrågat, särskilt i tidiga skeden om de strategiska vägvalen. Vi tycker att det är otroligt viktigt att nu kunna öppna dörren till politiken och att kunna få ett närmare samtal i en ordnad form, som detta råd innebär. Så kan vi också förstå varandras drivkrafter och förstå förutsättningarna bättre för att bedriva en mer aktiv och hållbar markpolitik. Det övriga tror jag att Jan redan har nämnt, så jag tackar för mig.

Anförande nr 103

Christina Linderholm (C): Fru ordförande, fullmäktige! Även i detta fall kommer vi från Centerpartiet att tillstyrka kommunstyrelsens förslag. Jag lovar att det inte ska bli någon vana, men det råkade bli så just nu.

Skälet är egentligen det som har sagts: Ett samråd, en insyn och en möjlighet att i lugn och ro diskutera med olika aktörer och intressenter tror jag faktiskt kan leda till en bättre planering. I detta oerhört viktiga läge, när vi behöver ha så många möjligheter som möjligt att utvidga och utveckla staden tycker jag att strategirådet är värt att inrätta.

Vi har förstått att det har funnits ett utskott som inte har givit så mycket, men jag menar att det måste vara upp till deltagarna från exploateringsnämnden att ta ansvar för att det verkligen blir en livlig diskussion och ett samråd samt möjligheter till insyn från samtliga partier i strategirådet.

Med detta vill jag bifalla kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 104

Borgarrådet Larsson (M): Fru ordförande! Jag ska försöka anstränga mig för att inte bli alltför gnällig i salen när det gäller detta strategiråd, tidigare kallat någonting annat.

Vi förstår bara inte funktionen över huvud taget med detta råd. Man börjar undra varför inte dessa strategiråd har dykt upp i andra sammanhang. Med den beskrivning vi fick höra nu från Elin Ohlson, Miljöpartiet, låter det som att detta är den enda metod man kan använda för att förstå varandras drivkrafter. Så sade hon. För att förstå varandras drivkrafter ska vi alltså se till att alla ledamöter ska delta vid ett sammanträde där vi ska träffa folk. Vi ska dessutom ha betalt; vi ska ha sammanträdesarvode för att förstå varandras drivkrafter. Vi ska också se till att mötena formaliseras.

Jag har varit med på två möten; det är väl de två möten som har varit. Egentligen finns ju inte detta råd ännu, men vi har ändå haft någon typ av möten, och den senaste gången kallades det för strategiråd. Vi har träffat byggherrar, och vi har pratat om, i detta fall, exploateringsnämndens markanvisningspolicy.

Den typen av möten är ganska lätt att ordna. Man kan bjuda in till möten om just markanvisningspolicyn eller annat. Man kan ha olika branschråd. Man kan träffa olika företrädare för olika organisationer och annat utan att för den skull formalisera det på det här sättet. Det är detta vi är tveksamma till, och inte bara tveksamma utan helt emot: att man får ytterligare en politisk instans, som i detta fall inte ens har

någon beslutanderätt. Man har egentligen ingen funktion över huvud taget på detta råd annat än att sitta... Javisst ja, jag skulle inte vara så elak!

Denna funktion måste man dock klara av i det uppdrag man har i respektive nämnd. Man måste ta ansvar för sitt uppdrag om man sitter i exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, äldrenämnden eller socialnämnden och ta till sig de olika frågor som det handlar om, träffa företrädare och förstå varandras drivkrafter utan att man ska få sammanträdesarvode varenda gång, utan att man ska behöva föra protokoll varenda gång och utan att alla måste komma varenda gång. Nej, detta är ytterligare en byråkratisk del som vi naturligtvis inte gillar av detta skäl.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 105

J a n V a l e s k o g (S): Joakim sade att han inte skulle låta gnällig, men jag tror att han lyckades ändå. Jag tycker att man ska tänka på att det är en väldig skillnad att jobba med politik på heltid – det vet vi som gör det – och att vara förtroendevald och inte syssla med politik på heltid. Jag kan nämna andra nämnder som har samma problematik. Man behöver fördjupa sig utöver nämndsammanträdena. Jag tycker inte att det räcker att sitta 10 eller 20 minuter på ett möte en gång i månaden. Jag tror att det är bra att man tar upp strategiska frågor, och det kan vara i olika former. Jag vet att utbildningsnämnden har en annan variant.

Just när det gäller det här upplägget tycker jag att det borde tilltala Joakim Larsson och Moderaterna att man fyra gånger per år, eller vad det nu blir, träffar externa aktörer, fastighetsägare och byggherrar, och att även de som inte jobbar heltid med politik får denna möjlighet. Det är egentligen detta det handlar om. Det kan ske i ganska avslappnade former och utan formalitet alls, skulle jag vilja säga, och man diskuterar viktiga frågor. Det är naturligtvis bra och viktigt att det kommer upp intressanta frågor, och det tror jag att det kommer att göra.

Anförande nr 106

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu kan de som lyssnar på debatten tro att Socialdemokraterna har varit de som har drivit fram detta strategiutskott, men vi anar att det kanske inte riktigt är så.

Låt oss ändå konstatera att rådet nu finns. Då kan man ställa sig frågan: Varför gör ni inte så att ni i stället, om ni nu vill vinna lite tid och låta också dem som inte sysslar med politik på heltid ha möjlighet att ta till sig kunskapen, snarare tar denna fördjupande diskussion i anslutning till sammanträdena? Då har man ju vunnit väldigt mycket tid och slipper ha ytterligare ett datum i kalendern, om det nu är det som är problemet.

Det finns inga skäl till detta. Det handlar bara om en sak, och det är en plattform som vi är emot. Denna plattform är vi inte emot för att Miljöpartiet har fått den, utan vi är emot den för att den är onödig.

Anförande nr 107

E l i n O l s s o n (MP): När man blir omvänd får man väl komma upp i talarstolen. Jag uppfattar av det du säger att man skulle kunna göra detta i anslutning till en

nämnd, till exempel, att formerna för att bjuda in till extern samverkan är oerhört mycket svårare. Vi uppfattar i den reservation som nu läggs att ni vill stänga dörren för denna typ av samverkan. Jag skulle gärna vilja höra mer precist om vad det är för annan samverkansform som Moderaterna tänker sig. Jag tänker mig då inte att man kan göra detta i samband med ett nämndsammanträde där vi bjuder in externa aktörer.

Anförande nr 108

Borgarrådet L a r s s o n (M): Varför inte det, när hela nämnden är samlad? Det är ju så ni vill ha det. Ni vill att alla ska vara samlade, och då kan man väl mycket väl bjuda in till olika samtal före eller efter sammanträdet när alla ändå närvarande. Det skulle man vinna tid på, om det nu är det ni är ute efter.

Men det här handlar inte om tid, Elin. Det här handlar om att Miljöpartiet vill ha ett inflytande över exploateringsfrågorna som i praktiken riskerar att bli ytterligare någonting som fördröjer hela processen. Om det först ska manglas genom strategirådet, innan det kommer upp, är det detta som är problemet. Ska ärenden manglas genom ytterligare ett politiskt organ innan det passerar exploateringsnämnden, eller ska man bara träffa byggherrar i olika sammanhang? Då kan man göra det på ett annat sätt.

Nej, mig lurar ni inte! Men ni får gärna sätta igång med det här så tar vi och hanterar det om vi vinner valet.

Anförande nr 109

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att Joakim Larsson på ett förtjänstfullt sätt har berättat vad problemen är – i dessa förkylningstider – med detta nya råd. Här bildar man nu någon ny demokratisk struktur och ett nytt råd. Jag känner bara att det är början på ytterligare ett råd bland en del andra råd och kanslier som har bildats. Ska det här rådet få ökade befogenheter framöver? Hur långt ska detta gå?

Jag tror att detta kommer att bli en byråkratisk överlappning som jag tror bara kommer att öka byråkratin och ledtiderna för beslut i staden. Jag tänker att om alla nämnder ska göra så här blir det kanske en del nämndordförande som lockas av exploateringsnämndens beslut och vill bilda egna expertråd. Jag är alltså rädd för att detta kommer att kunna växa och bli väldigt fluffigt.

Jag tycker att med tanke på en del av den beskrivning av rådet som man har kan vi ändå kräva av enskilda nämndledamöter att de ska klara av det här inom det uppdrag det är att sitta i en nämnd och det man får arvode för. Man får ju inte bara sammanträdesarvode, utan man får också ett inläsningsarvode som inte bara kan gå ut på att läsa handlingar. Det handlar om att vara uppdaterad och följa debatten och händelseutvecklingen inom det område som nämnden ombesörjer.

Det finns många andra sätt att göra detta på. Som Joakim har sagt kan man exempelvis i anslutning till nämndmöten bjuda in experter, organisationer och vad det nu kan vara för att fördjupa sig inom ett visst område. Det skulle för fritidspolitikern vara den enklaste modellen att få ihop sin uppbokade almanacka att ta denna tid i anspråk vid nämndsammanträden. I stadsbyggnadsnämnden har vi någonting som heter

stadsbyggnadsakademier, där vi under en eftermiddag ett par timmar innan nämndmötet börjar fördjupar oss i ett visst område. Då inleder man med en lunch, och sedan bjuder man in experter både från kontoret och utanför kontoret för att få fördjupa sig i olika områden. Självklart är närvaron frivillig, men ofta är det god uppslutning. Man kan använda sina partigruppmöten och nätverk av olika partier till att fördjupa sig i olika frågor. Detta råd blir dock att formalisera och byråkratisera frågan alldeles för mycket, anser jag.

Jag yrkar därmed bifall till den reservation som vi tillsammans med Moderaterna och Folkpartiet har lagt i kommunstyrelsen.

Anförande nr 110

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag håller med föregående talare; jag tycker att Joakim Larsson sammanfattade detta på ett bra sätt. Det här kommer i grund och botten bara att skapa en merkostnad för skattebetalarna, och just därför yrkar Sverigedemokraterna på Moderaternas och Folkpartiets reservation.

Anförande nr 111

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Vi yrkar bifall till vår reservation.

§ 24 Vision 2040 – Ett Stockholm för alla (Utl. 2015:107)

Anförande nr 112

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vad härligt att få stå här i dag och ha skrivit fram ett ärende om ett nytt visionsdokument för Stockholm – ett som tar klivet fram till 2040, *Ett Stockholm för alla*.

Sedan vi tog initiativet till ett visionsdokument för tio år sedan har mycket hänt. I dag går 16 000 fler barn i förskolan. 25 000 fler cyklister passerar innerstadssnittet nu än för tio år sedan. Totalt har vi blivit 157 000 fler nya stockholmare än vi var 2005.

I en föränderlig tid är det extra viktigt att ha långsiktiga mål. Stadens visionsdokument fungerar som en långsiktig färdplan för vår stad. Genom att lyfta blicken ännu lite längre fram i framtiden blir stadens utmaningar ännu tydligare. Det hjälper oss i vår vardag att göra de nödvändiga prioriteringarna. Det visionsdokument som fram till i dag har gällt för staden har varit en god grund och en plattform för utveckling. Men det har också blivit allt tydligare att det är dags att göra ett omtag – att åter lyfta blicken.

I den vision som kommunstyrelsen i dag lägger fram på kommunfullmäktiges bord drar vi lärdomar av de år staden har arbetat med övergripande visionsdokument. Vi har lyssnat till en stor mängd remissinstanser och aktörer både i Stockholms stad och i Stockholmsregionen i dess helhet. Visionen får nu ett tydligare hållbarhetsperspektiv. De övergripande målen handlar alla om att bygga en stad som kan växa uthålligt och tillsammans med sina invånare – ett Stockholm för alla.

Visionen för staden backar inte för de stora utmaningar som staden står inför. Hur ska vi möta hotet mot klimatet? Hur håller vi staden öppen för fler invånare och för intryck från omvärlden? Och hur håller vi staden samman och dess invånare tillsammans?

Stockholm ska vara en hållbar stad på alla områden. Det handlar om demokratisk hållbarhet, där människors inflytande över sitt eget liv och över stadens utveckling ska finnas med. Det handlar om att Stockholm ska vara ekonomiskt uthålligt – en stad där företag och människor kan växa tillsammans och bygga oss gemensamt starkare.

Vi ska också klara av att ha en tillväxt i staden som bidrar till minskade klyftor mellan människor – en social hållbarhet där vi bryter utvecklingen mot ökade klyftor. Det handlar förstås också om att staden ska bidra till en bättre miljö. Det gäller inte bara här, i vår egen stad, utan det handlar också om att göra insatser som får effekt i den globala kampen mot uppvärmningen och bidrar till en ekologiskt hållbar utveckling.

Vi sätter höga hållbarhetsmål, för vi vet att Stockholm kan nå dem. Därför kommer vi också att arbeta mer aktivt med visionen än tidigare. Målsättningen är att visionen ska följas upp och utvärderas systematiskt. Att formulera mål för framtiden är att lyfta blicken. Det är en viktig uppgift för politiken, och för oss som politiker, att våga

sätta långsiktiga mål. Med visionen för Stockholm 2040 visar vi vägen mot ett hållbart Stockholm – ett Stockholm för alla.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 113

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Denna typ av ärenden brukar inte vara någonting som en majoritet hastar igenom. I min värld, i alla fall, signalerar det varken handlingskraft eller beslutsamhet att banka igenom en vision för 2040. Vi förstår inte riktigt varför ni har valt att hantera ärendet på det här sättet.

Ni talar om långsiktighet. Men vill ni verkligen att detta ska vara ett program som ska ändras vart fjärde år? Om ni verkligen hade velat att detta skulle vara en vision till 2040 kanske det hade varit lämpligt med någon form av dialog med övriga partier i kommunfullmäktige. Annars kommer visionen helt enkelt att ändras när Alliansen vinner valet igen och har makten om fyra år.

Ni talar varmt om medborgardialoger och demokrati. Därför känns det också lite fånigt att läsa de här drygt 150 sidorna med remissvar. De är ju inte remissvar på Vision 2040, utan de är remissvar på Alliansens vision för 2030.

Det kanske inte är jätteförvånande att eftersom vi inte har haft någon form av dialog över huvud taget om dokumentet yrkar Centerpartiet och Alliansen bifall till Alliansens förslag till vision och till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 114

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! I dag ska vi fatta beslut om Vision 2040 – ett dokument som precis som stadsledningskontoret konstaterar i sitt remissvar har sin utgångspunkt i majoritetens budgettext från 2015 och som alltså inte grundar sig på några långsiktiga prognoser eller underlag, som vi hade när vi tog fram Vision 2030. Men visst – vill man bygga visioner 25 år framåt i tiden på en enskild budgettext kan man givetvis göra detta, det vill säga om man tar lätt på visioner.

Jag skulle i stället gärna ha velat se att visionen om ett Stockholm i världsklass hade fått leva kvar och att vi skulle ha tydliga ambitioner för vart vi är på väg 2040 och var någonstans vi ska vara. Hur ska vi kunna höja ambitionerna för att klara den ökade konkurrensen? Hur ska vi kunna klara bostäder, konkurrenskraft och utbildning? Den nya majoriteten slår i dag fast att de inte tror på något Stockholm i världsklass. Ambitionerna i dokumentet skulle bättre passa för texter som rör den innevarande mandatperioden. Det är i stort sett allmängiltiga texter som de flesta kan skriva under på. Men var är ambitionerna? Och var är målsättningarna för var Stockholm ska vara 2040?

Fru ordförande! I stället för en väl underbyggd vision har vi nu en snabbt framtagna text som stadens olika verksamheter nu förväntas följa. Det absurda i situationen är, precis som Karin Ernlund sade: Det här har inte remitterats. Det vi har sett och det som finns i underlaget, är remissvar som rör det reviderade förslaget om Vision 2030, och således inte denna vision för 2040. Ingen har bjudits in att tycka till om dokumentet, som man sedan uppmanas följa. Tala om centralstyrning!

Kommunallagen är tydlig: Ärenden måste beredas korrekt. Frågan är om hanteringen av detta ärende ens är lagligt berett. Det är inte förvånande att de rödgrönrosa inte med ett enda ord nämner valfrihet i visionen. Det är en grundläggande rättighet som stockholmarna tar för given, men som nu på allvar är hotad.

I visionen står att det ska finnas möjlighet för lärare att göra karriär. Samtidigt avskaffar man karriärtjänster och förstelärare – den enda karriärväg som har funnits hittills. Man nämner Arlanda, men man undviker att nämna någonting om Bromma eller en östlig förbindelse. I framtidens Stockholm ska vi tydligen fortfarande inte ha någon fungerande infrastruktur, om de rödgrönrosa får bestämma.

Visionen är tam och undermåligt beredd, och man har avskaffat viljan för Stockholm att vara världsledande. Dessutom saknas det tydliga mål för var Stockholm ska vara 2040 i en värld där städer och regioner blir alltmer viktiga jämfört med nationalstater.

Jag yrkar bifall till Alliansens gemensamma reservation i kommunstyrelsen. Gör om, gör rätt!

Anförande nr 115

B a w e r K e v i r (S): Jag tycker att Stockholm är Sveriges hjärna och hjärta. Och det är inte bara jag; jag tror att många som sitter här tycker samma sak. Om Stockholm mår bra och har bra balans kommer hela Sverige att må bra. För att Stockholm ska må bra måste alla som bor i Stockholm må bra. Ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm och ett ekonomiskt och demokratiskt hållbart Stockholm är målet.

Hur ska vi nå dit? Det är vår uppgift – vi som styr Stockholm – att oavsett inkomst och var man bor ska man ha samma förutsättningar att lyckas med livet. Det är precis vad vi menar med ett Stockholm för alla. Om Stockholm mår bra kommer hela Sverige att må bra.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 116

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Ordförande, fullmäktige! Visionsdokumentet görs nu om. Bara namnbytet från *En stad i världsklass* till *Ett Stockholm för alla* signalerar att någonting är på gång. Att styra en stad är att anta de utmaningar som vi har i staden. Vision 2040 ska knyta an till kommissionen för social hållbarhet och anta utmaningar om det Stockholm som håller på att glida isär. Detta uppmärksammar vi och gör någonting åt.

Fullmäktige! Staden har alltför länge styrts under det att stadsdelsnämndernas roll har utarmats. Vi i majoriteten arbetar även in riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete i Vision 2040. För första gången på länge vänder vi på kuttingen och ger stadsdelsnämnderna mer inflytande över hur staden ska utvecklas genom de lokala utvecklingsprogrammen. Det är ett befriande och demokratiskt beslut i en stad som under många år har avlovat sina stadsdelsnämnder.

Det är glädjande att Stockholm nu för en politik som möter våra gemensamma utmaningar som uppdraget att bygga bostäder för alla, som uppdraget att synliggöra skillnader och att gör något åt dessa och som uppdraget att skapa mer lokalt demokratiskt inflytande.

Fullmäktige! Vi skapar ett Stockholm som inte bara går framåt, utan ett Stockholm för alla.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 117

S t i n a B e n g t s s o n (C): Du talar lite om det här med demokratiskt inflytande. Jag blir lite fundersam, för i det här dokumentet har ni inte frågat dem det berör om detta är bra eller dåligt. Jag undrar lite: Tycker inte du att det borde ha gått ut på remiss så att de som är berörda skulle få säga sitt?

Anförande nr 118

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Tack för att jag får förtydliga mig! Detta är ett reviderat förslag, precis som framgår. Vad jag menar med det som vi kan göra mer när det gäller demokratiskt inflytande är att vi gör någonting åt de stadsdelsnämnder som har utarmats under lång tid. Vi vänder på kuttingen och tar fram lokala utvecklingsprogram som ska verka inom en vision som jag menar är efterlängtd och någonting som staden behöver.

Anförande nr 119

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ja du Sebastian, att det signalerar någonting att rubriken Ett Stockholm i världsklass har tagits bort håller jag verkligen med om, och det är olyckligt.

Du står och säger att ni ska ge stadsdelsnämnderna mer inflytande och mer delaktighet, och å andra sidan låter ni dem inte ens tycka till om den nya visionen. Det här är inget reviderat dokument. 2030 var ett reviderat dokument, och de remissvaren finns med i underlaget till ärendet. Men Vision 2040 är det inte en stadsdel som har haft möjlighet att tycka till om.

Jag menar: Var är era vackra ord? Hur lever ni upp till detta i praktiken när det gäller att ge stadsdelarna och andra som berörs av detta dokument möjlighet att tycka till och vara delaktiga om det här ska vara stadens gemensamma vision?

Anförande nr 120

S e b a s t i a n W i k l u n d (C): Jag tycker verkligen att det signalerar någonting att vi nu tar en annan ingång i staden för hur vi ska utveckla detta och vilken vision vi har när vi säger att vi ska bygga ett Stockholm för alla.

Jag tycker att visionsdokumentet genomsyras av fullmäktiges mål – en politik som vi vann valet på. Det är tydligt. Detta är en politik för välfärd som ska hålla ihop staden och minska klyftorna mellan stadsdelarna.

Anförande nr 121

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Detta är ett märkligt ärende. Det är en vision som majoriteten låtsas har varit ute på remiss, fast det i själva verket är en

helt annan vision som har varit ute på remiss. Man kan ju säga att det kanske inte spelar så himla stor roll; det här är väl bara ett papper som alla andra papper som ni politiker producerar.

Men poängen med visionen, som jag tycker att Socialdemokraterna och finansborgarrådet har glömt bort i arbetet, är egentligen inte huruvida man har gjort exakt korrekt enligt regelboken. Det är att visionen så som den har varit har varit tänkt till någonting annat än att enbart gälla för Stockholms stad, Stockholms kommun. Det är också en vision som alla stockholmare runt omkring oss, företag, organisationer och medborgare ska kunna ha en del av. De ska kunna känna att det här är det som gäller för Stockholm fram till 2040, eller vilket datum man nu väljer. För övrigt har man ingen aning om varför året 2040 över huvud taget är valt, för det framgår inte alls.

Det tråkiga med att detta inte har remitterats är att vi inte har en aning om vad det omkringliggande samhället tycker om prioriteringarna. Det kommer vi heller aldrig att få reda på. Därmed förlorar man också en del av den förankringsprocess som faktiskt är bra och nödvändig.

Ibland är det så att när man skickar ut saker och ting på remiss vill man inte bara veta vad det omkringliggande samhället tycker om någonting, utan remissen tjänar också som en förankring hos andra än hos oss själva. Nu kan jag bara konstatera att varken Stockholms stads olika instanser, det vill säga stadsdelsnämnder, facknämnder, bolag och så vidare, eller det omkringliggande samhället har fått säga någonting om ärendet.

Att ni inte bryr er om oppositionen kan jag möjligen förstå; så är det självklart. Men när ni tror att ett dokument ska få egna vingar och att det ska betyda någonting när ni så uppenbart är helt ointresserade av vad alla andra tycker politiserar ni därmed dokumentet på ett sådant sätt att jag och Alliansen aldrig någonsin kommer att tala gott om det. Vi kommer att säga till alla som frågar: Det här är bara politik! Det kommer vi att säga till företagarna, till Handelskammaren, till fastighetsägarna och till organisationerna: Det här är bara politik. Det här kan ni strunta i!

Jag tycker att det synd. Jag tror nämligen att vi hade kunnat komma överens om ett mycket mer långsiktigt dokument som skulle kunna gälla till 2040 om vi hade orkat anstränga oss lite för att göra det. Jag är verkligen ledsen att behöva säga att majoriteten inte har försökt göra detta över huvud taget.

Därmed yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen från Moderaterna och Folkpartiet.

Anförande nr 122

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Fru ordförande! Jag tycker att det känns fantastiskt roligt att yrka bifall till *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*.

Jag älskar Stockholm. Jag tror att det faktum att det är Europas snabbast växande huvudstad visar att det är fler som känner som jag. Jag vill också att känslan av att vara delaktig i vår stad ska delas av alla som lever i vår stad. Som jag ser det är detta den stora skillnaden i vårt visionsdokument; visionen hänger ihop med den politik

som förs. Man säger inte å ena sidan att vi ska minska segregationen och säljer å andra sidan ut allmännyttan så att man ökar segregationen. Detta ska genomsyra och återspeglas i allt politiskt arbete som vi gör: den stad som är för alla.

Det går fantastiskt bra för Stockholm. Samtidigt vet vi att många människor hamnar utanför. I Tensta, som jag kommer ifrån, är det hälften av de vuxna som har ett arbete att gå till. En tredjedel av barnfamiljerna lever i ekonomisk utsatthet. Det är klart att vi då behöver rikta vår politik och se till att alla verkligen kan få vara en del av Stockholms växande arbetsmarknad och få växa upp i den fantastiska stad som Stockholm är att växa upp i.

Vi vet ju också att om klyftorna får fortsätta att öka på samma sätt som de har gjort kommer det att få konsekvenser för tillväxt, näringsliv och arbetsmarknad. Jag är helt övertygad om att vi är ense om vissa saker, till exempel att vi ska ha en välfungerande arbetsmarknad som skapar hög sysselsättning. Vi är ense om att vi ska ha fler som jobbar och försörjer sig själva. Min övertygelse är att då måste alla som lever och växer upp i Stockholm få förutsättningar att förverkliga sina livschanser och leva goda liv.

Därför vill jag verkligen yrka bifall till *Ett Stockholm för alla*.

Anförande nr 123

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag har verkligen full respekt för Emilia Bjuggrens åsikt i den här frågan. Jag tror också att vi hade kunnat komma överens om det som är målsättningar i dokumentet.

Jag skulle ändå vilja veta hur du ser på det faktum att ingen utanför den här salen får tala om vad de tycker om förslaget till dokument som vi nu diskuterar. Jag tycker också att det skulle vara intressant att höra borgarrådet utveckla varför Stockholms stad inte längre ska ha verksamheter av världsklass.

Anförande nr 124

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Självklart ska Stockholm vara en av världens bästa städer att vara i, att leva i och att växa upp i. Sedan vill vi att alla ska få chansen att ta del av dessa fantastiska möjligheter. Därför behöver vi se till att det också blir just en stad för alla.

När det gäller formalian kan jag absolut förstå att det finns invändningar mot tågordningen, precis som vi hade starka invändningar mot att den tidigare majoriteten försökte få igenom ett visionsdokument precis före valet, vilket vi också reserverade oss mot gång på gång i nämnder och bolag. Man försökte alltså precis före valet trumma igenom en ny omgång av visionen. Så absolut – vi kanske alla behöver jobba lite på kommunikationen över blockgränserna.

Anförande nr 125

S t i n a B e n g t s s o n (C): Nu var det kanske inte bara kommunikationen över blockgränserna som vi funderade över.

Det är klart att vi alla vill att alla som bor och verkar i Stockholm ska ha det bra och ha en god känsla för Stockholm; det är vi helt överens om. Det är klart att ingen här

inne vill att människor ska hamna i utanförskap. Möjligtvis är det i och för sig ett parti som kanske tycker det, men det kan vi bortse ifrån just nu.

Jag tror dock faktiskt inte att det är politiker i Stadshuset som har alla lösningar. Jag tror genuint fullt och fast på att de som är berörda vet bäst. Och dem har ni helt struntat i. Varför?

Anförande nr 126

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vet inte om jag kan tolka det så, men det låter nästan som att också du, Stina Bengtsson, tycker att det är bra att vi ska ta ut lokala riktlinjer i dialog med stockholmarna så att vi verkligen förankrar detta hos de medborgare som det berör. I den ingången är jag helt enig med dig.

Anförande nr 127

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag kan tycka att det är lite konstigt när ni flyttar fram tidsperspektivet tio år. Då hade man förväntat sig lite högre ambitioner. Den nya majoriteten brukar ju vara ganska bra på att ta fram väldigt ambitiösa mål som man i och för sig sedan aldrig lever upp till. Ja, jag talar om bostadsmålen, bland annat.

Man hade i alla fall önskat sig lite mer tydliga målsättningar för vad Stockholm ska vara 2040, när man tittar på rankingar som rör universitet och akademi eller The Economists lista över världens bästa städer att leva i. Hur ska Sveriges och Stockholms företagsklimat kunna stärkas? Det skulle visa på ambitioner och tydliga målsättningar. I stället har ni tagit er utgångspunkt från 2015 i en budgettext.

Jag menar att man måste var vårdsam. Man måste vårda de visioner man har, för dagens visioner är morgondagens verklighet. Om vi blickar till 2040 kan inte utgångspunkten vara en budgettext från den rödgrönrosa majoriteten 2015. Det är inte att ta detta arbete på allvar.

Anförande nr 128

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Visionen innehåller mycket av det som Anna König Jerlmyr nämner om näringsliv, innovation och utveckling. Jag måste säga att om det är någonting som visar på denna majoritets högre ambitioner är det just att vi vill ha ett Stockholm för alla.

Anförande nr 129

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Mycket har redan sagts av mina kloka allianskollegor i detta ärende.

Jag tycker att det är en trist väg som den rödgrönrosa majoriteten har slagit in på när man väljer att inte förankra denna typ av beslut som sträcker sig flera decennier framåt i tiden tillsammans med oppositionen. Det gäller exempelvis Sverigeförhandlingarna, där vi är helt ställda inför fullbordat faktum. Därmed lyckas vi inte nå samförstånd över blockgränserna i en fråga där vi tror att vi skulle ha kunnat lyckas om vi hade satt oss ned och samtalat.

Nu är det Vision 2040 som kom som en blixtnad från klar himmel. Plötsligt får vi en vision med ett annat årtal och en helt annan struktur än den reviderade version av

Vision 2030 som har varit ute på remiss. Det skedde ingen förankring hos oppositionen innan, vilket såklart leder till stor risk att visionen kommer att bearbetas rejält vid nästa maktskifte. Detta skapar en hattighet kring den långsiktiga visionen för Stockholm, vilket såklart är skadligt och riskerar att göra materialet mer lättvindigt.

Majoriteten slår sig för bröstet vad gäller demokratiseringsåtgärder. I förra årets budget satsade man 45 miljoner kronor på bland annat olika demokratiseringsåtgärder ute i stadsdelarna. Man talar ofta om så kallade verkliga medborgardialoger. Men denna vision har man inte ens bemödat sig att remittera ut till stadsdelarna och inte heller till någon annan. Det verkar nästan som att man har förväntat sig att vi i Alliansen ska köpa visionen rakt av. Men det gör vi inte.

Vi föreslår att visionen avslås. Den är onödigt politiserad. Den har ett alldeles för ensidigt kommunalt perspektiv, och den är för dåligt förankrad för att vi ska kunna acceptera den eller endast föreslå smärre justeringar.

Jag yrkar därför bifall till det avslagsyrkande som Alliansen har lagt fram i kommunstyrelsen.

Anförande nr 130

Sara Jendi Linder (M): Ordförande, kära fullmäktige! Många kloka invändningar mot visionen och den hantering som föregår den har redan gjorts. Men det kanske också visar på vikten av att ha en väl förankrad, väl genomarbetad och väl genomtänkt vision i dessa tider.

Jag ska lägga fram några ytterligare åsikter och invändningar. Det första är förstås att ett Stockholms stad för alla borde vara en självklarhet. Vad skulle motsatsen vara? Är det inte så att alla har rätt till en stad i världsklass?

Vart är vi stockholmare på väg? Och vad vill den rödgrönrosa majoriteten att Stockholm ska gå mot – vilka mål? Tyvärr är det tydligen inte längre en stad i världsklass, utan nu ska vi ha en bra skola och inte en i världsklass. Vi ska ha en bra utbildning. Inte ens den får vara i världsklass. Jag är besviken på att ni väljer att sänka våra ambitioner.

Min andra tanke är en total avsaknad av omvärlden, som flera föregående talare har nämnt. Hur ska Stockholm förhålla sig till omvärlden, och hur ska Stockholm bli en del av världen utanför oss? Aldrig så viktig är den frågan som nu, 2015, med den situation som vi har.

Den tredje sak jag vill lyfta fram är att man ska leva som man lär. Ni har stått i talarstolen vid flera tillfällen och talat om medborgarinflytandet och vikten av att föra en bra dialog. Nu, när vi har en vision framför oss, Vision 2040, är det otroligt viktigt att föra denna dialog, som ni i så många olika sammanhang för fram som avgörande.

Jag tycker att det är väldigt märkligt, vilket flera tidigare har sagt, att ni har valt att köra detta snabbspår. Det är synd för er vision, det är synd för stockholmarna och det är synd för det framtida arbetet.

Därför yrkar jag bifall till Moderaternas och Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 131

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag vill börja med att tacka borgarrådet Helldén, som har upplyst mig om att mina kunskaper om kommunallagen, som av mina medarbetare anses vara alldeles för stora, ändå inte är tillräckligt stora. Jag har visst yrkanderätt! Så är det med det, enligt kommunallagens 4 kap. 28 §. Så har vi klarat av det.

Ärligt talat: Det här börjar bli lite pinsamt nu. Jag vill ha ett svar och en förklaring till varför ni har valt den här beredningsmetoden. Varför har ni valt att använda en remissomgång för vår reviderade Vision 2030 i det här sammanhanget? Varför har ni gjort så? Jag är inte särskilt intresserad av diskussionen om innehållet i just det här sammanhanget. Men varför har ni trots allt ert enormt högljudda tal om förankring och demokratisk delaktighet valt en process som innebär att ingen mer än ni har varit delaktiga i den? Det är helt obegripligt.

Det finns ingen förankring, inget samtal och ingen dialog. Som Lotta så riktigt påpekade: att ni inte pratar med oss får man väl i någon mening förstå. Men att ni inte pratar med någon annan heller är rätt svårt att begripa.

Det finns en del innehållsmässiga konstigheter också. Det hade varit kul att kunna diskutera dem, men i och med att hela ärendet är så enormt märkligt hanterat blir det formalia som överskuggar nästan allting annat. Jag ska dock säga några ord om innehållet.

Det finns inga långsiktiga målsättningar i detta. Det finns inga långsiktiga visioner. Man har inte alls tagit höjd för 2040; man har liksom bara extrapolerat 2030 så långt man har kunnat, och så har man gissat lite. Det finns inga funderingar om någonting som är strategiskt intressant mer än de närmaste fem, tio eller möjligen femton åren. Det är bekymmersamt. Det står ingenting om valfrihet. Det står ingenting om sådana fullständigt självklara saker som att det fria skolvalet är en förutsättning för att upprätthålla kvaliteten i skolan. Ni talar i stället om att det fria skolvalet ökar segregationen. Det gör det nu inte, och för den som nu eventuellt tänker sig att gå upp och tala om att OECD säger att det gör det kan jag redan på förhand tala om att ni har fel, för det säger inte OECD.

Infrastrukturen hade varit intressant att få lite strategiskt tänk kring. Det gäller den östliga förbindelsen. Och hur tänker ni agera i förhållande till regeringen när det gäller det faktum att Mälardalsregionen står för drygt 50 procent av befolkningstillväxten men får knappt en tredjedel av resurserna till nationella väginvesteringar? Vi är seriöst underfinansierade när det gäller infrastruktur. Hur tänker ni kring det? Ni har tagit bort skrivningarna om Förbifarten. Det kanske man ska vara glad för, för det betyder väl att den inte kommer att rivas upp fler gånger. Ni har också tagit bort skrivningarna om den östra förbindelsen. Det är bekymmersamt.

Men framför allt handlar det om den märkliga formella hanteringen. Varför har ni gjort så här?

Anförande nr 132

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Vi kommer till det här med forskningsförankring och till vad man kan se. Jag vill be Cecilia Brinck att gå in på Skolvärlden och läsa lite bloggar. Titta på den nationella och den internationella forskningen! Läst Per Kornhalls sammanställning av forskning vad gäller skolval! Då kommer du att se att ökningen av segregationen är väl belagd i den skolforskning som finns. Det är ingenting att diskutera.

Sedan kan man absolut diskutera hur vi bryter skolsegregationen. Vad ska vi göra? Vilka upptagningsområden handlar det om? Kan vi göra på några annat sätt för att bryta segregationen? Jag tänker inte sitta och vänta på att bostadssegregationen upphör, för det vet jag kommer att ta väldigt lång tid. Vi måste bryta skolsegregationen mycket fortare. Då gäller det att ta aktiva steg för att göra det.

Anförande nr 133

Borgarrådet B r i n c k (M): De aktiva steg som du, ditt parti och din koalition vill ta i den frågan går ut på att elever som bor i Rågsved ska vara tvingade att gå i skolan i Rågsved och elever som bor på Östermalm ska vara tvingade att gå i skolan på Östermalm. Hur det ska kunna bryta skolsegregationen begriper inte jag.

Anförande nr 134

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Det blev rätt mycket ”surt sade räven” från den högra talarstolen i dag, men jag tycker att borgarrådet Brinck gjorde någonting som jag hade önskat att fler hade gjort, nämligen gått in i sak också. Då hade vi fått höra kritik på olika punkter, vad som fattades och vad som borde se annorlunda ut. Det här ärendet har ju beretts på ett sätt som gör att alla som sitter i den här salen har haft alla normala möjligheter att läsa in sig på ärendet och hitta saker som man tycker fattas eller tycker är bra och så vidare.

Utifrån det som står i den här visionen känner jag verkligen för egen del att jag som skolborgarråd har anledning att fundera på hur jag och andra som håller på med utbildningspolitik kan bidra till att de som är i dag är fem år och som 2040 är 30 år då har jobb, bor bra, är aktiva medborgare, är världsmedborgare och öppna för det som vi har att vinna på att leva i ett öppet samhälle. Jag skulle vilja höra mer om era förslag på hur vi undviker att tvåtredjedels- eller trefjärdedelssamhället cementeras och hur vi kan minska klyftorna.

För egen del väcker det här visionsdokumentet tankar om förskolan. Jag hoppas att år 2040 går alla barn i förskolan om de är två tre år eller äldre och får den demokratiska sociala fostran, som den svenska förskolan är ännu bättre på att ge våra barn om 25 år, och en superbra start på en livslång kunskapsresa. Jag vill att alla elever och deras föräldrar år 2040 kan lita på att en skola nära dem är riktigt bra och att de inte behöver åka över hela staden i jakten på en bra skola. Alla skolor ska präglas av pedagogisk utveckling och gott ledarskap.

Jag ser framför mig att vi år 2040 har lyckats genomföra en omstrukturering av gymnasieväsendet så att vi har attraktiva gymnasieskolor både i innerstaden och ytterstaden och kluster med stora områden med bra skolor som får ännu fler av våra ungdomar att ta sig igenom denna viktiga del av sin utbildning.

Fru ordförande! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 135

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Vi hade mycket gärna deltagit i den diskussionen om ni hade frågat oss och låtit oss delta i något slags förankringsprocess om detta.

Det finns ju ingen här som inte tycker att alla skolor i Stockholm ska vara bra skolor. Men menar du på allvar att det finns egenvärde i att eleverna väljer den skola som är närmast? I min värld är det otroligt viktigt att man kan välja den skolan eller en annan skola. Jag förstår inte riktigt det här vurmandet för den närmaste skolan som något slags egenvärde. Är det verkligen så?

Anförande nr 136

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag uttryckte mig faktiskt inte så som borgarrådet Brinck påstod. Jag sade att alla ska kunna lita på att en skola nära dem är en riktigt bra skola. Det står inte i motsats till ett valfrihetssystem, och det står inte i motsats till att man kan tycka att en skola som ligger längre bort, dit man måste åka buss, tunnelbana eller till och med pendeltåg, är värd att ta sig till därför att den till exempel erbjuder en annan pedagogisk inriktning, som Kristofferskolan som har en Waldorfinriktning.

Men jag tycker att det måste vara vår absoluta skyldighet som utbildningspolitiker i Stockholms stad att se till att alla våra skolor är bra skolor. Vi ska inte ha den cyniska marknadsfilosofi som innebär att man tycker att vissa skolor är så dåliga att de måste gå åt skogen och försvinna. Det händer någonting med de elever som går där under resan nedåt som är oacceptabelt.

Anförande nr 137

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Efter att ha lyssnat till borgarrådet Burells vackra ord och ambitioner för skolan blir jag än mer frågande. Det känns som om inte heller borgarrådet har varit delaktig i den här visionen eftersom det han säger inte finns med i texten. Det är mycket som inte finns med. Valfrihet finns inte heller med, och detta i ett läge där den nya majoriteten säger nej till att nya friskolor kan etablera sig. Det är hotat på riktigt. Man säger att man vill ha karriärtjänster, och det finns det ingenting om. Förstelärare har man tagit bort. Man har inte heller någon utblick mot den digitalisering vi står inför. I England och Finland har man nu tydliga krav på programmering och kodspråk i skolan. Det finns ingenting om det heller, utan ansatsen är 2015 och inte om 25 år.

Det är mycket som fattas i den här visionen, och man ska inte ta lätt på visioner. Skulle vi i Alliansen formulera detta skulle vi bjuda in skolor, organisationer, företag, stadsdelar och andra att vara med och utforma den här visionen. Det är bristfälligt, och jag beklagar att det är så urvattnat som det är.

Anförande nr 138

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Till Anna König Jerlmyr vill jag säga att allt jag har sagt här baserar sig på min tolkning av det som står i visionen. Den inspirerar mig att tänka på konkreta åtgärder som jag kan vidta under min period som skolborgarråd. Jag tycker inte att ett visionsdokument ska vara utformat ungefär som

en treårsbudget och prata om förbifarter hit och dit. Det är helt andra frågor som man kommer att diskutera 2040. Den här visionen beskriver hur Stockholm kommer att se ut.

Anna kommer in på digitaliseringen, och där kan jag bara hålla med. Kl. 8.30 morse hade jag ett möte med en av Spotifys grundare, styrelseordföranden, och Handelskammaren för att prata om vad vi kan göra under de närmaste åren för att ta oss till den punkt som det här visionsdokumentet pratar om. Vi har kanske lite olika syn på vad ett visionsdokument är. För mig är det inspirerande att ha deltagit i utarbetandet av det här visionsdokumentet, och jag hade hoppats att vi nu i kväll skulle ha diskuterat innehållet.

Anförande nr 139

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande, kära kommunfullmäktigeledamöter, radiolyssnare, webbtittare och inte minst klass 3B från Banérportens skola, som jag vet är mycket intresserade av dagens debatt!

Olle Burell bad om en konstruktiv kritik. Han vill ha sakfrågor, och nu kommer det sakfrågor. Det är jätteroligt att höra den rödgrönrosa majoriteten tala om arbetsplatser i ytterstaden i det här dokumentet. Dessvärre gör ni så lite som möjligt för att stärka tillväxten när det gäller arbetsplatser i just ytterstaden. Såväl den rödgröna regeringen som den rödgrönrosa majoriteten här i huset stoppar flytten av arbeten från innerstaden. Det är beklagansvärt, och det är till och med klandervärt. Som vice ordförande i arbetsmarknadsnämnden är jag mycket nöjd med att den förvaltningen flyttade till Livdjursgatan innan ni tog över. Ur samma perspektiv är jag extra ledsen över att staden inte skapar fler arbetstillfällen där det så väl behövs. Att flytta akademiker över halva staden till arbeten de redan kan och känner är lättare än att få in dem som står längst bort från arbetsmarknaden. De behöver närhet, och ytterstaden behöver livskraftiga verksamheter.

Det är också tråkigt att majoriteten i den här texten helt verkar missa att Stockholm består av mer än Stockholms kommun. Var finns civilsamhället? Var finns näringslivet? Var finns de regionala aktörerna? Var finns övriga myndigheter? Vi i Alliansen tror på hela samhället och en mångfald av aktörer. Vi i Alliansen vill flytta verksamheter. Vi vill skapa arbetstillfällen.

Förslagen är dåligt beredda, och förslagen är dåliga. Jag säger som Anna König Jerlmyr: Gör om, gör rätt!

Anförande nr 140

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi har gjort om, och jag är glad att vi har ett reviderat förslag, en reviderad vision för ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm och ett demokratiskt hållbart Stockholm, ett Stockholm för alla helt enkelt. Det är vad vi behöver.

Det har varit många diskussioner om formaliafrågor när det gäller det här programmet och inte så mycket om innehållet, och tyvärr tänker jag fortsätta med formalian. Bland annat har remissfrågan berörts. I de remissammanställningar som finns framförs en hel del synpunkter som pekar i den riktning som vi nu har följt i den här

revideringen. Poängen med att ha något ute på remiss är att man kan få in synpunkter och förändra.

Vi har en väl genomarbetad budget. Det är också ett dokument som på ett tydligt sätt pekar framåt och har avspeglat sig i det här dokumentet. Det är det sättet som vi ser på visionen längre fram. Det är det Stockholm som vi vill se.

Det har frågats specifikt varför Bromma inte är med. Det är inte så konstigt för 2040 finns inte Bromma, utan vi har byggt bostäder där. Det är klart att vi har plockat bort det.

Varför handlar det om 2040? Programmet började tas fram 2005 och antogs 2007. Det är åtta år sedan. Därför är det klart att man flyttar fram horisonten. Det vore fånigt att ha ett program som helt plötsligt ger visionen för det som är just nu. Det måste vara någonting som kommer längre fram.

Det här visionsdokumentet kan staden arbeta efter, och andra instanser utanför, som de facto citerar visionsdokumentet och förhåller sig till det, kan se den riktning som Stockholm har.

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 141

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Daniel Helldén förtjänar respekt för att han åtminstone något kort berör den formella frågan om beredningen och den bristande förankringen. Det är i princip ingen annan på majoritetssidan som har gjort det. Det tackar vi för även om svaret naturligtvis inte var tillfredsställande.

Du säger att ni flyttar fram horisonten. Problemet är att ni inte alls gör det. Ni är till exempel kvar på den befolkningsprognos som fanns i Vision 2030, och sedan drar ni bara ut den till 2040. Här flyttas inte fram några horisonter. Här är man kvar i exakt samma resonemang som vi hade vårt dokument i den frågan, och så lägger man på lite andra ord. Vilka horisonter är det som är framflyttade?

Anförande nr 142

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det handlar det om 2040, och det är nya siffror. De delar i dokumentet som handlar om hur vi vill se staden längre fram syftar just på 2040. Det är målåret. Vad skulle vi göra om vi inte syftar på det som är framtiden? Att använda 2030 blir ju nästan lite patetiskt skulle jag vilja säga.

Anförande nr 143

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag frågar mig om resurserna i den här visionen räcker till alla med tanke på att vi nu ser en mycket massiv befolkningsökning. Sverige har en så kallad totalinvandring. Det innebär enorma kostnader. Vi ser också ett enormt problem med bostadsbristen som hämmar hela tillväxten i Stockholm. Jag ser inte heller direkt några visioner för hur man ska lösa detta, i alla fall inte i den text som jag har gått igenom.

Jag tycker också att det är tråkigt att man inte har tagit kontakt med Sverigedemokraterna och samtalat om Vision 2040 med tanke på att Sverigedemokraterna år 2040

ändå har varit en del av makten i Stockholm och även Sverige under väldigt många år.

Alliansens reservation är säkert inte tillräckligt, men vi tror att den i alla fall är ett bra steg på vägen. Därför yrkar Sverigedemokraterna bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 144

Åke Askensjö (MP): Det är mycket som är viktigt i den här visionen, och det är bättre att ha en vision än ingen vision även om den är kort. Till det viktiga hör detta att biltrafiken ska minska, kollektivtrafiken ska öka och cyklisterna bli fler. Jag ska ta upp gångtrafiken lite senare. Till det allra viktigaste hör också att vi bygger klimatsmart. Där kan vi göra mycket mer i form av gröna tak och gröna fasader. Det saknas nu i Stockholm. Arkitekterna använder det inte om de inte får en beställning. Vi måste bli mycket bättre som beställare, som byggherrar.

År 2010 antog vi detta. Jag vet inte om någon känner igen det. Det låter bekant med tanke på dagens rubrik, Stockholm – en stad för alla. Det antog vi 2010, men det var ingen vision utan ett program. Men det lite dystra i sammanhanget var att det hände väldigt lite trots att vi i enighet, som jag minns det, antog detta. Det är synd, men det kan vi reparera nu.

Här står det förresten att det ska finnas en sittplats på minst var 25:e meter i områden där många rör sig. Sedan ska det finnas en sittplats på minst var 100:e meter i närheten av bostadsområden. Det är mycket viktigt och måste genomföras. Det kan naturligtvis inte ske i ett steg men ganska snart, tycker jag.

Vi behöver faktiskt också fler busshållplatser, fler bussar och fler övergångsställen, inte färre. Det är mycket viktigt. Det är också viktigt att vi går från ord till handling den här gången, vilket inte har skett särskilt ofta de senaste åren.

Anförande nr 145

Ulla Hamilton (M): Fru ordförande! Jag blir väldigt bekymrad när jag lyssnar på den här debatten. Om det är någonting som vi behöver om vi ska klara av de stora utmaningar som vi står inför i Stockholm framöver, med den tillväxt som vi har, är det att se till att alla drar åt samma håll. Att då ta fram ett dokument som över huvud taget inte är förankrat hos näringslivet eller hos oppositionen tycker jag är djupt beklagligt. För att vi ska klara av att göra investeringar och se till att Stockholm kan fortsätta att vara konkurrenskraftigt och attraktivt måste vi kroka arm med näringslivet. Därför är jag mycket förvånad över att finansborgarrådet inte har kroat arm med näringslivet när man påbörjade revideringen av ett sådant här viktigt ärende. I stället slänger du fram ett ärende som uppenbarligen inte ens är förankrat hos oppositionen, och sedan konstaterar du glatt: Ja, vi får väl göra det i efterhand.

Det är otroligt viktigt att vi jobbar tillsammans på det här området. Vi kommer inte att klara av utvecklingen eller tillväxten i Stockholm om vi inte tar hjälp av alla goda krafter som finns i den här staden. Det handlar också om att samtidigt se till att det finns ett bra näringslivsklimat. Därför borde man, precis som kollegorna har varit inne på, ta tillbaka detta, gå hem, göra om och göra rätt. Annars riskerar vi att hamna i två olika sektioner i det här arbetet där vi inte har med oss näringslivet. Karin Wanngård kommer inte att klara av att göra de investeringar som behövs enbart med

hjälp av skattebetalarnas pengar i Stockholm, utan hon kommer att behöva väldigt mycket kapital från det privata näringslivet i Stockholm. Därför är det otroligt viktigt att vi redan från början krok ar med alla dem som har ett intresse för att jobba tillsammans för att utveckla Stockholm. Det är ju framgångskonceptet med Norra Djurgårdsstaden. Kasta inte bort den erfarenheten i det här arbetet!

Bifall till Moderaternas förslag!

Anförande nr 146

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vi har tagit fram det här visionsdokumentet. Det har varit en remissbehandling. Vi har lyssnat på remissinstanserna. Vi har bearbetat det, och vi lägger nu fram visionen för Stockholm 2040, ett Stockholm för alla.

Jag såg fram emot en innehållsrik debatt och diskussion om hur Vision 2040 – Ett Stockholm för alla ska se ut. I dagens debatt har oppositionen opponerat sig, och det har ni all rätt att göra. Det ska ni göra, men var är era visioner? Min sammanfattning av den här debatten blir att ni inte har några visioner för Stockholm 2040. Det ni vill är att göra upp med oss, och det kan vi göra om ni lyckas hålla någon överenskommelse framöver. Men det är viktigt att ha egna visioner och en målsättning i politiken och det politiska livet.

Med den här visionen för Stockholm 2040 pekar vi ut riktningen. Det är viktigt med ett demokratiskt hållbart Stockholm, ett ekologiskt hållbart Stockholm och ett Stockholm som håller samman. Vi ska gå mot en jämlik stad där våra stadsdelar och människorna som lever i Stockholm känner att Stockholm är staden för dem. Det är här vi brygger över de sociala klyftor som bara har växt under Alliansens styre i Stockholm. Det är i Stockholm vi säkerställer att skolorna är bra. Det är i Stockholm vi säkerställer att vi har idrottshallar och simhallar. Vi ska växa tillsammans och känna delaktighet och ansvar. Det är ett Stockholm för alla. Det är ett Stockholm där vi tar visionen till 2040, och jag kan erkänna för fullmäktige att visioner är politik.

Anförande nr 147

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Karin Wanngård talar inte sanning. Ärendet har inte gått på remiss. Det är inte samma innehåll, och det är inte samma text. Det handlar om Alliansens reviderade vision till 2030. Det ärende vi har på bordet i dag är någonting helt annat. Man har tagit bort skrivningar om det fria skolvalet, och man har inga skrivningar om hur man ska stärka och förbättra det lokala näringslivsklimatet. Man för inga resonemang som siktar på 2040 när det gäller hur digitaliseringen påverkar skolan, bostadsbyggandet och arbetsmarknaden.

Vi har tydliga visioner, Karin Wanngård. Vi hade det reviderade förslaget till Vision 2030 där vi pekade på färdriktningen för Stockholm. Det Karin Wanngård kommer att ha 2040 är en 25 år gammal budgettext. Det räcker inte. Stockholm kan mycket mer än så.

Anförande nr 148

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det borgarrådet König Jerlmyr säger i talarstolen är att vi inte ska lyssna på remissvar, att vi inte ska bearbeta texter och att vi inte ska lägga fram reviderade texter för beslut. Jag är demokratisk socialist. Jag lyssnar på

remissinstanser. Jag tar in det som så förtjänstfullt lämnas in som synpunkter. Jag reviderar och skriver fram ett förslag som ni i kommunstyrelsen får ta del av. Ni får säga ert, och vi är här för att debattera innehållet. I stället har ni ägnat timmar åt att diskutera formalia. Det är visionen för Stockholm 2040 det handlar om. Jag har en vision. Jag är bärare av ett Stockholm för alla.

Anförande nr 149

K a r i n E r n l u n d (C): Du frågar efter vår vision, och det låter som om vi inte skulle ha någon vision. Om du hade läst den vision för 2030 som vi tog fram under den förra mandatperioden hade du sett att våra visioner delvis fanns där. Det var visioner om miljö, tillväxt, mångfald och mycket annat. Du säger att vi ska våga växa tillsammans. Men hur ska vi göra det när vi inte pratar med varandra? Jag håller med Anna här. Det är bara hittepå att ni har haft några som helst samtal eller remissrundor om detta. Er vision har inte varit ute på remiss. Vi hade en vision, vi följde utvecklingen och vi ville bygga vidare på den. Ni kastar den i papperskorgen och gör någonting som över huvud taget inte är förankrat i Stockholm.

Anförande nr 150

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Stockholm är en världens ledande kunskapsregioner. Styrkan i Stockholms näringsliv är bredden och mångfalden av företag. Stockholm har en välfungerande arbetsmarknad som skapar en hög sysselsättning bland befolkningen. Stockholmsregionen har utvecklats till en integrerad arbetsmarknad och utbildningsmarknad med ett varierat utbud av utbildningar för hela livet.

Ni påstår att de här fyra meningarna inte inkluderar större delar än Stockholms stad. Jo, det gör de. Ni påstår att de inte inkluderar näringslivet. Jo, det gör de. Ni påstår att de inte inkluderar skolan. Jo, de gör de. Vi har en vision för framtiden, och jag är beredd att slåss för den här visionen.

Anförande nr 151

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag har en fråga, Karin Wanngård. Tror du att det behövs fler skattehöjningar än den som kommer 2016 för att din vision för 2040 ska kunna uppnås?

Anförande nr 152

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Tack för frågan, Martin! Jag ser skatter som en tillgång för omfördelning. Jag ser också skatter som en tillgång för att fördela välfärd och säkerställa en välfärd för alla. När det gäller vilket skatteuttag man ska ha måste man titta på den skattetillväxt som sker. Man måste också titta på vilka utgifter man har. Även efter den skattehöjning på 22 öre som vi gör i budgeten för 2016 kommer vi fortfarande att vara en av de fyra kommuner som har de lägsta skatteuttagen i Stockholmsregionen. Vi har fortfarande en relativt låg kommunalskatt i Stockholm. En del försöker få det till en skattechock när man ska betala 30 kronor mer i månaden med en månadslön på 20 000. Bli inte chockad!

§ 25 Riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete (Utl. 2015:108)

Anförande nr 153

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Nyss fattade vi beslut om visionen. Nu ska vi också göra vision till verklighet. Jag ser redan nu att alla våra stadsdelar har olika förutsättningar för att utveckla hela staden och säkerställa ett Stockholm för alla. Vi behöver involvera alla stadens nämnder och styrelser och också medborgare, näringsliv och föreningar. Stadsdelsnämnderna kommer att spela en central roll i det arbetet. Varje stadsdelsnämnd ska utifrån sina lokala förutsättningar och behov ta fram lokala utvecklingsprogram för hur Vision 2040 ska uppnås.

Det är tänkt att konkreta åtgärder tas fram i utvecklingsprogrammen i dialog med invånare, företag och föreningar. Utmaningarna för att nå Vision 2040 ser olika ut, och det finns olika fokus. I ett område kanske utmaningarna handlar om trafik och miljö medan de i andra områden fattas beslut om bättre företagande och den lokala arbetsmarknaden. Alla stadsdelsnämnder ska ta fram lokala utvecklingsplaner, och fokus ska ligga på de utmaningar som man ser i området. Därför lägger vi också budgetpengar för 2016 för att implementera de lokala utvecklingsprogrammen. Riktlinjerna bygger vidare på tidigare erfarenheter och förslaget till program för en sammanhållen stad.

Jag tror väldigt mycket på ett Stockholm för alla. Jag vet att vi kommer att uppnå den målsättningen, och förhoppningsvis redan före 2040. Förutsättningarna ser olika ut i alla våra stadsdelar i Stockholm. Vi hörde att borgarrådet Bjuggren är uppvuxen i Tensta där bara hälften av alla vuxna har ett arbete att gå till. Där har man de utmaningarna, medan Kungsholmen har en arbetslöshet på 2 procent. Där har man andra utmaningar. Vi har alla våra utmaningar, och vi kan bygga ett Stockholm för alla tillsammans.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 154

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! När jag läste det här ärendet blev jag faktiskt lite bedrövad. I många år arbetade vi med Vision Järva, Vision söderort och Vision Hässelby-Vällingby. I det arbetet genomförde staden otaliga medborgardialoger, pratade med tiotusentals människor och drev igenom förändringar som faktiskt gjorde skillnad på riktigt, och vi hade mer, mycket mer, på gång.

Ordförande! En gång höll jag ett anförande i denna talarstol som bara var en uppräkningslista av åtgärder som vidtagits i Skärholmen tack vare de åsikter vi hade fått in via medborgardialoger. Trots tre minuters talartid fick jag inte med allt. Det handlade om allt från sommarjobb till cykelställ, högt och lågt, och detta enbart baserat på medborgardialoger. Vi gjorde såklart mycket mer som inte hade sitt ursprung i medborgardialoger men som innebar stora förbättringar i Skärholmen. Det här gällde bara Skärholmen.

På Järva gjorde Svenska Bostäder, efter att själva ha insett att de inte lyckats så bra med arbetet där ute förra gången vänstersidan satt i majoritet, ett hästjobb och ställde om hela sin organisation ute på Järva. Från att i början av Alliansens tid vid makten

ha haft sina mest missnöjda hyresgäster på Järva vände de på skutan. Efter bara några år var det på Järva som Svenska Bostäder hade sina mest nöjda hyresgäster.

Ordförande! I de olika visionsarbeten som vi drev byggde vi upp ett samarbete mellan fastighetsägare, näringsidkare, polis, frivilligorganisationer och andra i de olika områdena, och det gav resultat. Ett viktigt sådant är en synbart minskad brottslighet under skolloven. Ett annat är en betydligt ökad upplevd trygghet.

Det är klart att vi inte var färdiga. Det är uppenbart att det finns mycket mer att göra, men det blir inte lättare för att ni nu väljer att radera det arbete som vi påbörjade i stället för att fortsätta på den goda inslagna vägen. I stället väljer majoriteten att helt bromsa arbetet i ett par års tid för att sedan möjligen påbörja något som vi inte riktigt vet vad det blir, vad det kommer att kosta, var finansieringen ska komma ifrån och så vidare. Att vi dessutom kan läsa att miljö- och hälsoskyddsnämnden saknar miljömässig och ekologisk hållbarhet i programmet gör det än mer bekymmersamt, och det är inte den enda nämnden med invändningar.

Majoriteten väljer att slänga ett bra, inarbetat och genomtänkt arbete i papperskorgen till förmån för något som helt saknar konkretisering. Vi i Centerpartiet tycker att det är tråkigt.

Bifall till Moderaternas och Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 155

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Arvet efter åtta år med Alliansens styre i Stockholm skrämmer. Det du räknar upp, Järvalyftet, södervisionen och det som skedde i Hässelby-Vällingby, var ett stort misslyckande. Ni har lämnat efter er en större arbetslöshet, en större bostadsbrist, sämre skolresultat och ett sämre företagsklimat. Det kallar jag för ett misslyckande utan motstycke. Det får du förhålla dig till. Det får du ta ansvar för, men det gör du inte. Och vet du vad som är värst? Det är inte att ni har misslyckats, utan det som är värst är att ni inte kan se alla medborgare som har trott att ni skulle lösa deras problem i ögonen. Det handlar om de förväntningar som ni har skapat och som ni har svikit.

Anförande nr 156

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det är väldigt intressanta men svepande formuleringar från Miljöpartiet. Vi i den här lokalen ska inte ha alla lösningar och lösa alla problem. Som jag sade har vi naturligtvis fler utmaningar, men att radera det arbete där vi faktiskt lyckades på många sätt, inte minst det som jag nämnde om brottslighet och annat, tycker jag är skandalöst. Jag tycker att det är att slänga bort skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 157

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Jag känner inte till en enda forskningsrapport som visar att ert ytterstadsarbete var lyckosamt, Stina. Finns de en sådan vill jag gärna se den. Jag har sett en som är otroligt kritisk. Jag har den boken här. Du kan få låna den. Det finns en forskare som heter Jan-Erik Lind som har utvärderat detta i flera år. Nu har vi på min rotel jagat honom för vi vill gärna att han kommer och redovisar sin forskning och vad han har kommit fram till.

Skillnaden mellan ert ytterstadsarbete och vårt är att ni körde från det här huset, ni körde uppifrån och ned, medan vi går ned till stadsdelsnämnderna lokalt som har områdeskunskap. De ska vara samordnare i det här arbetet. Det ska inte beslutas på delegation från det här huset, utan det ska komma nedifrån. Det är den stora skillnaden mellan ert arbete och vårt arbete.

Anförande nr 158

Stina Bengtsson (C): Det är jätteintressant vad Ann-Margarethe Livh i sin visdom tycker är uppifrån och ned och nedifrån och upp. Jag skulle snarare vilja kalla alla de tiotusentals medborgardialoger som vi genomförde för att ha ett utifrån-och-in-perspektiv som talade om för oss vad vi skulle göra för att få det riktigt bra i dessa områden och hur vi skulle börja. Vi var inte klara. Men Ann-Margarethe Livh tycker inte att det är viktigt att fråga dem det berör.

Anförande nr 159

Claes Elmgren (S): Herr ordförande, kära fullmäktige! Jag hade inte tänkt gå upp, men jag blev så provocerad att jag kände att jag var tvungen att göra det. Jag vill bara säga att jag inte tycker att det här är radera det arbete som har gjorts under tidigare mandatperioder. Vi fortsätter det. Jag kommer från Skarpnäck och sitter i stadsdelsnämnden där. Jag satt där under den förra mandatperioden och var med på de här medborgardialogerna. De var mycket bra. De gav en del konkreta resultat. Det är helt klart. Men när jag läser det här blir jag väldigt glad att vi får det här uppdraget ute i stadsdelarna och kan arbeta långsiktigt, få in det här i ordinarie strukturer och ta till vara det arbete som har igångsatts av er och som vi ser möjligheter att kunna utveckla.

Precis som föregående talare sade här blir det någonting som stadsdelsnämnderna kan äga. Medborgardialogerna var bra, men det var lite så att någon kom inifrån staden och ut på besök. Man träffades en lördagsförmiddag, och vad blev resultatet? Jo, det blev kanske i bästa fall en boulevard i centrum och inte mer än så. Det här är mycket mer långsiktigt, och det kommer att ge resultat. Tro mig, Stina Bengtsson!

Anförande nr 160

Stina Bengtsson (C): Det är bra att ni applåderar honom som faktiskt ger oss beröm. Det uppskattar jag. Jag vill bara rätta dig. Det blev mycket mer än en boulevard. Jag exemplifierade med sommarjobben. Jag sade också att jag räknade upp åtgärder i ett område under tre minuter och kunde inte räkna upp alla. Det blev mycket mer.

Men jag tackar för att du verkligen tycker att vår inslagna väg var bra. Jag uppmanar resten av vänstersidan att lyssna mer på Claes Elmgren.

Anförande nr 161

Anders Göransson (S): Ordförande, fullmäktige! I riktlinjerna för lokalt utvecklingsarbete står att alla stadsdelar ska utvecklas enligt sina egna förutsättningar och sina unika kvaliteter. Samtidigt vill vi ha ett Stockholm som håller ihop, ett Stockholm för alla. I stadsdelsnämnden på Södermalm skrev vi i förordet till vår verksamhetsplan för 2015 att vi vill att stadsdelen håller ihop men också att den bidrar till sammanhållningen.

Ett exempel är vår syn på Södermalms parker. Vi vill utveckla dem som mötesplatser och göra dem till våra gemensamma vardagsrum där människor från hela staden träffas. Låt mig bli mer konkret. I närheten av Rosenlundsgatan ligger Bergsgruvan. Där omvandlades för ett par år sedan en lite grusfotbollsplan till en konstgräsyta. Ytligt sett var det en idrottssatsning, men för den som funderar lite till var det så mycket mer. Investeringen har omvandlat en icke-yta. När det var grus var planen ofta övergiven. Nu är det folk där jämt, ofta sent på kvällarna. De som spelar där sysslar dessutom inte bara med friskvård, utan de är faktiskt också parkvakter. De ser till att de människor som rör sig i området känner sig trygga. En annan effekt som jag har noterat är att det kommer folk från hela staden och spelar där. De tar Söder i besittning utan att behöva betala för det. Det innebär ökad jämlikhet och ökad frihet. Det är en lokal utveckling helt i linje med vår ambition om ett Stockholm för alla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 162

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande, kära kommunfullmäktigeledamöter och eleverna i 3B från Banérporten! Det här ärendet handlar om demokrati och inflytande. Märkligt nog är det ett av de sämst beredda demokratiska ärenden jag har debatterat. Det är ett ärende som skrevs fram av Alliansen i majoritet. Det remitterades enligt alla konstens regler, och på grund av olika omständigheter har det nu inte debatterats och inte remissbehandlats i ett antal olika nämnder och styrelser. Det handlar om så många som 20. Efter det vidtog ett så omfattande remissbearbetningsarbete att vårt förslag förefaller ha passerats direkt till det runda arkivet, och det är ju majoritetens prerogativ.

Jag har tittat på vilka som inte har fått uttala sig eftersom det verkar som om ni ändå anser att det är samma ärende. Det är arbetsmarknadsnämnden, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Skarpnäck, Farsta och Skärholmen, och Enskede-Årsta-Vantör har lyckats komma in med ett kontorsyttrande. Sedan kan vi kolla på s. 212. Vilka stadsdelsnämnder är det som detta verkligen ska gälla? Jo, det ska gälla Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Farsta. Man får glädjas åt att åtminstone Hässelby-Vällingby inkom med ett yttrande till det här stora arbetet som skulle handla om dem. Det är mycket spännande att ni bjuder in med armbågen. Först får de inte vara med, först får de inte säga någonting, och sedan ska det handla om dem. Det är mycket märkligt. Det påminner lite om den här gamla historien: Jag har aldrig lånat krukan. Den var trasig när jag tog den, men den var hel när jag lämnade tillbaka den.

Det hade varit lättare att acceptera det här om resultatet hade blivit bra, men det blev det inte. Vi strävade efter ett långsiktigt arbete integrerat i det vanliga arbetet. Vi strävade efter tydlighet med klart mätbara mål. Vi strävade efter att dubbelarbete skulle undvikas. Ni har inte behållit några av dessa strävanden. Det är bara fyra fluffiga mål. Det finns ingen vägledning för stadsdelsnämnderna. Det finns ingen tydlig finansiering. Det finns ingen samordning. Det finns ingen långsiktighet. Det är jättebra med skrivningar om medborgardialoger, men varför är de bara text? Varför är det inte handling? Varför uppförs det nu klotterväggar i Tensta utan föregående medborgardialoger? Varför har ni inte konsulterat dem som faktiskt är berörda? Jag vill bara vara tydlig med att vi är för allt det som ni är emot, så att ni inte tror att vi inte har några egna idéer.

Jag hade alltså klass 3B från Banérportsskolan här i dag. Jag stod här nere i salen och förklarade hur de demokratiska processerna fungerade, men jag vågade inte berätta om hur illa det här var skött för jag tänkte att de inte skulle tro mig. Jag ville inte heller förstöra stackars nioåringars tro på demokratin med ett så här illa hanterat ärende.

Anförande nr 163

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Det är inte så att vi inte vet vad människor i Skarpnäck, Rinkeby-Kista eller Spånga-Tensta tycker. Jag kommer ihåg när vi remissbehandlade Järvalyftet. Då tyckte vi att det saknades ett lokalt perspektiv. Och det är just det som tas fasta på i det här ärendet. Tro mig, Johanna! Människor i ytterstaden kommer att jubla. Det vet vi. Människor vill att besluten ska komma närmare dem. Vi har nyligen låtit göra en unik demokratiundersökning som genomfördes av ett av de mest anlitade företagen, nämligen Markör. Ja, människor vill ha inflytande över sitt närområde, och det sker i det här förslaget.

Anförande nr 164

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande! Jag häpnar över den arrogans som Awad Hersi visar. Ni har alltså inte remitterat, ni har inte haft medborgardialoger och ni har inte pratat med de människor som detta berör i demokratiska former, utan ni har gjort en marknadsundersökning. Jag häpnar. Jag tycker faktiskt att det är oerhört att du står här och säger att vi vet väl vad medborgarna där ute vill. De behöver inte komma till tals i några demokratiska dialoger, för vi vet ju.

Jag är upprörd över denna brist på respekt för medborgarna i ytterstaden. Ska medborgarna i Tensta, Rinkeby, Spånga och Kista inte ha rätt att komma till tals i en remissrunda därför att ni vet? Östermalmsborna får däremot gärna komma till tals, men inte de i ytterstaden. Skäms!

Anförande nr 165

J a n J ö n s s o n (FP): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till Folkpartiets och Alliansens gemensamma reservation. Det är mycket märkligt att det här ärendet över huvud taget inte har remitterats. Först blev jag lite förvirrad när jag läste detta. Jag tänkte: Vad är det de svarar på egentligen eftersom alla texter från olika nämnder som hade svarat handlade om något helt annat? Sedan förstod jag att det berodde på att det förslag som nu ligger på bordet inte har remitterats ut. Det är mycket konstigt.

Det finns många problem med det förslag som nu föreligger. Framför allt handlar det om att det saknas konkretion. I det tidigare programmet för en sammanhållen stad fanns det mycket tydliga punkter för vad som skulle utvecklas och framför allt stod det vilka nämnder och bolag som var ansvariga för att genomföra olika åtgärder. Det finns nu inga skrivningar alls om det. Det finns inte heller tydligt utskrivet hur finansieringen ska se ut på lång sikt, utan det ska ske från år till år. Det riskerar förstås att leda till att det återigen blir en massa kortsiktiga projekt som vi i ytterstaden är väldigt trötta på. Det enda konkreta som finns är att det ska byggas fler medborgarkontor, och det är väl tveksamt om det kommer att leda till några större förändringar för livsvillkoren i de här förorterna.

Vi kan konstatera att under 2015 har ingenting hänt eftersom majoriteten valde att ta bort det program som redan var framarbetat. Sedan har jag förstått att under 2016 kommer inte heller någonting att hända eftersom alla stadsdelsnämnder då ska jobba fram de här utvecklingsprogrammen. Möjligtvis ska någonting hända 2017, och då är det inte så långt kvar till nästa val. När jag läste förslaget till ny budget noterade jag också att det bara är stadsdelsnämnderna som har fått det uttryckliga uppdraget att jobba med de här utvecklingsprogrammen. Det finns inga aktiviteter där utvecklingsprogrammen nämns när det gäller de andra nämnderna eller när det gäller kommunstyrelsen. Det känns lite konstigt eftersom väldigt många frågor som berör ytterstaden och de här områdena har kopplingar till facknämnderna. Nu är det viktiga och stora ansvar som de borde ha inte tydligt utskrivet, och det var tydligt utskrivet i det tidigare programmet för en sammanhållen stad.

Anförande nr 166

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Om du är orolig för kortsiktiga projekt borde du ha varit rent förskräckt och framfört en mycket stor intern kritik i Alliansen, för ni hade ungefär 400 miljoner till ert förfogande. Miljoner och åter miljoner av dem gick ju till små projekt som vi inte ens har utvärderat. Det är det vi vill komma ifrån.

På tal om demokratisk förankring vill vi att varje stadsdelsnämnd lokalt ska ta fram de lokala utvecklingsprogrammen. De ska samråda med medborgarna, det civila samhället och det lokala näringslivet och komma med förslag utifrån det. Det är lokal demokrati. Det var inte demokrati när ni styrde allt från det här huset med miljoner småprojekt som varken stadsdelsnämnderna eller invånarna i stadsdelarna hade koll på. Vi förankrar den lokala demokratin på rätt sätt. Det är de som det berör, speciellt invånarna i ytterstaden i det här fallet, som ska vara med och påverka.

Anförande nr 167

J a n J ö n s s o n (FP): Med denna demokrati menas då att man över huvud taget inte remitterar ut det här programmet till någon enda stadsdel eller nämnd som kan beröras. Jag vet inte om jag tycker att det är ett så fantastiskt exempel på demokrati.

Jag håller helt med om det som du säger om kortsiktiga projekt. Jag har varit mycket kritisk internt, och det är också därför som det program som togs fram och som skulle ha beslutats om i höstas huvudsakligen innehöll långsiktiga mål och långsiktiga verksamheter inom den ordinarie verksamheten. Det är klart att om man, som i det här nya förslaget, bara tänker sig att avsätta en viss pott pengar från år till år kommer vi inte att uppnå någon långsiktighet. Det kommer enbart att leda till kortsiktiga projekt. Demokratin hittar vi inte eftersom förslaget inte är utremitterat.

Anförande nr 168

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Ytterstaden behöver inte fler papperstigrar eller ytterligare visionsdokument. Det ytterstaden, och hela Stockholms stad för den delen, behöver är konkret handling för att få fler människor i arbete, få bättre utbildningsresultat och få en förbättrad stadsmiljö. Jag har faktiskt gjort seriösa försök att begripa det här ärendet och idén med de lokala utvecklingsprogrammen, man jag kan erkänna att jag inte har nått ända fram. Jag tycker inte att jag har lyckats i mina försök. Jag tycker att förslaget till ny struktur för ytterstadsarbetet är flummigt, svårgenomträngligt och riskerar att leda till mycket dubbelarbete och överlappning på ett mycket olyckligt sätt. Insatserna riskerar att bli kortsiktiga då

finansiering inte garanteras för mer än ett år i taget. Någon särskilt pott för ytterstadssatsningarna kommer inte att finnas mer än när det gäller de insatser som kan komma att omfattas av den sociala investeringsfonden.

Jag begriper faktiskt inte heller programmets ställning gentemot nämndernas verksamhetsplaner. Att riktlinjerna dessutom tar sin utgångspunkt i den extremt dåligt förankrade Vision 2040 som vi precis fattat beslut om gör faktiskt saken ännu värre. Många borgarråd ska dessutom vara inblandade i soppan. Ann-Margarethe Livh är något av en överkucku som ordförande i demokrati- och ytterstadsutskottet. Sedan nämns den sociala hållbarhetskommisionen som en viktig part, och där är borgarrådet Emilia Bjuggren ordförande. Sedan ska rådet för mänskliga rättigheter, som förvisso inte är bildat ännu, vara inblandat, och där är Gita Nabavi från Feministiskt initiativ ordförande. Det är egentligen bara Miljöpartiet som inte är direkt inblandat i soppan, men det kan ni säkert få bli på något sätt, för majoritetens visa tycks i detta fall vara: Ju fler kockar, desto bättre soppa.

Nej, risken för dubbelarbete och överlappning mellan olika dokument, utskott, råd och kommissioner är uppenbar. Detta är inte det bästa sättet att leda och styra ytterstadens utveckling framåt, och ärendet bör därför avslås.

Jag yrkar bifall till det yrkande vi har i kommunstyrelsen tillsammans med den övriga Alliansen.

Anförande nr 169

Borgarrådet L i v h (V): För det första vill jag upplysa dig om att arbetet i ytterstaden fortgår, Erik. Om ni har läst de ärenden som vi har tagit fram i alla bostadsbolagen kan ni se hur det står väldigt tydligt hur man fortsätter det arbete som faktiskt inleddes under er tid. Med det här ärendet ger vi hela ytterstadsarbetet en struktur, vilket saknades när ni styrde. Ni hade otroligt mycket pengar som man inte hade koll på. Jag anmälde till och med det till revisionen och fick rätt. Det fanns ingen koll på vart pengarna gick. Det finns ingen koll på hur de användes. Det fanns ingen insyn från politiker eller medborgare i olika nämnder.

När vi nu tar fram det här programmet gör vi det för att besluten ska fattas lokalt. Det ska styras lokalt. Varje stadsdelsnämnd ska kunna ta fram ett program för vad som är viktigt att utveckla i just den stadsdelen. Det är poängen till skillnad från när ni styrde då det styrdes från det här huset. Det är två helt olika sätt att se på demokrati. Vi ser till att demokratin utgår från de lokala förhållandena. Man ska utgå från ett medborgarperspektiv. Det betyder att medborgardialogerna kommer att fortsätta, men det är stadsdelsnämnderna som ska samordna dem. Det är också stadsdelsnämnderna som ska utvärderas. Det är stadsdelsnämnderna som ska tala om vilka resurser de behöver och vart resurserna ska styras. Detta är lokal demokrati. Det betyder att vi inte ger ½ miljon till en förening som ska ordna en bostadsmässa i Tensta som inte blir av och där vi inte vet vart pengarna tar vägen. Det är slut med den typen av projekt. Allt som vi genomför ska vara lokalt förankrat, demokratiskt och realistiskt att genomföra.

Bifall till majoritetens förslag!

Anförande nr 170

J o h a n n a S j ö (M): Ordförande! Och är 400 000 till en klottervägg i Tensta väl använda pengar? Har ni kollat med medborgarna att det var en bra idé? Ska de få dela ut de här pengarna lite olika? Spelar det ingen roll om demokratin utvecklas på olika sätt i olika delar av staden? Ska Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta få vara med och bestämma nu, eller är deras åsikter inte värda någonting? Behöver de inte komma till tals eftersom ni redan vet vad de tycker? Hur var det med detta egentligen? Hur är det med medborgardialoger?

Vi genomförde satsningar på 10 miljarder i ytterstaden. Vi genomförde boendedialoger. Jag tror att det var 15 000 post-it-lappar som låg till grund för vidare dialoger. Är allt det bara bortkastat?

Anförande nr 171

Borgarrådet L i v h (V): De flesta post-it-lapparna åkte nog i papperskorgen eftersom hela tanken med de här medborgardialogerna var väldigt ostrukturerad. Idén är bra, men om folk ska tycka lite hur som helst går det inte att systematisera det, och det var problemet. Stadsdelsnämnderna var inte inblandade som samordnare.

Du frågade folk vad de vill ha i Husby. Folk skrev att de vill ha ett träd här och där. Det fanns ingen förvaltning som kunde följa upp det. Det var problemet med era dialoger, men idén med dialoger är bra. Det arbete som var positivt och som medborgarna i de olika stadsdelarna tyckte var positivt kommer vi att fortsätta, men demokrati kanske inte bara handlar om att en stadsdelsnämnd får ett ärende på remiss. Det handlar om att en stadsdelsnämnd har förmåga att fråga sina medborgare och kunna se vad som är behovet i just den stadsdelen. Det är demokrati, Johanna.

Anförande nr 172

J a n J ö n s s o n (FP): Vi hörde just att man inte ska få tycka lite hur som helst, men jag tycker att det kanske är just att medborgarna kan få göra det som är demokrati.

Jag undrar lite över den här lokala förankringen. Bland annat har vi som sitter i stadsdelsnämnden i Skärholmen inte haft någon möjlighet att komma med synpunkter på det här ärendet. I det nya budgetförslaget står det inte någonting om att facknämnderna och bolagen också har ett ansvar att genomföra det här projektet. Det står nämligen inte i någon av aktiviteterna. Det står bara i aktiviteterna för stadsdelsnämnderna. Hur ska stadsdelsnämnderna då kunna få igenom saker som berör facknämnder och bolag? Det tycker jag är en viktig fråga att få ett svar på.

Anförande nr 173

Borgarrådet L i v h (V): Man får absolut tycka precis vad man vill, men man måste ha en mottagare som tar hand om vad folk tycker. Det fungerade inte när ni styrde. Folk tyckte lite vad de ville, men eftersom det inte fanns någon som var ansvarig hamnade de här post-it-lapparna ofta i papperskorgen. En sådan process kan undergräva demokratin.

Nu är inte det här en budgetdebatt, så vi återkommer till det, men det står mycket tydligt i budgeten och i de här ärendena att alla förvaltningar och bolag ska vara involverade i utvecklingen i stadsdelsnämnderna och speciellt i utvecklingen i

ytterstaden. Din stadsdelsnämnd kommer att ha hur många möjligheter som helst att påverka det lokala arbetet. Ni kommer att kunna ställa krav, ni kommer att vara med och utveckla det arbetet och ni kommer att vara med och bestämma vart och hur resurserna ska styras. Det är skillnaden mellan när ni styrde och när vi styr.

Anförande nr 174

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det är väl känt att Ann-Margarethe Livh inte riktigt gillar Alliansens ytterstadssatsningar, och det kan vi gärna debattera här i fullmäktigesalen. Men jag måste ändå säga att jag tycker att attityden är väldigt tråkig. Det arbete vi har lagt ned på ytterstaden under åtta års tid med Alliansen har inte betytt någonting. Det har varit skendemokrati. Vi har inte lyssnat på stadsdelarna. Fråga alla dem som bor på Järva! Fråga till exempel dem som bor i de bostäder som Svenska Bostäder rustat upp för mångmiljardbelopp! Har de satsningarna på upprustning av boendemiljön inte betytt någonting för ökad trygghet på Järva? Jag tycker att det är en mycket trist attityd, Ann-Margarethe.

Du pratar väldigt fint om vad som ska göras med de här lokala utvecklingsprogrammen. Jag undrar med vilka pengar det ska ske? Finansiering saknas ju. Det står i ärendet att det ska inarbetas i ordinarie budget. Då begriper inte jag varför man inte kan klämma in alla de här insatserna i den ordinarie verksamhetsplanen som alla stadsdelsnämnder ska anta. Varför behöver vi ytterligare ett dokument när det ändå kan föras in i ett dokument som redan finns?

Anförande nr 175

Borgarrådet L i v h (V): Jag sagt många gånger i den här talarstolen att de projekt som ni genomförde som var bra ska vi fortsätta med. I budgeten för i år avsatte vi till och med pengar för att kunna implementera de projekt som vi tyckte var positiva. Jag sade också att jag tycker att det är positivt med en medborgardialog.

Det som var komplicerat var att medborgardialogerna inte organiserades på ett bra sätt utan att så många post-it-lappar hamnade i papperskorgen och många frågor inte kunde följas upp, men jag sade att idén med medborgardialoger är god. Det kommer vi att fortsätta med, men det är stadsdelsnämnderna som ska ansvara för det. Det är de som har den lokala kunskapen och de lokala kontakterna. Det är de som ska genomföra det och inte vi i det här huset. Det är därför vi har satsat mer resurser, mer skattepengar, som kommer att gå till stadsdelsnämnderna. Vi tycker att så mycket som möjligt ska ingå i den ordinarie budgeten.

Anförande nr 176

A w a d H e r s i (MP): Herr ordförande! Arbetet i ytterstaden pågår. I Skärholmen har man ett demokratiutskott. I Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Skarpnäck försöker man föra samman människor för att de själva ska definiera vad som är viktigt för dem. Kraften i demokratin är att enas kring en intressefråga och driva utvecklingen framåt. Det var det kampen för åttatimmars arbetsdag, antikärnkraftsrörelsen, fredsrörelsen och solidaritetsrörelsen handlade om. Det är det vi vill återuppleva. Det är det som är botemedlet mot det sjunkande valdeltagandet i ytterstaden och skillnaderna mellan ytterstaden och innerstaden.

Det finns en grundläggande skillnad mellan Alliansen och den rödgrönrosa majoriteten. Ni tror att det finns något magiskt i det här huset som gör att man trycker på en

knapp, och så löser man alla problem. Vi säger att det är fel. Vi säger att man ska flytta beslutsrätten till människorna. Våga lita på människor! Jag tror inte på att alla beslut ska centraliseras. Vi vill gärna involvera människor för att de ska utveckla sin närmiljö. Det är detta det handlar om. Vi vet att människor är intresserade. Människor tycker att deras engagemang har betydelse. Det finns ett maktperspektiv här. Makten ska stanna centralt, men vi vill flytta makten närmare människorna. Det är vad det här ärendet handlar om, och det säger ni nej till.

Anförande nr 177

J a n J ö n s s o n (FP): Du nämnde Skärholmen, demokratiutskott, ungdomsråd och annat. Det är mycket intressant att konstatera att samtliga dessa organ har blivit överkörda de flesta gånger som det har varit viktiga frågor att diskutera med medborgarna, till exempel i frågan om Fryshuset.

En annan fråga gäller graffitiväggen i Spånga-Tensta, din egen stadsdelsnämnd. Jag har precis läste tjänsteutlåtandet, och kostnaden för den är beräknad till 850 000 kronor. Det står i tjänsteutlåtandet. Jag undrar om ungdomar och andra medborgare i Spånga-Tensta har fått komma med sina synpunkter på om 850 000 kronor ska gå till just den här graffitiväggen eller till någonting annat.

Anförande nr 178

A w a d H e r s i (MP): Tack för frågan! Vi diskuterar möjligheterna att införa en medborgarbudget. Där kan människors synpunkter komma fram. När det gäller graffitiväggen i Tensta vill jag säga att jag är mycket glad över att graffititraditionen är på väg till Spånga-Tensta. Spånga-Tensta har en lång tradition av graffiti. De duktigaste målarna är faktiskt från det här området. Du undrar om vi har frågat människor. Ja, vi har till exempel remitterat frågan till fastighetsföreningen på Järva och GraffitiFrämjandet och tagit med deras synpunkter i ärendet.

Anförande nr 179

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag är lite fascinerad, Awad. Det gäller inte bara dig, men det är dig jag replikerar på nu. Jag är lite fascinerad över er attityd gentemot allt det som gjordes under den förra och den förrförra mandatperioden när Alliansen styrde. Här i talarstolen monterar ni fullständigt ned precis allting som har skett. Allt har varit dåligt. Det faktum att hyresgästerna är mer nöjda än någonsin struntar Miljöpartiet och Awad Hersi i eftersom det inte är någonting som stadsdelsnämnden har påverkat.

Grekerna talade om det demokratiska fundamentet redan för 4 000 år sedan. Det är ju stadsdelsnämnderna som är fundamentet för demokratin. Det har ingenting med hur människor har det på Järva att göra. Faktum är att det gjordes ganska mycket, och faktum är att det fanns väldigt mycket kvar att göra. Vi tycker att ni är på fel väg, men kasta inte allt som har skett i sjön! Ni har en märklig demokratisyn jämfört med övriga.

Anförande nr 180

A w a d H e r s i (MP): Jag kan nämna en bra sak som ni gjorde, Joakim Larsson, nämligen att ni tog fram sommarjobb. Där lyckades ni bra. Det måste jag säga. Men i det stora hela har ni misslyckats med Järvalyftet, Söderortsvisionen och de mål som man satte upp för de här projekten. Det handlar om jobb, bostäder och bättre

företagsklimat. Där har ni misslyckats kapitalt. Det är detta man ska utvärdera ert arbete mot. När man satsar så mycket pengar kan man ändå räkna med att lyckas med ett och annat projekt. Men bostadsbristen är mycket större i dag. Det kan man läsa i den senaste rapporten i socialnämnden. Det tycker jag att ni behöver förhålla er till.

Anförande nr 181

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ordförande! Jag tror att vi alla i den här salen har åtminstone en sak gemensamt, och det är vår kärlek till vår stad Stockholm. Jag tror att vi alla brinner för att skapa ett gott Stockholm. Jag tror också att majoriteten i den här salen ser de utmaningar som vår stad står inför. Vi bor i *en* stad, men det är en stad som inte håller samman. I vår stad är skillnaderna enorma, och alla är inte positiva. Vi har de skillnader som jag tror att majoriteten av oss välkomnar, de skillnader som gör Stockholm till Stockholm, en fantastisk stad. Vi är stockholmare från hela världen, vi är stockholmare från hela Sverige och vi är stockholmare med olika erfarenheter.

Men vår stad lider också av skillnader i livsmöjligheter. Vi har stadsdelar där arbetslösheten är oacceptabelt hög, stadsdelar där alltför många lämnar grundskolan utan fullständiga betyg och stadsdelar där trångboddheten gör att studieron saknas för barn och ungdomar. Jag tror att majoriteten av oss i den här salen ser detta och vill förändra det.

Nu ska jag kanske förvåna Joakim Larsson, men jag är övertygad om att mycket av det arbete som initierades under den förra mandatperioden var mycket bra. Det har nämnts ett par saker från den här talarstolen. Det handlar om sommarjobben. Det handlar om de projekt som pågick i Söderortsvisionen och Hässelby-Vällingby. Jag tror att det är viktigt att vi förvaltar mycket av det arbetet på ett bra sätt.

Det är också därför som jag också är så glad över att vi nu lägger grunden för det arbete som gör att stadsdelarna kan fortsätta det arbetet. Jag tror att det är stadsdelarna som ska bära demokratiarbetet. Det är de som är allra närmast medborgarna. Det är de som ska föra medborgardialoger. Det är de som ska förvalta det arbete som gjordes mycket väl under den förra mandatperioden och som vi ska utveckla under denna. Jag tror att det handlar om att lägga grunden för stabila villkor och ett långsiktigt arbete och så långt som det är möjligt komma ifrån de kortsiktiga projekten.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 182

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag uppskattar verkligen att Karin erkänner att vi har gjort bra saker. Det har vi, och det är vi uppenbarligen överens om. Jag hoppas verkligen att det som du säger om förvaltandet också blir så. Det är jätteviktigt. Vi har upplevt att det inte förvaltas utan raseras. Precis som jag uppmanade er tidigare att lyssna mer på Claes Elmgren uppmanar jag er också att lyssna mer på Karin.

Anförande nr 183

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det är därför jag är så förvånad över den debatt som har förts här i talarstolen. Det känns som om ni inte har läst ärendet. För mig

handlar inte det här om att radera det arbete som gjordes och som var bra, det vill säga de fall där man gjorde utvärderingar och kunde konstatera att saker hade blivit bättre och att medborgarna hade kommit mer till tals. Vi skulle vara dumma om vi inte förvaltade det. Men vi ser också att det finns en del problem med som gjordes under den förra mandatperioden, och vi vill inte göra samma misstag. Därför tror jag att vi ska fortsätta arbetet och låta stadsdelsnämnderna äga det här arbetet. Det är de som står medborgarna i Stockholm allra närmast.

Anförande nr 184

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Vilket härligt avstamp vi gör nu! Vi jobbar vidare med demokrati. Vi plockar upp det som har varit bra och försöker ge förutsättningar för att gå vidare. En del utvärderingar har varit dåliga, och andra har varit bättre. Ytterstadsarbetet har sett väldigt olika ut på olika ställen.

Jag vill plocka upp det som har varit bra i Skarpnäck. Vi har haft Skarpnäckslyftet, och vi har varit oroliga och undrat hur vi ska fortsätta med det. Hur ska det gå? När vi fick remissen på dåvarande majoritetens, Alliansens, förslag till en nyrevidering av ett Stockholm i världsklass reserverade jag mig i Skarpnäck och sade: Hur är det med jämställdhetsperspektivet? Det står ingenting om jämställdhet här. Det finns inte med. Det hänger inte riktigt ihop. Kan vi inte jobba så att ojämlikheterna minskar?

Allt detta lade jag in i reservationen. Sedan kom jag med i en majoritet, och nu har jag haft möjlighet att jobba in detta i det fortsatta utvecklingsarbetet mot en hållbar och jämlik stad.

Kära fullmäktige och lyssnare! Det blir annorlunda när man byter, och nu lägger vi fokus på ett Stockholm som håller samman. Då finns det en misstanke: Aha, var det inte så tidigare då? Nu kritiserar de oss.

Ja, det är klart. Det är ju politik. Nu vill vi ha ett Stockholm som håller samman, vi vill ha ett klimatsmart Stockholm, vi vill ha ett ekonomiskt hållbart Stockholm och ett demokratiskt Stockholm. Äntligen ska nu stadsdelarnas arbete kunna formuleras mer långsiktigt. Jag hoppas att vi verkligen kan lära och få färre projekt och i stället få in investeringar i det långsiktiga arbetet för ett hållbart och jämlikt Stockholm.

Jag skulle vilja säga att det ytterstadsarbete som har påbörjats har varit bra. Det har triggat igång och fått oss att vilja mer. Vi vill lyssna mer på medborgarna. Nu är det fler medborgare som kommer in med medborgarförslag. Jag hoppas också att vi kan hitta nya och bättre former, alltså även nya former, som vi kan utveckla tillsammans i stadsdelarna och titta på best practice så att medborgarna också kommer mer på temamötena. Jag hoppas att vi kan ha dem lite mer professionella och under en lite längre tid och också bjuda in forskare dit. Vi ska också jobba nära den sociala hållbarhetskommisionen som hela tiden kommer att ge oss forskarstöd så att vi här tillsammans kan jobba och diskutera om vi tycker att det är bra eller om något kan bli bättre.

Anförande nr 185

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande! Vad roligt att Ewa Larsson fick säga sitt. Trist att ingen annan fick komma till tals. Det är också bra att du hoppas på långsiktiga projekt, men att hoppas är ett mycket dåligt styrord. Det är ingenting som

går hem i de byråkratiska processerna. Det är mycket oklart för dem som är mottagare. Jag upprepar de frågor som jag ställde din kollega alldeles nyss: Är meningen att de demokratiska projekten ska se helt olika ut i de olika stadsdelarna? Vad menar ni egentligen med demokrati? Det undrar jag verkligen.

Din kollega stod här och sade ungefär att demokrati är när man får en idé och många sedan arbetar tillsammans för att den ska bli verklighet. Nej, demokrati innebär att var och en får vara med och besluta och att var och en får komma till tals. För mig innebär i alla fall demokrati att man för saker och ting så nära människorna som möjligt, inte så nära ett demokratiutskott utsett av majoriteten som möjligt utan så nära köksbordet och det egna beslutanderummet som möjligt. Vad menar du?

Anförande nr 186

Ewa Larsson (MP): Jag tackar för frågan. Någon sade tidigare att demokrati kan se olika ut. Det är väl det som är utveckling av demokratin. Det som är demokrati för dig är inte demokrati för mig. Jag tycker inte att besluten ska fattas vid köksbordet. Jag tycker att beslut ska fattas med representativ demokrati, och du och jag företräder här en representativ demokrati. Att föra tillbaka samtal till stadsdelarna och försöka få dem att vara med och samarbeta mer med facknämnderna ser jag som den stora utmaningen. Jag ser också den stora utmaningen i att vi ska kunna utveckla våra ytterstadscentrum. Jag hoppas att du vill vara med i stadsdelen där du har dina representativa folkvalda som har sitt ansvar att lyssna på sina väljare och ta in civilsamhället och det rörliga friluftslivet så att alla är med. Jag tycker att vi har påbörjat den vägen, och jag hoppas att vi kan göra det jättemycket bättre ute i stadsdelarna och inte här.

Anförande nr 187

Lorena Delgado (V): Det här är vad vi brinner för, lokal demokrati, där vi i olika delar av staden kan prioritera, påverka och utvecklas utifrån våra behov och våra viljor. Vi ska känna att vi har något att säga till om. Vi har ett stort behov av att kunna få vara en del av den här staden där vi faktiskt kan driva eller lyfta fram det vi vill ha.

Vi ska bygga Stockholm. Vi har ökat byggtakten rejält, och därför finns det ett stort behov av att vi lokalt kan påverka var och hur. För att det ska fungera behöver vi lita på våra stadsdelar. Vi vill att stadsdelarna ska vara starkare och känna att de har någonting att säga till om.

I vårt Skärholmen är till exempel arbetslösheten bland ungdomar något som frustrerar, och vi vill göra någonting åt det. Vi har också ett stort behov av möteslokaler för att kunna organisera och konkretisera. Det är någonting som vi har lyft fram flera gånger under borgarnas tid och även nu.

Jag vill också passa på att be om respekt för muralkonsten och respekt för graffiti-konstnärerna. Ingen annan konstform har nedgraderats så som ni har gjort här.

Anförande nr 188

Stina Bengtsson (C): Först vill jag säga att jag tycker att hela den här debatten har blivit parodisk. Det är inte du som har orsakat det, utan det gäller hela debatten. Det är jättebra att stadsdelarna har någonting att säga till om. Det är därför

de över huvud taget finns. Men det är ännu viktigare att människor själva har någonting att säga till om om sina egna liv. Det är någonting som ni mer eller mindre plockar bort här. Alla de medborgardialoger som vi har genomfört försvinner bara ut i tomma intet. Ni säger att det ska fattas beslut ovanför människors huvuden. Det är det ni för fram, och det oroar mig, Centerpartiet och Alliansen. Medborgarna måste vara inblandade i det som berör dem, och då handlar det om köksbordsfrågorna.

Anförande nr 189

L o r e n a D e l g a d o (V): Oftast är det så i Stockholm att den närmaste instansen man har i den politiska strukturen är stadsdelsnämnderna. Eller hur? Det är inte Stadshuset. Det är där man oftast för fram sina frågor via medborgardialoger. Jag skulle gärna vilja ha ärendet här, för det står precis det du säger. Det handlar bland annat om att medborgardialoger ska föras, men stadsdelsnämnderna ska också stärkas.

Anförande nr 190

J a n J ö n s s o n (FP): Trevligt att träffa dig här, Lorena! Jag hoppas att du har varit väldigt kritisk internt eftersom det här ärendet inte har remitterats till vår stadsdelsnämnd. Vi brukar ju normalt sett vara eniga om att det är bra om det kommer ut remisser på förslag som berör stadsdelarna till de stadsdelar som berörs, och det har inte skett i det här fallet.

Lorena vill påverka både arbetslöshet, bostäder och annat med det här förslaget. Jag tycker att det är besvärande att det inte står i det budgetförslag som nu är framlagt att facknämnderna har ett ansvar för de lokala utvecklingsprogrammen. Det är nämligen bara stadsdelsnämnderna som har fått det som en aktivitet i den här budgeten, inte facknämnderna. Hur ser du på möjligheterna för stadsdelarna att styra över vad facknämnderna kommer att vidta för åtgärder?

Det här med samlingslokaler är också intressant med tanke på att Jakobsbergs gård står inför en avhysning om några veckor.

Anförande nr 191

L o r e n a D e l g a d o (V): Angående Jakobsbergs gård är det någonting som vi har diskuterat fram och tillbaka i nämnden flera gånger. Det finns mycket att göra och mycket att tänka om Jakobsbergs gård så att den ska bli en del av vår stadsdel där alla kan få plats.

Angående remissinstanser tänker jag att vi, både när Jan Jönsson satt som ordförande och nu, flera gånger har lyft fram att vi ser en stor skillnad mellan stadsdelsnämnderna och facknämnderna. Vi lyfter gång på gång de behov som finns i Skärholmen men får inget gehör what so ever. För att kunna närma oss behöver vi stärka stadsdelsnämnderna. Det är vi som behöver få mycket mer makt för att kunna ta över de frågor som rör oss. Det är det det handlar om.

Anförande nr 192

M a r t i n W e s t m o n t (SD): I den text vi har fått ut kan vi läsa att resurser ska styras till vissa områden. Jag tycker att det här är lite problematiskt. Jag tycker att man förminskar människor när man hela tiden anser att vissa områden behöver mer.

Vi har ju öst pengar över de här områdena, men det är inte det som är lösningen på problemet. Det sker ingen förändring.

Jag är övertygad om att förorten kan och att förorten vill, men det handlar inte om pengar. Man måste tänka om. Man kan inte bara ösa ut en massa pengar. Satsa mer pengar på svenskundervisning eller tänk i nya banor!

Hur som helst yrkar Sverigedemokraterna på Moderaternas och Folkpartiets reservation.

Anförande nr 193

Borgarrådet L a r s s o n (M): Martin Westmont, du yrkade just bifall till någonting som går stick i stäv med vad du sa. Det han stod här och beskrev var kanske inte riktigt det som vår reservation handlar om. Det är nämligen så att de insatser som har gjorts till exempel i Järvaområdet de senaste åtta åren har varit oerhört väsentliga för att öka attraktiviteten, för att se till att fler vill bygga bostäder där, för att se till att de första bostadsrätterna kommer till stånd kring Rinkebystråket.

Allt detta handlar om en helhet där vi har satsat massor med pengar för att också detta skapar nya värden. Det är någonting som kommer alla stockholmare till del. Att satsa på ett område på det sätt som vi beskriver i vår reservation innebär också att man går in och satsar på strukturer, sociala delar, som faktiskt har varit eftersatta i många år men som vi vände.

Därför skulle jag nog rekommendera Martin Westmont att läsa ärendena lite mer innan han yrkar bifall, bara så där by the way, för detta går stick i stäv med den politisk som han annars förespråkar.

Det andra är att vi ju har efterfrågat Sverigedemokraternas synpunkter på twitter och annat när det gäller bostadsbyggande. Jag vet att Martin Westmont har stått här i talarstolen och sagt att man ska bygga bostäder i Järvaområdet. Då kan jag säga att det är många som har försökt. Det började vända under den förra perioden tack vare de satsningar som vi gjorde i samband med Järvalyftet. Det vi såg var en förändrad attityd till ett område som många pratar ned, som medierna pratar ned och som beslutsfattare pratar ned men där människor trivs. Det ska Martin Westmont ha klart för sig.

När han yrkar bifall, och han får yrka bifall till precis vad han vill, rekommenderar jag en rundvandring i Järvaområdet, för det är mycket som har hänt. De tusentals bostäder som har renoverats de senaste åren och som har gjort att människor trivs ännu bättre är något som sätter sina spår för beslutsfattare som tar sig tid för ett besök.

Anförande nr 194

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Det stämmer, Joakim Larsson, att det jag sa inte överensstämde med er reservation. Men vi vill ändå yrka på er reservation, för vi tyckte att det var en bra start. Sedan får vi helt enkelt se hur arbetet fortgår.

Det är väldigt glädjande om Joakim Larsson står fast vid att ni vill bygga bostäder i Järvaområdet. Vi vill ju till exempel bygga bostäder på Järvafältet. Det är alltså

väldigt positivt om vi delar den åsikten. Jag tror att vi tillsammans kan göra någonting åt bostadsbristen, men det blir ju väldigt konstigt att tala om att bygga bostäder när man hela tiden fyller på med fler människor än vad man bygger åt. Jag tror att alla förstår att då kommer man aldrig att kunna göra någonting åt bostadsbristen.

Anförande nr 195

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag mår alltmer illa när jag sitter och lyssnar på majoriteten i debatten. Till slut kunde jag inte låta bli att gå upp, trots att det är mycket som redan är sagt.

Jag var ordförande för Svenska Bostäder under den förra mandatperioden. Vi hade boendedialoger, där det var ytterst sällsynt att någon från de andra partierna var och nästan aldrig någon central person från den nuvarande majoriteten. Och ändå kan de stå i talarstolen, person efter person, och göra ned dessa dialoger totalt. Det är upprörande! De här medborgardialogerna ledde till en mängd saker ute i områden som de boende tyckte var bra och som också genomfördes.

Bland de saker som genomfördes var renovering av bostäder på det sätt som de boende ville ha dem. De fick välja tre alternativ i renoveringen så att det inte skulle bli för dyrt utan så att de hade råd. Det innebar att Svenska Bostäder fick det högsta kundnöjdhetsindex som någonsin har varit, det högsta i Stockholm och ett av de högsta i Sverige.

Dessutom måste jag ta upp att person efter person går upp här och talar sig varm för klotterplank. Många var väl med på den tiden när Klotterkommissionen kom fram till vad som följer i klotterplankens spår och med graffiti och klotter. Det är så mycket brottslighet, det är droger, det är kriminalitet, det är skolk, det är utanförskap. De kommer utanför samhället, och i och med att de inte går i skolan kommer de heller inte att få något jobb, och då kommer de att fortsätta in i kriminaliteten i framtiden.

Dessutom ska det kosta flera hundra tusen kronor på det ena området efter det andra när ni ska sätta upp de här klotterväggarna och på det sättet bidra till en ökad brottslighet i staden. Jag tycker att det är djupt upprörande!

Anförande nr 196

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Ert resultat av Järvalyftet är talande. Ni har inte lyckats med era mål. Ni har lämnat efter er en större arbetslöshet och en större bostadsbrist, sämre skolresultat och sämre med arbetstillfällen. Det är fakta.

Sedan tror jag inte att jag som politiker ska kunna värdera vad som är konst och vad som inte är det. Jag tycker att det är besvärande när politiker definierar vad som är bra konst och vad som inte är bra konst. För mig handlar det här om den offentliga infrastrukturen, och alla kulturutövare behöver det. Stockholms stad under alliansstyret har förfördelat graffiti.

Anförande nr 197

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Awad Hersi talar mot bättre vetande. Det hoppas jag i alla fall, för annars är det väldigt allvarligt. Och det att vi har lyckats

med våra mål med att misslyckas – det är väldigt oförsämt att säga någonting sådant i talarstolen.

När det gäller graffitiväggar och klotter har alla undersökningar hittills bekräftat att de övar på klotterväggarna, och sedan går de ut och gör illegal graffiti och klotter på andra ställen, där andra får betala för att det här ska saneras bort. En bra klottrare som gör bra klotter och bra graffiti ska göra det med stulna varor och på sådana ställen som är uppseendeväckande olagliga, och det ska ske på natten, många gånger under inflytande av droger.

Anförande nr 198

Juliana Gristelli (V): Ordförande, åhörare! De rödgrönrosa har skrivit historia genom att ta bort nolltoleransen och främjandeförbudet mot graffitikonst. Graffiti är en konstform, och vi är stolta över att vi har tagit bort det förlegade och gammaldags förbudet som var en sorts censur.

Jag blir förvånad när jag hör i talarstolen att Moderaterna ännu efter ett år envisas med att blanda ihop graffiti och klotter. De har ingenting gemensamt. Klotter ligger närmast reklam, enligt en konstnär som föreläste häromdagen. Vad tycker Moderaterna om reklam i staden? Är det också någonting som måste saneras?

Anförande nr 199

Berthold Gustavsson (M): Klotter och graffiti är närbesläktade och i princip samma sak. När vi hade en utställning av graffiti här på Strandvägen, av en graffitikonstnär som var hitrest från Europa, vad hände sedan på natten när han hade haft vernissage? Han blev gripen i Botkyrka när han klottrade på fastigheter. Där ser du! Man redovisar det på ett sätt men utför det också helt illegalt på annat sätt. Finessen med deras verksamhet är att de ska fotografera, filma och lägga ut det i olika internationella tidningar och få beröm och så småningom betalt. Men de börjar alltid med klottret och gör båda delar samtidigt.

Anförande nr 200

Salar Rashid (S): Jag tycker att det var ett väldigt kontroversiellt inlägg från Berthold Gustavsson. Det handlar faktiskt om synen på det konstnärliga och frihetliga tänkandet när det gäller konst – alltså demokrati, precis som jag får höra från en kamrat.

Med ett par meningar kriminaliserar Berthold Gustavsson väldigt många ungdomar därute som inte alls har den syn på graffiti som han förmedlar. Graffitin tillhör ett av hiphopens fyra element och har varit ett av de viktigaste verktygen i dag för ungdomar att kunna bryta med sitt utanförskap. Det finns ungdomar på Konstfack i dag som håller på med just denna form av graffiti, och just den här borgerliga och inskränkta synen på det konstnärliga tänkandet är för mig väldigt skrämmande.

Anförande nr 201

Berthold Gustavsson (M): Det är inte jag som har tagit fram något underlag för att påstå att graffiti, klotter och brottslighet hör ihop, utan det var Klotterkommissionen som hämtade in synpunkter från hela landet, från alla aktörer som hade med ungdomar att göra. Det redovisades klart, och vi hade haft dessa debatter flera gånger under tidigare perioder när vi tog det här.

Jag har en annan fråga: Tänker Salar Rashid att det ska vara någon medborgardialog om de 850 000 kronor som ska gå till klotterväggen därute? Ska det vara någon dialog så att man kan få in synpunkter på om de pengarna kanske ska gå till en skateboardbana, en konstgräsplan eller någonting annat i stället? Eller är det nödvändigt att de ska gå till en klottervägg, även om ungdomarna vill ha någonting annat i stället?

Är Salar Rashid verkligen beredd att uppmuntra brottslighet i staden? Det är så tydligt redovisat att det hör ihop. Ungdomar skolkar och är ute på nätterna och gör de här sakerna i stället, och en del förolyckas också när de springer på spår och blir överkörda av tåg.

Anförande nr 202

Salar Rashid (S): Jag undrar först och främst vilken klotterkommission som Berthold Gustavsson hänvisar till, för jag måste säga att forskningen visar helt tvärtom: När man möjliggör och utvecklar dessa konstnärliga utrymmen så har man sett att klottret har minskat. Då har man i stället gett plats för det konstnärliga och frihetliga uttrycket.

Jag är alltså nyfiken på året. Vad är det för rapporter som Berthold hänvisar till? Jag tror nämligen inte att de är dagsaktuella.

Anförande nr 203

Berthold Gustavsson (M): Det blir ett kort inlägg som svar på Salar Rashids fråga: Klotterkommissionen, som du får googla på, är från 2011-09-29. Det är det som jag har talat om.

§ 28 Komplettering av riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar samt modell för fördelning av statlig ersättning för boendeplatser (Utl. 2015:99)

Anförande nr 204

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Sverigedemokraterna säger nej till det här förslaget om ordningen för fördelning av de så kallade ensamkommande flyktingbarnen som inte hör till någon speciell stadsdelsnämnd eller inte får plats på asylboende. Orsaken till detta är att vi tycker att man har hanterat den här frågan alltför slentrianmässigt. Man kör bara på rutin och tar stadsdelsnämnderna i löpande ordning.

Vi sverigedemokrater vill lyfta in genusperspektivet i den här frågan. Man kan tycka att det här är ganska begränsat och att det inte handlar om så många individer. Men det är någonting som växer i betydelse, och därför invänder vi både när det gäller den här begränsade delen som ärendet rör och framöver, när vi talar om mottagandet av ensamkommande flyktingbarn generellt. Vi vet ju att 90 procent är pojkar, eller män. Vi vet att varje vecka föds det i Sverige ungefär 1 000 gossebarn. Vi vet att till exempel i förra veckan så kom det ett nettoöverskott av pojkar på 2 000. Sveriges befolkningsstruktur har alltså tillförts 1 000 flickebarn och 3 000 gossebarn.

Detta är någonting som man tänker sig ska fortgå i framtiden. I Indien och Kina går det 1,2 eller 1,3 pojkar eller män per kvinna. I Sverige ska vi ha det på det sättet att det är två tre pojkar eller män på varje flicka. Konsekvensen av detta förstår vi allihop.

Alltså bör vi redan nu från Stockholms sida hantera detta så gott vi kan. Finns det någon som tycker att det här är skojigt? Jag tycker att det är tragiskt. Jag kan förstå att om man är en kvinna som bara har döttrar så tycker man att det är jättekul att Sverige fylls upp med charmiga unga sydländska män. Jag som har tre söner tycker inte att det är ett dugg roligt. Jag tycker att det är en tragedi.

Jag ska ta och begära ordet en gång till.

Anförande nr 205

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Jag ska läsa några ord av Vilhelm Moberg. Det handlar om utvandrarna och invandrarna.

Anförande nr 206

O r d f ö r a n d e n : Då vill jag påminna om att ärendet gäller en komplettering av riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar samt modell för fördelning av statlig ersättning för boendeplatser. Då måste det inlägg som Rickard Wall nu gör handla om detta. Att läsa innantill ur en roman går absolut inte för sig.

Anförande nr 207

R i c k a r d W a l l (SD): I landstingsfullmäktige har de mycket vidare ramar, men då får jag naturligtvis anpassa mig till kommunfullmäktiges ramar. Det var allt.

§ 29 Upprätthållande av ordning och trygghet i stadens offentliga rum (Utl. 2015:110)

Anförande nr 208

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är aldrig okej att människor tvingas leva i misär, inte någonstans, inte någon gång. Varje boplatz som skapas i Stockholm är ett misslyckande, inte bara för Stockholm som stad utan för samhället i stort.

Med detta sagt är det självklart så att människor inte kan bosätta sig var som helst. Tyvärr måste vi därför ibland avhysa boplatser, men när det görs ska det ske med den absolut största respekten för de människor det berör. Avhysningen ska alltid ske med hänvisning till alternativt boende.

Ordförande! Avhysningen ska alltid föregås av korrekt, tydlig och respektfull information om vad som kommer att ske och vad de berörda har för alternativ. Det är också viktigt att de berörda tillhörigheter blir ansvarsfullt omhändertagna. En trasig filt eller en kartong kanske kan verka som skräp för dig, men det kan vara värdefulla ägodelar för någon annan.

En avhysning, hur respektfull den än är, är alltid ett ingrepp i en persons högst privata sfär. Därför bör den också genomföras rättssäkert och med ett gott samarbete med socialtjänsten och andra berörda organisationer. Vi i Centerpartiet menar att den organisation som är fortsatt mest lämpad att göra det är polisen. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och avslag på motionerna.

Anförande nr 209

A n d r e a S t r ö m (M): Det här är en motion som jag och Anna König Jerlmyr har skrivit med anledning av att ett stort antal illegala bosättningar har vuxit fram i staden under de senaste åren. Den stora ökningen beror på att allt fler EU-medborgare kommer till Stockholm för att försöka försörja sig här. Det är människor som lever under svåra omständigheter, men lösningen är inte att låta dessa personer bo i våra parker och på våra gator.

Under den förra mandatperioden gjorde Alliansen flera stora insatser. Bland annat öppnade vi Vinternatt för EU-medborgare för dem som behövde akut uppehälle. Vi såg också till att det fanns socialsekreterare med bredare språkkunskaper. Det här har majoriteten fortsatt med, och det är bra. Men tyvärr har majoriteten inte fortsatt med att hantera de bosättningar som växer fram och lösa avhysningarna, trots att man sa det i den förra budgeten.

De senaste siffrorna säger att det är ca 700 EU-medborgare som lever på våra gator. Moderaternas inställning är att lagen måste gälla lika för alla. Vi kan inte acceptera att stora bosättningar växer fram som skapar otrygghet för medborgare och leder till sanitära problem. Det skapar också en osäker miljö för dem som sover på gatan.

Trots att ordningslagar finns i dag kan de inte efterlevas. Polisen maktar inte med, trots att vi har fler poliser. De måste fokusera på grövre brott och förebyggande arbete. Därför föreslår vi att man ska kunna ha fler lokala ordningsvakter som får ett utökat mandat att agera och som genomgår en särskild utbildning för detta för att

avlasta polisen, samtidigt som kommuner i Stockholm får verktyg att möta de utmaningar vi ser.

Frågan är vad majoriteten vill göra i stället när vi har ett regelverk i staden som inte efterlevs i dag. Bifall till motionen!

Anförande nr 210

P e r O s s m e r (SD): Ordförande! Det är utmärkt på många sätt att andra partier än Sverigedemokraterna tar upp de många problem som beror på EU-migranterna i Stockholm. Vad man möjligen kan beklaga är den mjuka tonen i motionen. Det här är ett stort och verkligt problem som behandlas. Majoriteten i församlingen, är jag rädd, tycker på något annat sätt och blundar för det hela.

Folk i allmänhet, alltså stadens invånare, tycker dock annorlunda. När jag nyligen, givetvis på egen bekostnad, satte mig i en taxi efter ett möte här i stadshuset frågade föraren varifrån jag kom och vad jag sysslade med. Så frågade han mig, och jag ber om ursäkt till församlingen: Vad gör ni åt skiten i våra parker?

Han syftade inte på hundbajset, förstod jag. Jag sa då att det är besvärligt. Att kämpa mot väderkvarnar är nästan omöjligt, men vi gör vårt bästa.

I övrigt tänker jag ägna min återstående tid här åt lite folkupplysningar som rör frågan. Det har många gånger kommit fram i medierna, nästan dagligen, att man undrar varför kronofogden inte gör någonting. Varför medverkar inte kronofogden i större utsträckning vid avhysningarna? Det hänger ihop med kraven på identifikation i rättegångsbalken och en annan lag om handräckning som är aktuell. Då krävs det normalt någon form av personnummer eller namn på den som ska avhysas.

Nu är det lite överdrivet, för så besvärligt är det inte. Man kan göra identifiering på annat sätt. Det finns ny teknik. Man kan använda fingeravtryck eller tredimensionell fotografering, bara för att nämna några metoder. Allt detta är möjligt, men ansvaret ligger hos polisen, och polismyndigheten gör inte särskilt mycket.

Sedan är det så att det lätt glöms bort att alla som är här, alla som är utlänningar och också turister, ska kunna identifiera sig om det krävs, med pass eller identitetskort, om frågan ställs till dem. Ställer inte turisten upp på detta, ja, då kan polismyndigheten avvisa dem. De i Malmö som har varit aktuella i medierna kunde man alltså ha satt i bussar och skickat över. Sedan kanske de hade kommit tillbaka dagen efter, men det är en annan sak.

Detta gör inte polisen. Varför är det så? Jo, vi har ju en känd socialdemokratisk politruk som rikspolischef, och då kommer inte mycket att hända. Därför behövs det praktiska lagar och direktiv, och därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 211

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det är lite skandalöst att Per Ossmer står här och säger att vi blundar för problemen när vi i många år har jobbat just med de här problemen.

Apropå den här motionen: Det är klart att alla ska behandlas lika inför lagen, men vi har andra lösningar än Sverigedemokraterna. Vi tycker, till skillnad från Sverigede-

mokraterna, att människor ska behandlas med respekt – alla människor, oavsett var de kommer ifrån, oavsett vad de har för bakgrund.

Till skillnad från Sverigedemokraterna anser vi att det är fattigdomen och misären som ska bekämpas, inte människor.

Anförande nr 212

P e r O s s m e r (SD): Ni säger att ni har lösningar, men vilka lösningar då? Vilka resultat har ni fått? De bosättningar som behandlas i motionen växer ju upp som svampar ur jorden, och ni gör ingenting åt det. Ni får inga resultat.

Jag håller med om att allt ska göras lagligt. Vi ska följa lagen, och det är därför jag fördjupade mig lite i de lagparagrafer som finns. Sedan är det en annan sak hur medmänsklig man ska vara. Jag tycker synd om dem. Jag säger som Strindberg: Det är synd om människorna. Men det är ingen lösning på problemet.

Anförande nr 213

G i t a N a b a v i (FI): Först vill jag säga all heder åt Stina Bengtsson, verkligen!

Folk i allmänhet skänker en slant. Folk i allmänhet lämnar en filt. Folk i allmänhet ser lidandet hos en medmänniska vars rättigheter inte blir tillgodosedda. Per Ossmer ska inte göra anspråk på att veta vad folk i allmänhet anser. De här människorna får inte sina rättigheter tillgodosedda. Det är det som är problemet.

Anförande nr 214

P e r O s s m e r (SD): Jag förstår inte vilka rättigheter Gita Nabavi talar om. Nu var det inte fråga om tiggerimotionen, utan nu handlar det om rättigheten att bosätta sig var man vill, och det är precis som det står i motionen att campa kan man inte göra överallt.

Därför förstår jag inte det här inlägget utan kan bara svara på det sättet. Naturligtvis kan man inte göra så här. Man ska följa lagarna, och de som inte följer dem ska avhysas.

Anförande nr 215

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ordförande! Jag tror att en majoritet av partierna här i fullmäktige delar motionärens bild av den komplexa fråga som vi nu diskuterar: diskriminering och fattigdom. Diskriminering och fattigdom är det som driver de människor som vi talar om här i dag till vår stad för att kunna ge sina familjer mat på bordet i hemlandet. Diskriminering och fattigdom är att det som gör att de lever i skogarna runt vår stad för att de ska kunna ge familjen i hemlandet mat på bordet.

Precis som motionärerna skriver innebär inte detta att vi ska avstå från att efterleva de regler och lagar som finns. Men att anlita ordningsvakter för att utföra polisiära sysslor för just en grupp människor är inte en framkomlig väg, tycker vi socialdemokrater. Avhysningar måste ske på ett rättssäkert sätt för alla, och det är via polisen. Jag tror att vi alla väntar med spänning på Martin Valfridssons förslag till nationella riktlinjer, och då hoppas jag att vi ska få fler redskap och vägledning för hur vi ska fortsätta det jätteviktiga och komplexa arbete som vår stad och Sverige står inför.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 216

A n d r e a S t r ö m (M): Jag vill vara tydlig med att när det handlar om att utbilda ordningsvakter är det inte för att rikta det mot en viss grupp. Lagen ska gälla lika för alla. Det är Moderaternas ställningstagande i detta. Det gäller nedskräpning, boplatser och så vidare. Det handlar inte om att rikta sig till en särskild grupp, utan det handlar om att alla i vår stad ska följa lagen.

Anförande nr 217

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Jag delar den uppfattningen. Lagen ska gälla alla, oavsett vilken grupp det gäller, och den ska gälla lika för alla. Jag tycker också att det är väldigt viktigt att vi har en rättssäker hantering, oavsett vem det är vi väljer att avhysa. Precis som Stina Bengtsson så förträffligt har beskrivit handlar det om att visa respekt och försiktighet när man avhyser människor, trots att man måste göra detta, och det är jag tyvärr övertygad om att vi måste. Då handlar det om att göra det så varsamt som möjligt, och det är därför vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 218

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Moderaterna lägger här fram ett förslag om att ha egna kommunala poliser som ska verkställa avhysningar av fattiga EU-migranter i Stockholm. I princip de flesta partierna här och de flesta remissinstanserna svarar enhälligt att upprätthålla lag och ordning i Sverige är ett polisiärt ansvar, och motionen föreslås avslås.

Att tillsätta egna kommunala poliser ser vi inte är en lösning vare sig på fattigdom eller diskriminering, vilket ju är grunden till att boplatser etableras här i Stockholm och på övriga håll i Europa. Precis som vi skrev i socialnämnden när vi hade det här ärendet ligger vårt fokus på att förbättra EU-migranternas livssituation när de är här i stället för att anställa vakter och förbjuda deras enda möjlighet till försörjning.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag att motionen avslås.

Anförande nr 219

G i t a N a b a v i (FI): ”Vi vet, och ingen ska säga att de inte vet, att dessa människor förföljs på grund av sin härkomst. De är förvägrade skolor, bostäder och arbete. Ni måste fatta detta! Det är er plikt att begripa det!”

Det här är inte mina ord. Det är Katarina Taikons ord, och det är ett stycke samtidshistoria som fortfarande är högaktuell.

Moderaternas svar på förtryck, förföljelse och fattigdom är kommunala ordningsvakter. Det en reflekterande människa frågar sig är: Ordning och trygghet för vem? För vem ordnar det sig? Vad händer om vi skärsådar det uttalandet? Vad blir konsekvenserna? Vem får ta konsekvenserna in på bara huden? Vems perspektiv beskriver detta? Vems rättigheter förbises?

Som politiker måste vi ta ansvar för konsekvenserna av det språkbruk och de problemformuleringar som vi använder när vi talar om människor. Det finns en lång europeisk tradition av att beskriva den romska minoritetens närvaro i det offentliga

rummet som ett ordningsproblem. Den historielöshet som den här motionen påvisar är nedslående. Den är utmattande, och den är ansvarslös.

Anförande nr 220

A n d r e a S t r ö m (M): Gita, det är ju någonstans så att problemet som vi båda är överens om finns i hemländerna. Det handlar om år av djup fattigdom och diskriminering. Symtomen på det ser vi här, men det betyder inte att vi som politiker inte måste ta ansvar för det. Lagen måste gälla lika för alla.

Vi såg tidigare bland annat hur man var tvungen att stänga en lekplats, eftersom människor bosatte sig på den lekplatsen. För mig är det viktigt att alla medborgare får plats i vår stad, och då måste alla följa lagen. Barn och deras familjer ska också kunna gå tryggt till lekplatsen, och därför står jag på invånarnas sida.

Anförande nr 221

G i t a N a b a v i (FI): Det är väldigt intressant. Vi pratar om allas trygghet, men att bli tvungen att bo på en lekplats säger ju en hel del om den utsatthet som dessa människor lever under. Det här är inte någon annans problem. Det här är vårt ansvar. De här människorna lever i nöd på vår mark. Det är vårt ansvar att se till att de inte gör det.

Anförande nr 222

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag tänkte på en sak som Gita sa i ett anförande. Hon sa att deras rättigheter inte tillgodoses. Kan inte Gita berätta vilka rättigheter det är som hon anser inte blir tillgodosedda? Det här handlar om utländska medborgare som kommer till Sverige. Vad är det för rättigheter Gita vill att de ska få? Är det försörjningsstöd? Ska de kunna få en bostad? Vilka rättigheter är det Gita talar om som hon inte tycker är tillgodosedda?

Anförande nr 223

G i t a N a b a v i (FI): Låt mig informera Martin Westmont om någonting som kallas för mänskliga rättigheter. Dessa rättigheter gäller alla, oavsett medborgarskap. Det är dessa rättigheter som inte tillgodoses i dag i Stockholms kommun.

Anförande nr 224

S o f i a M o d i g h (KD): Jag tyckte att den här debatten inleddes med en behaglig och på sätt och vis återhållsam och respektfull ton utifrån det svåra läget vi har att snitsla oss fram i frågan, med all respekt för att vi har lite olika uppfattningar om det.

Det vi kristdemokrater tyckte var intressant med Moderaternas motion är just att man begränsar sig till att hemställa hos regeringen om en översyn av gällande lagstiftning. För att man fattar ett beslut här i dag betyder det ju inte på något sätt att man skickar ut ordningsvakter i morgon. Så lätt är ju inte frågan, inte minst ur rättssäkerhetsperspektivet som flera har framfört och som vi från Kristdemokraterna också tycker är viktigt.

Däremot skulle man kunna tänka sig att det med ordningsvakter, om man på något sätt skulle kunna ge dem rätt att upprätthålla de kommunala ordningsföreskrifterna, rentav skulle kunna vara ett mjukare förhållningssätt. Man kan ju även se på

lapplisor på olika sätt. Är lapplisor strängare och mer repressiva än poliser, eller är poliser mer repressiva än lapplisor? Det är i alla fall en annan yrkesgrupp som har fått en speciell legitimitet för att i det fallet bötfälla dem som parkerar fel.

Vi tillåter oss alltså att reflektera kring det här. Vi vill därför bifalla Moderaternas reservation, för vi tycker att det är en intressant lösning. För övrigt väntar vi också på de nationella riktlinjerna från Martin Valfridsson som, med alla respekt för frågans komplexitet, behöver komma fram så att vi alla kan få vidare material att jobba med.

Anförande nr 225

Tina Kratz (V): Den här motionen från Moderaterna om att upprätthålla ordning och trygghet i staden gäller något som alla vill ha – vi vill alla att Stockholm ska vara en trygg och ordnad stad. Det är viktiga värden för oss alla.

Jag vänder mig dock emot att motionären underförstått pekar ut de fattiga EU-medborgarna som den oordning de vill ordna upp. Världen ser tyvärr ut så här. Det finns diskriminering, ojämlikhet och fattigdom, och vi kan inte gömma undan detta med hjälp av ordningsvakter eller någonting annat, utan vi måste ta tag i det här tillsammans och hjälpas åt för att föra en politik som motverkar diskriminering, fattigdom och ojämlikhet.

Det kan vi göra på många sätt. Vi kan förbättra individernas livssituation här i Stockholm. Vi kan göra det genom de program som vi har för att hjälpa till i Rumänien och andra länder i Europa. Vi kan också försöka hitta fler boendelösningar. Det blir snart kallt i Stockholm, så det behöver vi göra.

Jag vill också passa på att lyfta fram att trygghet även ska gälla stadens gäster och alla EU-medborgare som är i vår stad. Det är oerhört viktigt att allt görs också för att förhindra och bekämpa det våldsbejakande, högerextremistiska våldet som har drabbat EU-medborgarna. För några veckor sedan brann ett läger ned i Skarpnäck, och vi har hört en massa olika berättelser om det. Detta är också en väldigt viktig trygghetsfråga.

Anförande nr 226

Isabel Smedberg Palmqvist (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag vill inleda med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Vi i Folkpartiet menar att avhysningarna även i fortsättningen ska utföras av polis och inte av privata eller kommunala ordningsvakter. Men som många andra här väntar vi också på den nationella samordnarens förslag på hur vi ska kunna göra de här avvisningarna snabbare och med stor respekt för den enskilda individen.

Anförande nr 227

Andrea Ström (M): Min fråga till majoriteten kvarstår fortfarande: Vad är er lösning? Vad är alternativet?

Vi har fler boplatser än någonsin. Det blir fler för varje dag. Vi har just nu 700 personer som lever på gatan. Syftet med ordningsvakter är ju inte bara att verkställa avhysningar, utan det handlar också om det förebyggande arbetet, att finnas där och

informera om vilka rättigheter och vilka skyldigheter som finns i vår stad för den som kommer hit.

Den funktionen kan också ordningsvakter ha, så vad är svaret från majoriteten? När jag ställde den frågan i min egen stadsdelsnämnd var svaret från majoriteten att vi skulle kunna bygga subventionerade hyresrätter för romerna. Det var det svar jag fick, och ingen sa emot, så jag är intresserad av att höra hur fullmäktige ser på det.

Anförande nr 228

G i t a N a b a v i (FI): Jag ska be att få ställa en fråga till Andrea. På vilket sätt anser hon att de här flyttkarusellerna bidrar till att människor faktiskt får tak över huvudet?

Anförande nr 229

A n d r e a S t r ö m (M): Nu är inte jag ute efter att skapa några flyttkaruseller. Det var också därför vi skapade Vinternatt, för att kunna informera vilka rättigheter och skyldigheter som finns. Jag tror inte att lösningen är att människor sover kvar på våra gator.

Anförande nr 230

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Precis som Andrea Ström förtjänstfullt, tycker jag, redogör för är detta en väldigt komplex fråga, och jag tror inte att finns en lösning som kommer att hålla i fyra, åtta, sexton eller tjugo år.

Problemet ligger i hemländerna och drabbar en grupp människor som är djupt diskriminerade och lever i total fattigdom. Jag tror att vi måste göra insatser på alla nivåer, på EU-nivå och på nationell nivå, men vi måste också titta på vad vi i Stockholm kan göra.

Jag tror dock inte att lösningen är att vi har ordningsvakter som avhyser. Jag tror att vi kommer att famla ganska länge, kanske ända fram till att de nationella riktlinjerna kommer, och då tycker jag att det är ännu viktigare att vi försöker hitta ett samförstånd runt de här frågorna så att det inte blir politisk pingpong. Gruppen förtjänar mer, och det kräver att vi är överens även över blockgränserna för att klara denna fråga som är så oerhört komplex och allvarlig.

Anförande nr 231

A n d r e a S t r ö m (M): Jag delar helt Karin Gustafssons bild av att den långsiktiga lösningen ligger i hemländerna. Naturligtvis är det så. Men det är ingen anledning för Stockholms stad att ducka för den situation vi har nu, och jag undrar fortfarande hur ni ska gå vidare. Jag blir väldigt oroad när Karin säger att man ska "famla ganska länge". Det ska bli jätteintressant att höra vad samordnaren säger, men det betyder inte att vi inte kan agera under tiden.

Anförande nr 232

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i den här debatten, men jag kan inte låta blir, för jag tycker att det jag hör är lite obehagligt.

Att ha ordningsvakter som ägnar sig åt polisiära åtgärder tycker jag är märkligt. Jag har svårt att förstå hur Moderaterna och Kristdemokraterna kan komma på dessa

idéer. Vi har ett polisväsen som har hand om de här sakerna. Vi vet hur det blir om man har ordningsvakter, om man har den typen av poliser som ska göra de här sakerna, speciellt när det gäller utsatta grupper. Jag tycker att det är oanständigt.

I en annan fråga som kommer i en annan motion ska man också ha förbud mot tiggeri på olika sätt. Vart är vi på väg någonstans? Jag tycker att det här är obehagligt, och jag önskar att vi kan slippa de här diskussionerna i fortsättningen.

Anförande nr 233

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Vet du, Daniel Helldén, det hoppas jag också! Det är oerhört obehagligt och beklagligt att vi över huvud taget måste fortsätta debatten.

Att ni inte visar ledarskap, att ni inte visar handlingskraft när vi har fler boplatser än någonsin i Stockholm! Ni har fullständigt tappat greppet om hela situationen när människor tillåts sova och bo längs trottoarer och i parker och det finns avföring i sandlådorna i parklekar och så vidare. Det är inte acceptabelt, och då menar vi att det måste bli lättare för polisen och kronofogden att avhysa. Men ordningsvakter måste också finnas där för att säkerställa att boplatser inte ens uppkommer.

Det vi saknar i Stockholm är handling och ledarskap. Ni i majoriteten visar ingetdera!

Anförande nr 234

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är ingen som har påstått att det här är en enkel fråga. Under er tid i majoritet var det också ganska komplicerat. Det är fortfarande komplicerat. Det är inte lätt att hålla ordning på det här och göra så att det fungerar.

Det här är en utsatt grupp. Man ska inte hantera den hur som helst. Att komma farande med nya ordningsföreskrifter och ordningsvakter som är ute och jagar de här människorna tycker jag är oanständigt, precis som er idé om tiggeriförbud. Det är oanständigt!

Anförande nr 235

P e r O s s m e r (SD): Jag ska väl egentligen säga hur det är, och det är inte så oanständigt som föregående talare sa.

Alla här i majoriteten hänvisar till kommande nationella riktlinjer som ska lösa det här svåra problemet. Det kan man ju tro på.

Nu behövs det ju inte, vilket jag har varit inne på tidigare. Det finns möjligheter också i dag att lösa det här med boplatser och avhysningar. Jag uppfattar väl inte Moderaternas motion som att det var fråga enbart om ordningsvakter, utan det var ju faktiskt fråga om en mjuk hemställan från kommunen till regeringen om riktlinjer och åtgärder i lagen.

Som jag var inne på tidigare behövs det egentligen inga ordningsvakter. Gjorde bara polisen vad den skulle och utförde sin plikt, hade vi inte så mjuka poliser som vi har som styrs på ett politiserat sätt uppifrån, då skulle det här problemet knappast existera.

Många här talar om rättigheter för EU-migranter. Det finns givetvis mänskliga rättigheter. Men vem talar om rättigheterna för dem som äger industrimarken som ockuperas, de som har sommarstugor som ockuperas och där folk flyttar in – har de inga rättigheter? Det anser vi i Sverigedemokraterna i alla fall. De har något som heter äganderätt, och det är någonting som vi sätter högt.